

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

**ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ
ΣΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
[Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΙΑΚΙΣ]**

Διπλωματική Εργασία

του

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΘΕΟΧ. ΠΟΥΡΣΑΝΙΔΗ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του διπλώματος μεταπτυχιακών
σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση

Θεσσαλονίκη - Φεβρουάριος 2023

Περίληψη

Στο πλαίσιο της διπλωματικής εργασίας παρέχεται μια σύγχρονη θεωρητική επισκόπηση και μια μελέτη περίπτωσης για τα είδη ελέγχου στους Δήμους, αναδεικνύονται ελεγκτικές πρακτικές και διερευνώνται σχέσεις μονάδων, δομών και φορέων, σε μια χρονική περίοδο που ο Εσωτερικός Έλεγχος δεν άφησε το αποτύπωμά του στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και ο Εξωτερικός Έλεγχος μεταρρυθμίστηκε πρόσφατα με τη σύσταση της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) και την ψήφιση του Οργανικού Νόμου του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΣ).

Σκοπός της μελέτης είναι η περιγραφή και κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τους ελέγχους οι οποίοι διενεργούνται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού (Δήμους) στην Ελλάδα, η παροχή μιας σύγχρονης επισκόπησης του θεσμικού πλαισίου, των ελεγκτικών πρακτικών και της αποτελεσματικότητας του ελέγχου και η αποτύπωση της σχέσης εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Το βασικό συμπέρασμα της εργασίας είναι ότι οι Δήμοι της χώρας δεν φαίνεται να αφήνουν το αποτύπωμά τους, ως η τοπική ηγεσία που λειτουργεί θεσμούς ακεραιότητας και διαφάνειας, με μηδενική ανοχή σε φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης και δεν μπορούν να προσδιοριστούν ως οργανισμοί πρώτου βαθμού με χαρακτηριστικά εταιρικής διακυβέρνησης και δημοσιονομικής πειθαρχίας.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, Εσωτερικός Έλεγχος, Εξωτερικός Έλεγχος, Διαφάνεια, Λογοδοσία.

Abstract

In the context of the diplomatic work, a modern theoretical overview and a case study on the types of control in Municipalities are provided, audit practices are highlighted and relationships between units, structures and agencies are explored, in a period of time when Internal Audit did not leave its mark on Local Government and External audit was recently reformed with the establishment of the National Transparency Authority and the passing of the Organic Law of the Court of Auditors.

The purpose of the study is to describe and understand the current situation regarding the audits carried out in first-class Local Government Organizations (Municipalities) in Greece, to provide a contemporary overview of the institutional framework, audit practices and audit effectiveness, and capturing the relationship between internal and external control.

The main conclusion of the work is that the Municipalities of the country do not seem to leave their mark as the local leadership that operates institutions of integrity and transparency, with zero tolerance for corruption and mismanagement and to be identified as a first-rate organization with characteristics of corporate governance and fiscal discipline.

KEYWORDS: Local Government Organization of the first degree, Internal Audit, External Audit, Transparency, Accountability.

Πίνακας Περιεχομένων

Περίληψη	ii
Abstract.....	iii
Πίνακας Περιεχομένων.....	iv
Ευρετήριο Πινάκων	vi
Συντομογραφίες	vii

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή - Μεθοδολογία - Διάρθρωση	1
1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Θεωρητική προσέγγιση - εννοιολόγηση	3
1.3 Μεθοδολογία έρευνας.....	5
1.4 Διάρθρωση διπλωματικής εργασίας:	6

Κεφάλαιο 2

Νομοθεσία - Νομολογία Ελέγχων, Ανασκόπηση βιβλιογραφίας.....	8
2.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ	8
2.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα (περιλαμβανομένων και των Δήμων)....	8
2.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση (περιλαμβανομένων και των Δήμων)	14
2.1.3 Έλεγχοι υπηρεσιακών παραγόντων των Δήμων	18
2.1.4 Έλεγχοι Οργάνων Διοίκησης των Δήμων.....	23
2.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.....	26
2.2.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α.	26
2.2.2 Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου	40
2.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως, από έναν ορκωτό ελεγκτή – λογιστή [παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006].....	51
2.2.4 Έλεγχος από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή) [παρ.1 άρθρο 82 Ν.4622/19]	53

Κεφάλαιο 3

Η περίπτωση του Δήμου Κιλκίς	56
3.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΙΛΚΙΣ	56
3.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου στο Δήμο Κιλκίς - μέρος Α' (άρθρα 2 έως 22) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')	56
3.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στο Δήμο Κιλκίς - μέρος Β' (άρθρα 23 έως 30) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')	58
3.1.3 Έλεγχοι υπηρεσιακών παραγόντων του Δήμου Κιλκίς	58
3.1.4 Έλεγχοι Οργάνων Διοίκησης του Δήμου Κιλκίς	61
3.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΙΛΚΙΣ.....	64

3.2.1 Κρατική εποπτεία του Δήμου Κιλκίς.....	64
3.2.2 Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Δήμο Κιλκίς	71
3.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως Δήμου Κιλκίς, από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή (παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006).....	76
3.2.4 Έλεγχος στο Δήμο Κιλκίς από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή) [παρ. 1 άρθρο 82 του Ν. 4622/19 (ΦΕΚ 133/07.08.2019 τεύχος Α΄) Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης]...81	

Κεφάλαιο 4

Πραγματικότητα, Περιεχόμενο, Ευρήματα και Αποτελεσματικότητα Ελέγχων.....	82
4.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ	82
4.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους	82
4.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση (περιλαμβανομένων και των Δήμων) - μέρος Β΄ (άρθρα 23 έως 30) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α΄)	87
4.1.3 Έλεγχος υπηρεσιακών παραγόντων των Δήμων	88
4.1.4 Έλεγχος Οργάνων Διοίκησης των Δήμων.....	92
4.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ.....	94
4.2.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α.	94
4.2.2 Έλεγχος Ελεγκτικού Συνεδρίου	101
4.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως, από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή (παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006).....	124
4.2.4 Έλεγχος από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή) (παρ. 1 άρθρο 82 Ν.4622/2019).....	126

Κεφάλαιο 5

Σύνοψη συμπερασμάτων, Περιορισμοί και Προτάσεις	133
Βιβλιογραφία	136
Ηλεκτρονικές Διευθύνσεις.....	136
Ξένη Βιβλιογραφία	136
Ελληνική Βιβλιογραφία	138
Νομοθεσία - Νομολογία	139
Παράρτημα Α.....	145
Παράρτημα Β.....	150
Παράρτημα Γ	157
Παράρτημα Δ.....	162

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1. Ληξιπρόθεσμων οφειλών Δήμου Κιλκίς	60
Πίνακας 2. Κατάσταση ΧΕΠ Δήμου Κιλκίς, ετών 2019 έως 2022, των οποίων αμφισβητήθηκε η νομιμότητα ή η κανονικότητα από τον Ταμία του Δήμου.....	61
Πίνακας 3. Ελέγχου προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς.....	62
Πίνακας 4. Προελέγχου της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως) από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς και υποβολή στο Δ.Σ.	63
Πίνακας 5. Ελέγχου νομιμότητα της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς περί ψήφισης προϋπολογισμού.....	66
Πίνακας 6. Ευρημάτων προγραμματισμένου τακτικού διαχειριστικού ελέγχου στο Δήμο Κιλκίς από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) / Δ.Υ.Ε.Ε. στο Ν. Κιλκίς, για την περίοδο 1.7.2020 έως 30.6.2021.....	67
Πίνακας 7. Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α (άρθρο 4 του Ν. 4111/2013) επί των σχεδίων του προϋπολογισμού οικονομικών ετών 2020 έως 2023 του ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ.....	70
Πίνακας 8. Κατασταλτικός Έλεγχος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης Οικονομικού Έτους 2017 του Δήμου Κιλκίς.....	73

Συντομογραφίες

Ελληνόγλωσσες

Α.Δ. Μ-Θ	Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας – Θράκης
ΑΥΕ Ο.Τ.Α.	Αυτοτελής Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α.
ΑΔΑ	Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης
ΓΔΔΕ	Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων
ΓΛΚ	Γενικό Λογιστήριο του Κράτους
ΔΚΚ	Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας
ΔΠΕ	Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου
ΕΑΔ	Εθνική Αρχή Διαφάνειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
Ε.Π.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΣ	Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕΣΕΛ	Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΚΑΕ	Κωδικός Αριθμός Εξόδου ή Εσόδου
ΚΑΠ	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
ΚΕΔΕ	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
ΚΠΑ	Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΕΕ	Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου
ΜΠΔΣ	Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΕ	Οικονομική Επιτροπή
ΟΕΥ	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
ΟΠΔ	Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης
ΟΠΕΚΑ	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Π.Ο.Υ.	Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών
Σ.Α.	Σύμβουλος Ακεραιότητας
Σ.Ε.Ε.	Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου
ΤΑΠ	Τέλος Ακίνητης Περιουσίας
ΥΠ.ΕΣ.	Υπουργείο Εσωτερικών
ΦΓΚ	Φορείς Γενικής Κυβέρνησης
Φ.Ε.Κ.	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
Φ.Μ.Ε.	Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας

X.E.	Χρηματικό Ένταλμα
X.E.Π.	Χρηματικό Ένταλμα Πληρωμής

Ξενογλωσσες

AFCOS	Anti-fraud coordination service
EWWR	European Week for Waste Reduction
IA	Internal Audit
IAF	Internal Audit Function
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions
C.O.S.O.	Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
I.I.A.	Institute of Internal Auditors

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή - Μεθοδολογία - Διάρθρωση

1.1 Εισαγωγή

Στις μέρες μας, με την αλληλουχία σε παγκόσμιες κρίσεις, τη γεωπολιτική αβεβαιότητα και το ρευστό εξωτερικό περιβάλλον, την έξοδο της χώρας από τα μνημόνια και ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου (ΕΣΠΑ 2021-2027), των περιβαλλοντικών προκλήσεων και των τεχνολογικών αλλαγών, επιβάλλεται μια πραγματικότητα *έντασης των ελέγχων*, τέτοια, που καθιστά αναγκαία την οραματική αναζήτηση μιας μορφής διοίκησης που διαχειρίζεται νόμιμα και με διαφάνεια το δημόσιο χρήμα, υπηρετεί το δημόσιο συμφέρον και λογοδοτεί.

«Ο έλεγχος είναι ένα πεδίο δραστηριότητας που έχει καθιερωθεί σε όλο τον κόσμο. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, το μεγαλύτερο μέρος της έρευνας επικεντρώθηκε περισσότερο στην κεντρική κυβέρνηση, ειδικά στα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα, τις δομές και τους στόχους τους. Πιο περιορισμένο ήταν το ενδιαφέρον για τις τοπικές δημόσιες διοικήσεις και οι αλλαγές/παραλλαγές που υπέστη ο έλεγχος τα τελευταία χρόνια, ως συνέπεια της διαδικασίας μεταρρύθμισης που επηρέασε αυτόν τον τύπο διοικήσεων» (Ferry et al., 2022).

Η εργασία δρομολογεί την αναζήτηση:

- μιας τοπικής ηγεσίας που λειτουργεί θεσμούς ακεραιότητας και διαφάνειας
- μιας μορφής διοίκησης με αυτοτέλεια, μηδενική ανοχή σε φαινόμενα διαφθοράς και κακοδιοίκησης
- ενός οργανισμού πρώτου βαθμού με χαρακτηριστικά εταιρικής διακυβέρνησης, δημοσιονομικής πειθαρχίας και χρηστής διοίκησης.

Στην κατεύθυνση αυτή, η εργασία πραγματεύεται τα είδη των ελέγχων που ασκούνται στους Δήμους, τόσο ως σύστημα και οργανωτική εσωτερική δομή, όσο και ως εξωτερική διαδικασία & την περίπτωση του Δήμου Κιλκίς ως δήμου μελέτης.

Σκοπός της μελέτης είναι η περιγραφή και κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τους ελέγχους οι οποίοι διενεργούνται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού (Δήμους) στην Ελλάδα, η παροχή μιας σύγχρονης επισκόπησης του

θεσμικού πλαισίου, των ελεγκτικών πρακτικών και της αποτελεσματικότητας του ελέγχου σε τοπικό επίπεδο και η αποτύπωση της σχέσης εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Αντικειμενικοί στόχοι της έρευνας είναι:

- η διαπίστωση της έκτασης εφαρμογής του Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους με τη δημιουργία οργανική μονάδας
- η έκθεση των ελέγχων, των ευρημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των ορκωτών ελεγκτών
- η ελεγκτική υπηρεσία του Προϊστάμενου Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) και του Ταμία των Δήμων
- η προσαρμογή των ελέγχων νομιμότητας και της εποπτείας του Κράτους και οι παρεμβάσεις από τις αρχές διαφάνειας και
- η παρουσίαση της περίπτωσης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού.

Συνεισφορά της μελέτης είναι η διεύρυνση της γνώσης στο πώς κυβερνά, ελέγχεται και λογοδοτεί η τοπική αυτοδιοίκηση, στο πλαίσιο των δημόσιων πολιτικών, όπου μια σειρά ζητημάτων και τάσεων αναδύονται ή επαναπροσδιορίζονται επιτακτικά (όπως η δημοσιονομική βιωσιμότητα, η κλιματική αλλαγή, η διαφάνεια, η ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, ο ψηφιακός μετασχηματισμός, οι μη ελεγχόμενες αλλαγές στο εξωτερικό περιβάλλον), δημιουργούν νέες προκλήσεις και απαιτούν έγκαιρες και αποτελεσματικές (και ίσως καινοτόμες) λύσεις.

Η μελέτη προσπαθεί να καταλάβει χώρο στην παροχή γνώσης για τη λειτουργία ελέγχου στους Δήμους, στο κενό που αφήνει η θεωρητική χαρτογράφηση για την έκταση εφαρμογής των ελέγχων αυτών, την αλληλεπίδραση και την αποτελεσματικότητά τους και την ανάδειξη των βασικών ζητημάτων που έχουν προκύψει.

Διαδικασίες (πλαίσιο) της έρευνας αποτελούν η κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού και του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, η εποπτεία του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών, η επιβολή φόρων, η βεβαίωση και είσπραξη εσόδων, οι δημόσιες συμβάσεις, η διαχείριση υλικού και η λειτουργία αποθηκών, ο έλεγχος νομιμότητας και εκκαθάρισης δαπανών, η λειτουργία ταμειακής υπηρεσίας - πληρωμής δαπανών, η τήρηση και ενημέρωση μητρώου παγίων, η αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, η λογιστική απεικόνιση λογαριασμών σε ετήσια βάση, η νομιμότητας της δράσης και η κρατική εποπτεία στο θεσμικό επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

1.2 Θεωρητική προσέγγιση - εννοιολόγηση

Η παρούσα εργασία πραγματεύεται σε θεωρητικό επίπεδο τα είδη των ελέγχων στους Δήμους της Ελλάδας και προσπαθεί να ερευνήσει την περίπτωση ενός συγκεκριμένου Δήμου, του Δήμου Κιλκίς, ενός Μεγάλου Ηπειρωτικού και Πρωτεύουσα Νομού Δήμου [σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 1. του άρθρου 2^Α «Κατηγορίες Δήμων» του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7-6-2010): *Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*].

Για λόγους αντικειμενικής προσέγγισης και ερευνητικής πρακτικής, γίνεται ο διαχωρισμός και η κατηγοριοποίηση του ελέγχου σε «εσωτερικό» και «εξωτερικό». Δηλαδή, σε έλεγχο που ασκείται από μεμονωμένα άτομα σε οργανικές θέσεις ευθύνης, όργανα διοίκησης και οργανικές μονάδες εντός των Δήμων και σε έλεγχο που ασκείται από φυσικά πρόσωπα (ελεγκτές) και από ανεξάρτητες αρχές ελέγχου και που φτάνει μέχρι και τον έλεγχο νομιμότητας του Κράτους.

Ως Εσωτερικός Έλεγχος στην εργασία περιγράφεται το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και ο θεσμός του Συμβούλου Ακεραιότητας, οι έλεγχοι που ασκούνται από τους υπηρεσιακούς παράγοντες και οι προέλεγχοι και έλεγχοι από τα Όργανα Διοίκησης των Δήμων και κυρίως από την Οικονομική Επιτροπή.

Ως Εξωτερικός Έλεγχος προσδιορίζεται η κρατική εποπτεία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι έλεγχοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και οι έλεγχοι από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

Στις έννοιες και στους βασικούς όρους που προσεγγίζονται θεωρητικά, αποδίδεται και αποσαφηνίζεται συνοπτικά το εξής περιεχόμενο:

Θεματολογία Εσωτερικού Ελέγχου:

1. Ο «Εσωτερικός Έλεγχος» ορίζεται ως μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσδίδει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του φορέα [άρθρο 3 του Ν.4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')].
2. «Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου» είναι το πλέγμα των λειτουργιών και διαδικασιών,

καθώς και των δικλίδων ελέγχου που υιοθετεί ο φορέας και είναι σχεδιασμένο για να παρέχει εύλογη διαβεβαίωση στον φορέα για την επίτευξη των στόχων του σχετικά με την: α) αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των επιχειρησιακών του λειτουργιών, β) αξιοπιστία των οικονομικών και λοιπών αναφορών, γ) συμμόρφωση με τους νόμους, τους κανονισμούς και τις πολιτικές που διέπουν τη λειτουργία του [άρθρο 4 του Ν.4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')].

3. Η «Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου» δημιουργείται ως οργανική μονάδα επιπέδου ανάλογου με την οργανωτική δομή του φορέα [άρθρο 9 του Ν.4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')].

4. Ο «Σύμβουλος Ακεραιότητας» λειτουργεί ως η αυτοτελής υποστηρικτική, ενημερωτική και συμβουλευτική υπηρεσία για ζητήματα δεοντολογίας, ακεραιότητας και διαφάνειας [άρθρα 23 και 24 του Ν.4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')].

5. «Ταμειακός Έλεγχος» είναι ο έλεγχος των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων προς πληρωμή εξόδων του δήμου καθ' όσον αφορά το νόμιμο και έγκυρο της εντελλόμενης δαπάνης [παρ. 2 άρθρο 60 Β.Δ. 17-5/15-6-59 (ΦΕΚ 114/59 τεύχος Α')].

6. «Έλεγχος πορείας πιστώσεων», ως έλεγχος του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) των Δήμων [άρθρο 7 του Π.Δ. 80/16 (ΦΕΚ 145/05.08.2016 τεύχος Α')].

7. Η «Οικονομική Επιτροπή» είναι το συλλογικό όργανο, αρμόδιο για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της οικονομικής και διοικητικής λειτουργίας του δήμου, με αποφασιστικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες [άρθρο 72 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7-6-2010)].

Θεματολογία Εξωτερικού Ελέγχου:

1. «Κρατική εποπτεία» στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και στα νομικά πρόσωπα αυτών, που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους ούτε να υπεισέρχεται σε κρίσεις για τη σκοπιμότητα της δράσης τους ή να θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια [παρ. 1 άρθρο 214 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α/7-6-2010)].

2. Ο «Εξωτερικός έλεγχος» αποδίδεται ως έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο των οικονομικών καταστάσεων και λογαριασμών και της αποτελεσματικότητας και επάρκειας των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου [άρθρο 169 του Ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143/28.06.2014 τεύχος Α')].
3. «Ελεγκτικό Συνέδριο» είναι το ανώτατο δημοσιονομικό Δικαστήριο και συγχρόνως ο ανώτατος θεσμός δημοσιονομικού ελέγχου στη Χώρα. Αποτελεί πλήρη και αυτοτελή δικαιοδοτικό κλάδο [άρθρο 1 του Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α')].
4. «Ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως» ως λογαριασμός της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε [παρ. 1 & 3 άρθρο 163 του Ν. 3463 (ΦΕΚ 114/8.6.2006 τεύχος Α')].
5. «Ορκωτός ελεγκτής - λογιστής» είναι το φυσικό πρόσωπο που έχει λάβει άδεια να διενεργεί υποχρεωτικούς ελέγχους [άρθρο 2 του Ν. 4449/17 (ΦΕΚ 7/24.01.2017 τεύχος Α')].
6. «Εθνική Αρχή Διαφάνειας, (Ε.Α.Δ.)» ως συνιστάμενη ανεξάρτητη αρχή με σκοπό α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας και β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων και των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών [άρθρο 82 του Ν. 4622/19 (ΦΕΚ 133/07.08.2019 τεύχος Α')].

1.3 Μεθοδολογία έρευνας

Στη διερεύνηση του πλαισίου και των διαδικασιών για τους εξωτερικούς και εσωτερικούς ελέγχους στους Δήμους της χώρας δίνεται *θεωρητικός* χαρακτήρας.

Επιδιώκεται η περιγραφή και κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τους ελέγχους οι οποίοι διενεργούνται στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού (Δήμους) στην Ελλάδα, με τη στήριξη σε βιβλιογραφικά δεδομένα.

Γίνεται προσπάθεια να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα μέσω της επισκόπησης του θεσμικού πλαισίου (νομοθεσίας και νομολογίας), με τη στήριξη σε άλλες εμπειρικές και θεωρητικές μελέτες, βιβλιογραφικές έρευνες και συγγράμματα και σε λοιπή δευτερογενή βιβλιογραφία (συνέδρια, κανονισμούς, εκθέσεις). Επιδιώκεται να δοθούν απα-

ντήσεις, στηριζόμενοι όχι σε εμπειρικά δεδομένα ερευνών αλλά συνοψίζοντας, ταξινομώντας, συγκρίνοντας και συνθέτοντας υλικό που έχει ήδη δημοσιευθεί.

Η περίπτωση ενός Δήμου της χώρας (Δήμος Κιλκίς) ως μελέτη και ως ένα είδος «έρευνας πεδίου» (Ακρίβος κ.α., 2009), συμβάλλει στην παρούσα μελέτη, παρατηρώντας το αντικείμενο σε πραγματικό περιβάλλον, παρουσιάζοντας πραγματικά δεδομένα και αποτελέσματα με περιγραφική αντικειμενικότητα.

Στην παρούσα μελέτη η χρήση ποσοτικών δεδομένων αποφεύχθηκε, διότι αφενός επιλέχθηκε ο μικτός χαρακτήρας με βιβλιογραφική κριτική ανασκόπηση και μελέτη περίπτωσης και αφετέρου θεωρήθηκε πάρα πολύ δύσκολο εγχείρημα η ανεύρεση ενός κατάλληλου και ικανού δείγματος (κατά προσέγγιση 300 έως 1000 ατόμων), προκειμένου να έχουμε αποτελέσματα γενικεύσιμα στο σύνολο του πληθυσμού.

1.4 Διάρθρωση διπλωματικής εργασίας:

Τα διακριτά μέρη της παρούσας μελέτης αποτελούν τα εξής κεφάλαια:

Το **Πρώτο Κεφάλαιο**, στο οποίο περιέχεται η εισαγωγή όπου διατυπώνεται το ερευνητικό ερώτημα της μελέτης, η επικαιρότητα, ο σκοπός και οι αντικειμενικοί στόχοι της διατριβής. Τοποθετείται η θεωρητική προσέγγιση, ο διαχωρισμός και κατηγοριοποίηση του αντικειμένου της εργασίας και αποσαφηνίζονται βασικές έννοιες. Επιλέγεται η μεθοδολογία έρευνας, όπου δίνεται ο θεωρητικός - βιβλιογραφικός χαρακτήρας που θα ακολουθηθεί.

Ακολουθεί το **Δεύτερο Κεφάλαιο**, στο οποίο παρουσιάζεται η ισχύουσα νομοθεσία και νομολογία, καθώς και ευρύτερη βιβλιογραφία, για όλες τις περιπτώσεις ελέγχων με έρεισμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση α΄ βαθμού.

Στο **Τρίτο Κεφάλαιο** δίνονται τα είδη και όπου συντρέχει περίπτωση γνωστοποιούνται και τα ευρήματα του ελέγχου, μέσα από τη λειτουργία ενός μεγάλου ηπειρωτικού Δήμου και πρωτεύουσας Νομού της Κεντρικής Μακεδονίας (Δήμος Κιλκίς).

Στη συνέχεια, στο **Τέταρτο Κεφάλαιο** εκτίθεται η αποτελεσματικότητα των ελέγχων, παρουσιάζονται ευρήματα της μελέτης και της ευρύτερης βιβλιογραφίας και, όπου εκτιμήθηκε η σχετικότητα, διατυπώνονται και προτάσεις.

Στο **Πέμπτο και τελευταίο Κεφάλαιο** συνοψίζονται συμπεράσματα και απαντάται το ερώτημα που τέθηκε στην εισαγωγή της εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Νομοθεσία - Νομολογία Ελέγχων, Ανασκόπηση Βιβλιογραφίας

2.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

2.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα (περιλαμβανομένων και των Δήμων).

Με το μέρος Α' (άρθρα 2 έως 22) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α'), θεσπίζεται ενιαία ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και τη λειτουργία των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, προκειμένου να ενισχυθούν οι μηχανισμοί λογοδοσίας και ακεραιότητας στους φορείς του δημόσιου τομέα [όπως αυτός ορίζεται με την περ. (α) της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και περιλαμβάνει και τους ΟΤΑ], συμβάλλοντας στην επίτευξη των στόχων τους βάσει των αρχών της καλής διακυβέρνησης και της χρηστής διοίκησης.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Νόμου, το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν και το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα:

- ν. 3492/2006 (Α' 210) παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 4, άρθρο 12, παρ. 1 άρθρου 19 και παρ. 1 άρθρου 21, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει
- ν. 3697/2008 (Α' 194) παρ. 3 του άρθρου 11, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 25 του ν. 4025/2011 (Α' 228). 59
- ν. 4129/2013 (Α' 52) άρθρο 22, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 341 του ν. 4700/2020 (Α' 127), άρθρο 54Α , όπως προστέθηκε με το άρθρο 347 του ν. 4700/2020
- ν. 4270/2014 (Α' 143) άρθρα 168 και 169
- ν. 4622/2019 (Α' 133) περ. α της παρ. 2 του άρθρου 35, άρθρο 39, περ. ζ, η, θ, ι της παρ. 2 του άρθρου 83, παρ. 13 άρθρου 116.
- ν. 3429/2005 (Α' 314), άρθρο 4

χαρακτηρίζεται από κατακερματισμό των ρυθμίσεων εξαιτίας του οποίου προκύπτουν

εννοιολογικές αντιφάσεις, κενά δικαίου, επικαλύψεις και σύγκρουση αρμοδιοτήτων διαφόρων εποπτικών φορέων. Η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει καταδείξει ότι ο εσωτερικός έλεγχος στον δημόσιο τομέα έχει εφαρμοστεί κατά τρόπο αποσπασματικό και ελλιπή, με αποτέλεσμα να μην επιφέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα στην Δημόσια Διοίκηση. Πολλοί φορείς δεν έχουν συστήσει Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου ή, όπου έχουν συσταθεί, αυτές δεν έχουν επαρκώς στελεχωθεί και δεν έχουν σαφείς αρμοδιότητες. Διαπιστώνεται, και από διεθνείς οργανισμούς, η ελλιπής κατανόηση της έννοιας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και των συνιστωσών του από τα στελέχη της Δημόσιας Διοίκησης, η ανάγκη αποσαφήνισης των αρμοδιοτήτων και των υποχρεώσεων των ΜΕΕ, και καθοδήγησης αυτών όσον αφορά στη λειτουργία τους, η ανάγκη παροχής οδηγιών και κατευθύνσεων, και περαιτέρω επιμόρφωσης των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης σε θέματα εσωτερικού ελέγχου. Περαιτέρω, μέχρι την υποβολή του παρόντος σχεδίου διατάξεων, το θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο που διέπει τους εποπτικούς φορείς των ΜΕΕ είχε ως απόρροια την εμπλοκή και αλληλοεπικάλυψη των αρμοδιοτήτων τους.

Περαιτέρω, αιτιολογικά η ρύθμιση αξιολογείται ως εξής:

Απώτερος στόχος κάθε δημόσιου φορέα είναι η διασφάλιση της παροχής στον πολίτη υψηλής ποιότητας υπηρεσιών με τη χαμηλότερη επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, σε ένα περιβάλλον όπου κυριαρχούν οι αρχές της νομιμότητας, της χρηστής διοίκησης και της ορθολογικής οικονομικής διαχείρισης.

Βασικός παράγοντας για τη βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας του φορέα στην επίτευξη αυτής της δημόσιας αποστολής του, είναι η αρχιτεκτονική δομή του μοντέλου/συστήματος διακυβέρνησης και ελέγχου της καθημερινής λειτουργίας του.

Αρχικά, ο προσανατολισμός των ρυθμίσεων του εσωτερικού ελέγχου αφορούσε μόνο στη δημοσιονομική και χρηματοοικονομική διαχείριση, περιορίζοντας την αξία του ως κρίσιμου εργαλείου της διακυβέρνησης των φορέων. Με το αξιολογούμενο σχέδιο νόμου επιδιώκεται η ενίσχυση των μηχανισμών λογοδοσίας στο εσωτερικό κάθε φορέα δημόσιας διοίκησης, με την οριοθέτηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και τη σύσταση Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου σε όλο τον δημόσιο τομέα.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου επιδιώκεται για πρώτη φορά η ενιαία

ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στην πρόβλεψη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Συγκεκριμένα, επιχειρείται η ολοκληρωμένη ρύθμιση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, η θέσπιση αρχών, όρων, εννοιών και κανόνων που αφορούν στον εσωτερικό έλεγχο, η κατοχύρωση της ανεξαρτησίας της λειτουργίας του, η εισαγωγή ενός πλαισίου ανάπτυξης και λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου (ΜΕΕ), η αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων των εποπτικών οργάνων αυτών, η πιστοποίηση και η επαγγελματική αναβάθμιση του εσωτερικού ελεγκτή και η συμμόρφωση των κανόνων λειτουργίας και δραστηριοτήτων του εσωτερικού ελέγχου κυρίως με τα διεθνή πρότυπα εσωτερικού ελέγχου και τις βέλτιστες πρακτικές όπως διαμορφώνονται, ιδίως, από την Επιτροπή Υποστήριξης Οργανισμών της Επιτροπής Treadway (COSO) και από το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (ΙΙΑ).

Σε συνέχεια των όσων εκτέθηκαν αιτιολογικά, ο νομοθέτης [Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')] διατυπώνει:

- Ο «Εσωτερικός έλεγχος» βοηθάει τον φορέα να επιτύχει τους αντικειμενικούς του στόχους, υιοθετώντας μια συστηματική, επαγγελματική προσέγγιση στην αξιολόγηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και των διαδικασιών διακυβέρνησης
- Το «Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου» οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τα γενικώς αποδεκτά Πρότυπα για την Επαγγελματική Εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου, το Πλαίσιο Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Επιτροπής C.O.S.O., καθώς και τις καλές πρακτικές, που διαμορφώνονται από φορείς, όπως η Επιτροπή C.O.S.O. (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission - C.O.S.O.) και το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (Institute of Internal Auditors - I.I.A.).
- Η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου είναι οργανωτικά ανεξάρτητη και οι Εσωτερικοί Ελεγκτές δεν εμπλέκονται στη διοίκηση των φορέων. Για την εγγύηση της ανεξαρτησίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, ανάλογα με την οργανωτική δομή και το μέγεθος του φορέα, συστήνεται Επιτροπή Ελέγχου ως ανεξάρτητο σώμα.
- Έως τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, ο Προϊστάμενος της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου υποβάλλει την Ετήσια Έκθεση του προηγούμενου έτους, στον επικεφαλής του φορέα και στην Επιτροπή Ελέγχου. Η Ετήσια Έκθεση κοινοποιείται αμελλητί στο Ελεγκτικό

Συνέδριο, στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας και στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Ειδικά για τους Δήμους, η Ετήσια Έκθεση κοινοποιείται και στο Δημοτικό Συμβούλιο.

- Αρμόδιοι φορείς για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου είναι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, το Υπουργείο Οικονομικών και το Ελεγκτικό Συνέδριο.

- Με την απόφαση ΥΠ.ΕΣ.-Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΠΑΑΔ / ΕΚΔΔΑ /Φ.4/25/οικ.13724 /05.07.2021 (ΦΕΚ 2973/06.07.2021 τεύχος Β'), γίνεται καθορισμός περιεχομένου, προϋποθέσεων και διαδικασίας συμμετοχής στο Πρόγραμμα Ελεγκτικής Επάρκειας Εσωτερικού Ελεγκτή Δημόσιου Τομέα, του τρόπου, της διάρκειας και της διαδικασίας παρακολούθησης, και του τύπου του πιστοποιητικού Ελεγκτικής Επάρκειας.

Τα αποτελέσματα μελέτης των (Ackermann and Marx, 2016) για τη «Διαχείριση Κινδύνων Εσωτερικού Ελέγχου σε Μητροπολιτικούς Δήμους», δείχνουν ότι ο εσωτερικός έλεγχος παρέχει ένα ευρύ φάσμα εργασιών διαχείρισης κινδύνου που βοηθά τα ανώτερα στελέχη στην εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων τους.

Αποσπώντας τις προθέσεις του ίδιου νομοθέτη [Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')] διαπιστώνουμε ότι για τη λειτουργία του ελέγχου στους Δήμους συστήνεται Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου, εφόσον συντρέχουν τα κριτήρια του αριθμού των υπαλλήλων που υπηρετούν στον φορέα και του ύψους του προϋπολογισμού τους [παρ. 2, του άρθρου 9, του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')].

Και αργότερα, περίπου ένα χρόνο μετά, με την παρ. 2 του άρθρου 40 του Ν. 4940/22 (ΦΕΚ 112/14.06.2022 τεύχος Α') τροποποιείται ο Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α') και έχουμε μια νέα επιλογή μη σύστασης ή λειτουργίας Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου για τους Δήμους, διατυπωμένη ως εξής: «Ειδικά για τους ΟΤΑ α' βαθμού (Δήμους), η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να ανατίθεται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών, κατόπιν προηγούμενης αιτιολογημένης απόφασης του επικεφαλής αυτών, που διαπιστώνει την αδυναμία σύστασης ή λειτουργίας Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου. Στις περιπτώσεις αυτές, οι σχετικές αποφάσεις κοινοποιούνται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας και τα πορίσματα των διενεργούμενων εσωτερικών ελέγχων υποβάλλονται άμεσα στις αρχές του άρθρου 22, προς άσκηση των κατά νόμον συντονιστικών και εποπτικών τους αρμοδιοτήτων».

Επιλογή τέτοια που με την έως την ψήφιση του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α') κατά την προληπτική ελεγκτική διαδικασία δαπανών, κρίθηκε αρκετές φορές ως μη νόμιμη όπως φαίνεται ακολούθως:

- ΝΠΔΔ Παροχή υπηρεσιών εφαρμογής εσωτερικού ελέγχου βάσει του ν. 4270/2014. Μη νομίμως η επίμαχη υπηρεσία ανατέθηκε σε ιδιώτη, καθόσον το αντικείμενό της συνίσταται αμιγώς στη διενέργεια ελεγκτικών εργασιών της ως άνω υπηρεσίας, οι οποίες κατά ρητή διατύπωση του νόμου δύναται να διενεργηθούν μόνον από τις προβλεπόμενες Υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου. Η φύση, άλλωστε, του προκείμενου ελέγχου ως εσωτερικού αποκλείει την ανάθεσή του σε εξωτερικό φορέα. Μη νόμιμη δαπάνη (ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΟ VII ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΞΗ 181/2019)

- Αμοιβή για παροχή υπηρεσιών ενίσχυσης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου Δήμου. Το αντικείμενο της υπό κρίση δαπάνης μη νομίμως ανατέθηκε σε ιδιωτικό φορέα ως εξωτερικό ανάδοχο διότι αυτό δεν αφορούσε στην παροχή βοήθειας - υπό τη μορφή εκπαίδευσης, ενίσχυσης υλικοτεχνικής υποδομής, διεκπεραίωσης συγκεκριμένων πτυχών του εγχειρήματος, επίλυσης συγκεκριμένων προβλημάτων κ.λπ. - προς αρμόδιο τμήμα του Δήμου, προκειμένου να καταστεί εφικτή η εκπόνηση από το τμήμα αυτό των σταδίων του εσωτερικού ελέγχου, αλλά στην εκτέλεση από τον ίδιο τον ανάδοχο των εργασιών που απαιτούνται για την ανάληψη και ολοκλήρωση του εν λόγω αντικειμένου, που ως τέτοιο ακριβώς ανατέθηκε από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου. Παρότι δε δεν λειτουργεί διεύθυνση ή τμήμα συσταθέν για την εκτέλεση του ανωτέρω αντικειμένου, ο στόχος του Δήμου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών του και να ενισχυθούν οι παρεχόμενες προς τους πολίτες υπηρεσίες μέσω λειτουργίας υπηρεσίας εσωτερικού ελέγχου δεν ήταν δυνατόν να επιτευχθεί μέσω της ανάθεσης της εν λόγω υπηρεσίας σε εξωτερικό συνεργάτη. Μη νόμιμη δαπάνη (ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΟ VII ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΞΗ 12/2018)

Όμως, με την έκδοση της Απόφασης ΥΠ.ΕΣ. 86218/15.12.2022 (ΦΕΚ 6506/19.12.2022 τεύχος Β') «Εξειδίκευση των κριτηρίων σύστασης Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού και στα εποπτευόμενα αυτών νομικά πρόσωπα», φαίνεται να μπαίνει ένα τέλος στην συζήτηση σε ποιους Δήμους και πότε θα συσταθεί ΜΕΕ.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της Απόφασης:

Ως κριτήρια σύστασης Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, τα οποία ισχύουν σωρευτικά, ορίζονται:

- α. Το ύψος του προϋπολογισμού του οικείου Ο.Τ.Α. α' βαθμού έτους 2022 και
- β. το σύνολο του τακτικού προσωπικού του οικείου Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Ανθρώπινου Δυναμικού Ελληνικού Δημοσίου, όπως αυτά από-τυπώνονται κατά τη δημοσίευση της παρούσας.

Σύμφωνα με το άρθρο 4 της Απόφασης:

1. Οι Μ.Ε.Ε. των Ο.Τ.Α. α' βαθμού συστήνονται ως οργανικές μονάδες τουλάχιστον επιπέδου αυτοτελούς τμήματος, ανάλογα με την οργανωτική δομή του οικείου Ο.Τ.Α. και υπάγονται στον Δήμαρχο.
2. Οι Μ.Ε.Ε. των Ο.Τ.Α. α' βαθμού στελεχώνονται, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 4795/2021, κατ' ελάχιστον με έναν (1) υπάλληλο. Εφόσον κρίνεται απαραίτητη για την αποτελεσματική λειτουργία της Μονάδας η συνδρομή επαγγελματιών με τεχνογνωσία και δεξιότητες που δεν υπάρχουν εντός του φορέα, εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 4795/2021 (δηλαδή να ανατίθεται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών η υποστήριξη της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου).

Κατεύθυνση που κατά την προγενέστερη προληπτική ελεγκτική διαδικασία δαπανών, κρίθηκε ως νόμιμη όπως φαίνεται ακολούθως:

- Αμοιβή σε εταιρία. Λαμβανομένων υπόψη ότι ο Δήμος υποχρεούται να συστήσει μονάδα εσωτερικού ελέγχου με επαρκές και ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό από υπαλλήλους του, ότι στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Προγραμματισμού Οργάνωσης, Πληροφορικής & Τοπικής οικονομικής Ανάπτυξης δεν υπάγεται η διενέργεια εσωτερικών ελέγχων και ότι η σύνταξη του εγχειριδίου εσωτερικού ελέγχου απαιτεί πράγματι ειδικές γνώσεις και σχετική εμπειρία, νομίμως ο Δήμος ανέθεσε τις ως άνω υπηρεσίες σε τρίτο, καθόσον οι υπάλληλοί του δεν μπορούσαν να προβούν στην εκτέλεση των ως άνω υπηρεσιών. Και αυτό γιατί αντικείμενο των επίμαχων υπηρεσιών ήταν η εκπαίδευση των ίδιων των υπαλλήλων, η κατάρτιση και καθοδήγησή τους στη ισχύουσα διεξαγωγή του ελέγχου, ακριβώς λόγω της μη εξειδίκευσής τους σε σχετικά ζητήματα. Νό-

μιμη δαπάνη (ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΤΟ VII ΤΜΗΜΑ ΠΡΑΞΗ 305/2017)

Συνεχίζοντας θεωρητικά την προσέγγιση της δυνατότητας ανάθεσης της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου των Δήμων σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μπορούμε να παρουσιάσουμε τα εξής:

- Σύμφωνα με την οικονομική βιομηχανική θεωρία, το μέγεθος και ο αριθμός των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην αγορά μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ποιότητα του ελέγχου. Καθώς η παρουσία μικρού αριθμού εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην αγορά με την παρουσία μεγαλύτερων ελεγκτικών εταιρειών μπορεί να οδηγήσει σε συννενοχή των ελεγκτικών εταιρειών, αυτό συμβάλλει επίσης στην εμφάνιση ασαφούς ανταγωνισμού. Αντίθετα, οι ελεγκτικές εταιρείες μπορεί να μειώσουν τις τιμές για να διατηρήσουν τους πελάτες, αλλά αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την απουσία σαφήνειας στην ελεγκτική πρακτική (*Sierra-García et al, 2019*).

2.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση (περιλαμβανομένων και των Δήμων)

Με το μέρος Β' (άρθρα 23 έως 30) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α') εισάγεται στη δημόσια διοίκηση και δίνεται και στους Δήμους της χώρας η δυνατότητα για σύσταση Αυτοτελούς Γραφείου Συμβούλου Ακεραιότητας, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο λόγω αρμοδιοτήτων τους και αριθμού υπηρετούντων υπαλλήλων, με αρμοδιότητες μεταξύ άλλων και για περιστατικά διαφθοράς.

Βλέπουμε δηλαδή την εγκαθίδρυση του θεσμού, που έχει σκοπό να συμβάλει στην ενίσχυση της λογοδοσίας και της ακεραιότητας, στην καλή διακυβέρνηση και τη χρηστή διοίκηση, να είναι στη διακριτική ευχέρεια της δημοτικής αρχής.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Νόμου

Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;

Οι υπάλληλοι των δημόσιων φορέων στη χώρα μας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι με περιστατικά διαφθοράς, κατάχρησης εξουσίας,

σοβαρής αντικοινωνικής συμπεριφοράς, ακόμα και σεξουαλικής παρενόχλησης και γενικά παραβιάσεων ακεραιότητας από συναδέλφους ή προϊσταμένους τους. Ωστόσο, ο φόβος στιγματισμού ή αντιποίνων αποθαρρύνει τους υπαλλήλους, να τα αναφέρουν. Για την αντιμετώπιση του εν λόγω φαινομένου, στη διεθνή πρακτική, έχει αναπτυχθεί και λειτουργεί επιτυχημένα ο θεσμός του Συμβούλου Ακεραιότητας (Integrity Advisor). Κεντρική αποστολή του Συμβούλου Ακεραιότητας αποτελεί η διασφάλιση ενός συνεκτικού πλαισίου αποτελεσματικής προστασίας των υπαλλήλων που διαπιστώνουν, υφίστανται τις συνέπειες ή επιθυμούν να αναφέρουν παραβιάσεις ακεραιότητας, καθώς και η παροχή υποστήριξης, ενημέρωσης και συμβουλής σε αυτούς αναφορικά με θέματα ηθικής και ακεραιότητας στο χώρο εργασίας τους. Αξιοποιώντας τα διαθέσιμα μέσα και τις αποδιδόμενες σε αυτόν αρμοδιότητες, όπως αυτές προσδιορίζονται στο σχέδιο νόμου και όπως αναφέρονται στην κατ' άρθρο ανάλυση, ο Σύμβουλος Ακεραιότητας δύναται να συμβάλει καθοριστικά στην αναφορά, στη διερεύνηση και εν τέλει, στην αντιμετώπιση παραβατικών συμπεριφορών στη γέννησή τους, καθώς και στην πρόληψη των ανωτέρω, συμβάλλοντας στην υιοθέτηση κουλτούρας συνεργασίας και ακεραιότητας εντός του φορέα στον οποίο απασχολείται.

Η δραστηριοποίηση του Συμβούλου Ακεραιότητας έχει περισσότερο προληπτικό παρά κατασταλτικό ή τιμωρητικό χαρακτήρα και εγκαθιδρύεται στη βάση των ακόλουθων υποθέσεων:

- Όσο περισσότερο διαρκεί η παραβατική συμπεριφορά ενός υπαλλήλου, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες αυτή να κλιμακωθεί.
- Όσο περισσότερο κλιμακώνεται η παραβατική συμπεριφορά ενός υπαλλήλου, τόσο πιο δύσκολο είναι να αρθούν μελλοντικά οι συνέπειές της.
- Όσο περισσότερο διαρκεί η παραβατική συμπεριφορά ενός υπαλλήλου, τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες μετάδοσης παραβατικής διάθεσης και σε άλλους ή οι πιθανότητες ανάπτυξης παραβατικής κουλτούρας στο σύνολο του φορέα.

Ο Σύμβουλος Ακεραιότητας, η επιλογή του οποίου διενεργείται από την τριμελή επιτροπή της παρ. 2 του άρθρου 28, επιτελεί το έργο του σε καθεστώς λειτουργικής ανεξαρτησίας από την ανώτατη διοίκηση του φορέα του. Εντούτοις, κρίνεται σημαντικό να ασκεί τα καθήκοντά του σε συμμόρφωση με τυχόν γενικές ή ειδικές οδηγίες, πρακτικές, κατευθυντήριες γραμμές ή πρότυπα που θα εκδίδει προς την κατεύθυνση συντονισμού

αλλά και διευκόλυνσης του έργου του η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών. Σημειώνεται πως ο Σύμβουλος Ακεραιότητας δύναται να επιτελέσει τον ρόλο του διαύλου εσωτερικής αναφοράς και παρακολούθησης αναφορών του Κεφ. ΙΙ της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2019, σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

Γιατί αποτελεί πρόβλημα:

Στην ελληνική δημόσια διοίκηση δεν εντοπίζεται μέχρι τη στιγμή της υποβολής του παρόντος σχεδίου διατάξεων αντίστοιχος θεσμός ή ενδο-διοικητικός ρόλος που να απόσκοπεί στη διασφάλιση ενός εμπιστευτικού σημείου επαφής για τους υπαλλήλους ενός δημόσιου οργανισμού, προκειμένου αυτοί να αναζητήσουν υποστήριξη, ενημέρωση και συμβουλή σχετικά με θέματα ηθικής και ακεραιότητας στον χώρο εργασίας τους. Όπως αναφέρθηκε, εξάλλου, οι δημόσιοι υπάλληλοι που διαπιστώνουν, κατά τη διάρκεια της εργασίας τους, την τέλεση περιστατικών διαφθοράς, κατάχρησης εξουσίας, σοβαρής αντικοινωνικής συμπεριφοράς, σεξουαλικής παρενόχλησης και άλλων παραβιάσεων ακεραιότητας ή τα υφίστανται οι ίδιοι, φοβούνται ωστόσο να τα αναφέρουν, υπό τον φόβο στιγματισμού ή αντιποίνων.

Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;

Όφελος από τη δράση του Συμβούλου Ακεραιότητας αναμένεται να αποκομίσουν τόσο οι υπάλληλοι όσο και ο ίδιος ο φορέας, ως οντότητα. Ειδικότερα, οι υπάλληλοι αποκτούν τη δυνατότητα να αναφέρουν εμπιστευτικά παραβατικές συμπεριφορές εντός του φορέα, ενέργειες εκφοβισμού, σεξουαλικής ή άλλου είδους παρενόχλησης, διακρίσεων και γενικά σοβαρής - μη αποδεκτής αντικοινωνικής συμπεριφοράς στην υπηρεσία, καθώς και ενέργειες που ζημιώνουν το δημόσιο συμφέρον, όπως ιδίως η απάτη, η κλοπή, η υπεξαίρεση στην υπηρεσία και η κατάχρηση εξουσίας και μάλιστα δίχως να κινδυνεύουν από φαινόμενα θυματοποίησης, ανταπόδοσης και εκδίκησης. Με τον τρόπο αυτό ενισχύονται το ηθικό και η αυτοπεποίθηση των υπαλλήλων καθώς αισθάνονται ότι αποτελούν μέρος ενός φορέα που διέπεται από κουλτούρα ακεραιότητας και δικαιοσύνης, ενώ διαμορφώνεται ένα περιβάλλον ασφαλούς εργασίας για το σύνολο αυτών.

Ταυτόχρονα και ο ίδιος ο φορέας εντοπίζει τα φαινόμενα παραβατικής συμπεριφοράς στη γέννησή τους, διαφυλάσσοντας τη φήμη του, ενώ εξοικονομεί πόρους που διαφορετικά θα απέδιδε για εξωτερικές έρευνες ή για πληρωμή χρηματικών προστίμων ή ποινών.

Σε ένα πρώτο στάδιο εφαρμογής, το οποίο λαμβάνει οιονεί πιλοτικό χαρακτήρα, οι επισπεύδουσες ρυθμίσεις αφορούν αποκλειστικά το πάσης φύσεως προσωπικό των Υπουργείων, πλην των Υπουργείων Εξωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Εθνικής Άμυνας και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής. Εντούτοις, εγκαθιδρύονται δικλίδες που επιτρέπουν τη σύσταση και λειτουργία Γραφείου Συμβούλου Ακεραιότητας και σε Ανεξάρτητες Αρχές, σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, σε αυτοτελείς υπηρεσίες, σε Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ανήκουν στη Γενική Κυβέρνηση.

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης

Το εν λόγω ζήτημα δεν έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν. Συνεπώς, κρίνεται αναγκαία η εισαγωγή του θεσμού του Συμβούλου Ακεραιότητας στην ελληνική έννομη τάξη με ad hoc νομοθετική ρύθμιση.

Σύμφωνα με τον Καφιδά (2022) «Ο Σύμβουλος Ακεραιότητας εντάσσεται στη δημόσια πολιτική για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας, και τη θεμελίωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς (Εθνικό Σύστημα Ακεραιότητας). Είναι ένας καινοτόμος θεσμός, διεθνώς, αφού συναντάται σε λίγες χώρες ή οργανισμούς (π.χ. Γαλλία: *Référent Déontologue*, Ολλανδία: *Confidential Integrity Adviser*, E.E.: *Ethics Advisor*, Συμβούλιο της Ευρώπης: *Ethics Officer*), ενώ ορισμένες επιχειρήσεις, ιδίως πολυεθνικές, εφαρμόζουν αντίστοιχες πρακτικές. Στο πρώτο άκουσμα ίσως προκαλείται απορία από έναν τέτοιο τίτλο για τα δεδομένα του ελληνικού Δημοσίου. Όμως, στις κεντρικές υπηρεσίες του Δημοσίου όπως τα υπουργεία, όπου προτεραιοποιείται η λειτουργία του Σ.Α., εξελίσσεται τα τελευταία χρόνια μια διαδικασία εκσυγχρονισμού της εσωτερικής λειτουργίας τους, με στόχο την ποιοτική παροχή υπηρεσιών, όπως: στη δημοσιονομική λειτουργία (ν. 4270/2014), στις διαδικασίες προμηθειών (ν. 4412/2016), στην κινητικότητα προσωπικού (ν. 4440/2016), στο επιτελικό κράτος -οργάνωση και λειτουργία υπη-

ρεσιών βάσει σχεδίου, υπηρεσιακός γραμματέας, νομοπαρασκευαστική διαδικασία- (ν. 4622/2019), στην ψηφιακή διακυβέρνηση (ν. 4727/2020), και προσφάτως στον εσωτερικό έλεγχο (ν. 4795/2021)».

«Ο Σύμβουλος Ακεραιότητας είναι ένα μονοπρόσωπο όργανο που υπάγεται οργανωτικά στον οικείο υπουργό, και συντονιστικά, για επιχειρησιακά ζητήματα, στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΕΑΔ). Λειτουργεί με όρους ανεξαρτησίας, χωρίς να προβλέπεται πρόσθετη αμοιβή, και για να αποκτήσει κάποιος την ιδιότητα του Συμβούλου πρέπει να είναι ήδη δημόσιος υπάλληλος και να κατέχει τη σχετική πιστοποίηση επαγγελματικής επάρκειας» (Καφιδάς, 2022).

Με την Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.-Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΠΑΑΔ /ΕΚΔΔΑ /Φ.4/26/ οικ.13726 /05.07.2021 (ΦΕΚ 2973/06.07.2021 τεύχος Β'), γίνεται καθορισμός του περιεχομένου, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας συμμετοχής στο Πρόγραμμα Πιστοποίησης Επαγγελματικής Επάρκειας Συμβούλων Ακεραιότητας, του τρόπου, της διάρκειας της διαδικασίας παρακολούθησης και του τύπου του πιστοποιητικού.

Με την Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.-Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΔΑΔ /Φ.58 / 941/οικ.3215 /01.03.2022 (ΦΕΚ 1041/08.03.2022 τεύχος Β') συνιστάται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας «Δίκτυο Συμβούλων Ακεραιότητας».

2.1.3 Έλεγχοι υπηρεσιακών παραγόντων των Δήμων

2.1.3.1 Έλεγχος πορείας πιστώσεων [άρθρο 7 Π.Δ. 80/2016]

1. Οι Προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ) των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ελέγχουν:

α. Την πιστή τήρηση των ανώτατων ετήσιων και τριμηνιαίων ορίων του προϋπολογισμού του οικείου φορέα και των διατάξεων του παρόντος.

β. Την ύπαρξη διαθέσιμης πίστωσης στους αντίστοιχους Κ.Α.Ε. του προϋπολογισμού του φορέα, προκειμένου να διενεργούνται δαπάνες νόμιμες και κανονικές.

γ. Την εξόφληση των τιμολογίων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

δ. Τη μη σώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών.

ε. Τη μεταφορά όλων των εκκρεμών και ανεξόφλητων υποχρεώσεων στο τέλος κάθε έτους, στο επόμενο οικονομικό έτος, και την πληρωμή τους κατά προτεραιότητα σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος.

2. Περαιτέρω:

α. Παρακολουθούν συστηματικά τη διάθεση των πιστώσεων και δεν καταρτίζουν σχέδια αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων, σε περίπτωση υπέρβασης του ποσοστού διάθεσης για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και των εγγεγραμμένων πιστώσεων για τους λοιπούς φορείς.

β. Παρακολουθούν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις και αποστέλλουν σε μηνιαία βάση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών / Γ.Λ.Κράτους στοιχεία σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

γ. Ελέγχουν και παρακολουθούν την εξέλιξη των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο διατάκτης σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του και παρέχουν, όταν ζητηθεί από τις κατά νόμο αρμόδιες Υπηρεσίες, κάθε σχετική πληροφορία για την πορεία και τα υπόλοιπα των πιστώσεων, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την αφαίρεση των καταχωρημένων υποχρεώσεων, καθώς και την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 72 του Ν. 4270/ 2014.

δ. Καταγράφουν και παρακολουθούν διακριτά στα λογιστικά βιβλία τις αναλήψεις υποχρεώσεων που δεν έχουν εκτελεστεί και ενημερώνουν μηνιαίως τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών/Γ.Λ.Κράτους.

3. Οι αρμόδιες Οικονομικές Υπηρεσίες ελέγχουν την τήρηση της διαδικασίας του παρόντος Προεδρικού διατάγματος και υποχρεούνται να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση δαπανών, εφόσον δεν πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις.

Από το υπ' Αριθ. Πρωτ: 2/45592/0026/14.6.2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του πδ 80/2016 από τους Δήμους» έγγραφο Υπουργείου Οικονομικών, γνωστοποιούνται τα κάτωθι:

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν.4270/2014 (Α.143) για την ενίσχυση του πλαισίου χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης επέρχεται η σημαντική μεταβολή του

διαχωρισμού και ασυμβίβαστου των ρόλων του διατάκτη και του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ) των φορέων. Παράλληλα, ενισχύεται ο ρόλος του ΠΟΥ με αυξημένες αρμοδιότητες αλλά και υποχρεώσεις.

Ο ΠΟΥ είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του δήμου και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους. Ειδικότερα, μεριμνά, μεταξύ άλλων, για τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και την ανάληψη υποχρεώσεων από τον φορέα αυτό, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό και προκειμένου περί ΝΠΔΔ, υπό αντίστοιχους κωδικούς.

Για την εκτέλεση των ανωτέρω καθηκόντων ο ΠΟΥ έχει μεταξύ άλλων τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων και τη διασφάλιση της ορθής τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Μεριμνά ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.
- Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, μεριμνά για την εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο 7 του άρθρου 66 (Ν. 4271/2014).
- Εφαρμόζει υποχρεωτικά τις οδηγίες οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο και μπορεί να εισηγείται την εξειδίκευσή τους.
- Ασκεί τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ του εν λόγω νόμου, ήτοι μεταξύ άλλων,
 - α) τον έλεγχο και την εκκαθάριση των δημόσιων δαπανών με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία και
 - β) την εντολή πληρωμής των δημόσιων δαπανών και την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Οι δημοσιονομικές δεσμεύσεις (διάθεση πιστώσεων) διενεργούνται από τον Π.Ο.Υ. του δήμου. Είναι το όργανο εκείνο που παρέχει την απαιτούμενη βεβαίωση (παρά πόδας βεβαίωση/παρ. 2, άρθρο 3 του π.δ. 80/2016) ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά βρί-

σκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης και ότι έχει δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό του.

Επίσης, από τον Π.Ο.Υ. και την Υπηρεσία στην οποία προΐσταται ασκούνται οι αρμοδιότητες του ελέγχου, της εκκαθάρισης και της εντολής πληρωμής των δαπανών του δήμου και η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, κατά συνέπεια ο Δήμαρχος δεν νομιμοποιείται να υπογράψει τις πράξεις εκκαθάρισης των δαπανών και τα αντίστοιχα χρηματικά εντάλματα για την πληρωμή τους, διότι οι εν λόγω αρμοδιότητες ασκούνται από τον οικείο Π.Ο.Υ.

2.1.3.2 Έλεγχος από τον Ταμία των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων προς πληρωμή εξόδων του δήμου

Τα εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα προς πληρωμή εξόδων του δήμου, όπως και κάθε άλλος νόμιμος τίτλος πληρωμής, παραδίδονται στο λογιστικό γραφείο του ταμείου. Ο δημοτικός ταμίας, βοηθούμενος από τον ελεγκτή ή λογιστή του γραφείου αυτού, ενεργεί με προσωπική του ευθύνη τον έλεγχο αυτών, καθ' όσον αφορά το νόμιμο και έγκυρο της εντελλομένης δαπάνης κατά τις κείμενες διατάξεις, με το οποίο προβαίνει στην πληρωμή αυτών στους δικαιούχους (παρ. 2 άρθρο 60 Β.Δ. 17-5/15-6-59 (ΦΕΚ 114 /59/Α').

Ο έλεγχος επί των ανωτέρω δαπανών συνίσταται σε έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας αυτών. Νόμιμη είναι η δαπάνη εφόσον προβλέπεται από διάταξη τυπικού νόμου ή κανονιστικής διοικητικής πράξης ή εξυπηρετεί την αποστολή του οικείου φορέα και υπάρχει εγγεγραμμένη στον Προϋπολογισμό σχετική πίστωση. Κανονική είναι η δαπάνη, που έχει νόμιμα αναληφθεί, επισυνάπτονται τα νόμιμα δικαιολογητικά και η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή (παρ.2 του άρθρου 91 του Ν. 4270 /2014).

Ως νόμιμα δικαιολογητικά θεωρούνται τα προβλεπόμενα, κατά περίπτωση, από τις κείμενες διατάξεις, τις εκδιδόμενες κανονιστικές αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών και τις οδηγίες του Υπουργού Οικονομικών. Τα εν λόγω δικαιολογητικά πρέπει να είναι πρωτότυπα και χωρίς αλλοιώσεις. Ειδικά κατά την ηλεκτρονική διακίνηση δικαιολογητικών του άρθρου 69ΣΤ του ν. 4270/2014 (Α' 143), ως πρωτότυπα δικαιολογητικά για

τον έλεγχο, την εκκαθάριση και εξόφληση/τακτοποίηση των δαπανών του Δημοσίου, νοούνται τα περιλαμβανόμενα στον προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ηλεκτρονικό φάκελο απαιτούμενα δικαιολογητικά. Ειδικά για τη δικαιολόγηση απορρήτων δαπανών ισχύουν οι προβλεπόμενες, κατά περίπτωση, ειδικές διατάξεις. Κατ' εξαίρεση, όταν τα πρωτότυπα υποβάλλονται υποχρεωτικά ή φυλάσσονται σε άλλη δημόσια αρχή, γίνονται δεκτά αντίγραφα επικυρωμένα από την αρχή αυτή (παρ. 2 άρθρο 75 Ν. 4446/16, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 69 του Ν. 4646/19).

Τα οριζόμενα δικαιολογητικά για κάθε δαπάνη συγκεντρώνονται με ευθύνη των αρμοδίων υπηρεσιών και διαβιβάζονται στην αρμόδια για τον έλεγχο υπηρεσία του φορέα με έγγραφο, στο οποίο αναγράφεται το όνομα του δικαιούχου, ο αριθμός της πράξης ανάληψης υποχρέωσης, ο ειδικός φορέας και ο Κωδικός Αριθμός Εξόδου (ΚΑΕ), το ποσό για το οποίο ζητείται η έκδοση του σχετικού χρηματικού εντάλματος (ΧΕ) και πλήρης κατάλογος με τα συνημμένα δικαιολογητικά. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου δύναται η αρμόδια για τον έλεγχο υπηρεσία του φορέα να ζητεί κάθε αναγκαία πληροφορία ή στοιχείο (παρ. 3 άρθρο 75 Ν. 4446/16).

Εάν κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστώνονται θεραπεύσιμες ελλείψεις, καλείται η κατά περίπτωση αρμόδια υπηρεσία που τα απέστειλε να τις συμπληρώσει σε εύλογη προθεσμία (παρ. 4 άρθρο 75 Ν. 4446/16).

Ως θεραπεύσιμες ελλείψεις αναφέρονται ενδεικτικά η εκ παραδρομής μη προσκόμιση κάποιου δικαιολογητικού, η ανυπόγραφη κατάσταση πληρωμής, τυχόν αριθμητικό σφάλμα στην κατάσταση δαπάνης, παράλειψη συμπλήρωσης κράτησης κ.λπ. (Υπ. Δικαιοσύνης 6312/30.1.2020).

Αν ο ταμίας αμφισβητεί τη νομιμότητα εντάλματος, γνωστοποιεί στον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας, με ειδική αναφορά, τους λόγους αμφισβήτησης. Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας απορρίπτει τους λόγους αμφισβήτησης, το ένταλμα εκτελείται. Στη συνέχεια, με φροντίδα του ταμία, αποστέλλεται μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, χωρίς καθυστέρηση, στον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Νομού ή της Νομαρχίας για έλεγχο, κατά προτεραιότητα (παρ. 3 άρθρου 175 Ν. 3463/06).

Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 175 του ν. 3463/2006 έχουν εφαρμογή μόνο για χρηματικά εντάλματα μη υποκείμενα στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνε-

δρίου. Η έγγραφη αναφορά του δημοτικού ταμιά απευθύνεται στον δήμαρχο και η απόρριψη ή η αποδοχή της ενεργείται αποκλειστικά από αυτόν (παρ. 4 άρθρο 204 Ν. 4555/18).

Με την ανωτέρω διάταξη καθιερώνεται ειδική διαδικασία κατασταλτικού ελέγχου για το χρηματικό ένταλμα Δήμου που εξοφλήθηκε κατ' εντολήν του Δημάρχου, μετά την απόρριψη των λόγων αμφισβήτησης της νομιμότητας της εντελλόμενης δαπάνης, τους οποίους είχε περιλάβει στη σχετική αναφορά του προς τον Δήμαρχο, ο Ταμίας του Δήμου. Εάν δε, κατά τον έλεγχο αυτό, που διενεργείται από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Νομό, στα διοικητικά όρια του οποίου ανήκει ο Δήμος, διαπιστωθεί ότι η δαπάνη που εκταμιεύτηκε με το ελεγχόμενο χρηματικό ένταλμα δεν ήταν νόμιμη, το ανοικείως καταβληθέν ποσό συνιστά έλλειμμα στη διαχείριση του Δήμου, για την αναπλήρωση του οποίου ευθύνεται, ως υπόλογος, ο Δήμαρχος που, παρά τις αντιρρήσεις του Ταμιά, έδωσε την εντολή για την εξόφληση του εντάλματος. Στην περίπτωση αυτή, ο Επίτροπος συντάσσει, μεταξύ άλλων, Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων (Φ.Μ.Ε.), με το οποίο δεν μπορεί να προσθέσει και άλλους -νέους- λόγους μη νομιμότητας της δαπάνης, πέραν εκείνων που είχε προβάλει ο Ταμίας, και, στη συνέχεια, αποστέλλει το Φ.Μ.Ε. στον Δήμαρχο, ζητώντας την αναπλήρωση του ελλείμματος, εντός προθεσμίας όχι μικρότερης των 15 ημερών, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας η υπόθεση εισάγεται, με έκθεση του Επιτρόπου, στο παρόν (Β') Κλιμάκιο, ως αρμόδιο για τον καταλογισμό του Δημάρχου (Ε.Σ. Κλ. Β Πράξη 129/2011).

2.1.4. Έλεγχοι Οργάνων Διοίκησης των Δήμων

2.1.4.1 Έλεγχος προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου (άρθρα 72 και 266 του Ν. 3852/2010)

Σύμφωνα με την περίπτωση β της παραγράφου 1 του άρθρου 72 «Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων» του ν. 3852/10 η Οικονομική Επιτροπή των Δήμων: «Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού και ελέγχει την πρόοδο υλοποίησής του. Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου. Η έκθεση αυτή, στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην

ιστοσελίδα του Δήμου».

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 266 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων» του Ν.3852/2010, ορίζονται τα εξής: «Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση είσπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το δημοτικό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του οικείου Δήμου και στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας και στην οικεία υπηρεσία Επιτρόπου για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 277 του ν. 3852/2010.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών».

Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκε η υπ' αριθμ. οικ. 40038 /09.09.2011 (ΦΕΚ 2007/09.09.2011 τεύχος Β') «Καθορισμός των στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στην έκθεση αποτελεσμάτων εκτέλεσης του προϋπολογισμού των Δήμων και Περιφερειών.

2.1.4.2 Προέλεγχος λογαριασμού της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως) από την Οικονομική Επιτροπή και υποβολή στο Δ.Σ. [παρ. 2 άρθρο 163 του Ν. 3463/06]

Μέχρι το τέλος Μαΐου, ο δημοτικός Ταμίας, δια μέσω του Δημάρχου, υποβάλλει στην Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, λογαριασμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε.

Σύμφωνα με την παρ. 1 άρθρο 43 Β.Δ. 17.5/15.6.59 (ΦΕΚ 114/59 τεύχος Α', η τελική κατάσταση του λογαριασμού της χρηματικής διαχείρισεως εμφανίζει:

- α) το χρηματικόν υπόλοιπον του προηγούμενου έτους,
- β) τας εισπράξεις του έτους εκ τακτικών εσόδων εν συνόλω,
- γ) τας εισπράξεις του έτους εξ εκτάκτων εσόδων εν συνόλω,
- δ) τας πληρωμάς του έτους εις τακτικά έξοδα εν συνόλω,
- ε) τας πληρωμάς του έτους εις έκτακτα έξοδα εν συνόλω και
- στ) το χρηματικόν υπόλοιπον.

Η οικονομική Επιτροπή του Δήμου, αφού παραλάβει τους λογαριασμούς, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών, τους προελέγχει και, το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο.

2.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

2.2.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α.

2.2.1.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. [μέρος ΣΤ' - άρθρα 214 έως 238 του Ν. 3852/10 Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ]

Το κράτος ασκεί στους Ο.Τ.Α. και στα νομικά πρόσωπα αυτών εποπτεία, που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους ούτε να υπεισέρχεται σε κρίσεις για τη σκοπιμότητα της δράσης τους ή να θίγει τη διοικητική και οικονομική τους αυτοτέλεια. Ειδικότερα η κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. συνίσταται:

(α) σε έλεγχο των πράξεων (έλεγχος νομιμότητας) και

(β) σε έλεγχο των προσώπων (πειθαρχικός έλεγχος των αιρετών).

Το Υπουργείο Εσωτερικών στα θέματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να εκδίδει εγκύκλιες οδηγίες για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή της εκάστοτε ισχύουσας θεσμικής νομοθεσίας περί Ο.Τ.Α. και της νομοθεσίας σχετικά με την οργάνωση, τη συγκρότηση και τη λειτουργία των οργάνων τους, του προσωπικού, καθώς και των οικονομικών τους.

Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων, η σύμφωνα με το άρθρο 214 κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. ασκείται από τις κατά τόπο αρμόδιες Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α..

Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων, ασκείται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και τις Ειδικές Επιτροπές του άρθρου 152 του ΚΔΚ (Ν. 3463/2006, Α' 114).

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί να εκδίδει οδηγίες αυτεπαγγέλτως με σκοπό τη διασφάλιση της νομιμότητας στη δράση των δήμων, περιφερειών, και των φορέων αυτών. Είναι επίσης αρμόδια να διαβιβάζει στους Ο.Τ.Α. της χωρικής της αρμοδιότητας τις εγκύκλιες οδηγίες και γενικές κατευθύνσεις, που δίδει το Υπουργείο Εσωτερικών ή τα κατά περίπτωση καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία, στο πλαίσιο του επιτελικού τους ρόλου.

Κατά τον Σπηλιωτόπουλο (2017) η εποπτεία που ασκείται από το κράτος στους ΟΤΑ,

αφορά σε διοικητική εποπτεία, με στόχο τη συνοχή της έννομης τάξης, την τήρηση της νομοθεσίας & την εξυπηρέτηση γενικότερα του δημοσίου συμφέροντος.

Εκτελεστότητα των πράξεων

Οι αποφάσεις των συλλογικών και μονομελών οργάνων των δήμων και των περιφερειών και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών είναι εκτελεστές αφότου εκδοθούν, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 228 του Ν. 3852/10.

Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας

1. Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, αποστέλλονται υποχρεωτικά για έλεγχο νομιμότητας στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α., εφόσον αφορούν:

α) ρυθμίσεις κανονιστικού περιεχομένου,

β) (βα) την ανάθεση συμβάσεων μελετών, παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών, προμήθειας αγαθών και παροχής γενικών υπηρεσιών η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.,

(ββ) την ανάθεση συμβάσεων έργων και υπηρεσιών, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 107 έως 110 του ν. 4412/2016 (Α' 147), η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπερβαίνει το ποσό των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και μέχρι το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.,

(βγ) την ανάθεση συμβάσεων, ανεξαρτήτως είδους αυτών, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, η εκτιμώμενη αξία των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α.,

γ) την αγορά και εκποίηση, λόγω πώλησης ή δωρεάς κατά κυριότητα, ακινήτων,

δ) την κήρυξη αναγκαστικών απαλλοτριώσεων,

ε) τη μίσθωση ακινήτων από τρίτους,

στ) τη σύναψη πάσης φύσεως δανείων,

ζ) την ίδρυση πάσης φύσεως νομικών προσώπων, τη συμμετοχή σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα, καθώς και τη λύση και τη θέση σε εκκαθάριση νομικών προσώπων,

η) τη σύναψη πάσης φύσεως προγραμματικών συμβάσεων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη, των οποίων δεν υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) ευρώ χωρίς Φ.Π.Α. και

θ) τη διεξαγωγή δημοτικού ή περιφερειακού δημοψηφίσματος.

2. Η απόφαση αποστέλλεται για έλεγχο νομιμότητας συνοδευόμενη από αντίγραφο του αποδεικτικού δημοσίευσης και από τα έγγραφα στοιχεία που είναι αναγκαία για την νόμιμη έκδοσή της, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη συνεδρίαση του συλλογικού οργάνου. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, τα Ν.Π.Δ.Δ. και οι ανωτέρω επιχειρήσεις τους υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί και κάθε επιπλέον στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α.

3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της απόφασης μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευσή της στην ΑΥΕ Ο.Τ.Α. και εκδίδει υποχρεωτικά ειδική πράξη. Η μη έκδοση της ειδικής πράξης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα του Επόπτη Ο.Τ.Α.

4. Εκθέσεις τακτικού ή έκτακτου διαχειριστικού ελέγχου σε Ο.Τ.Α. ή νομικά πρόσωπα αυτών, από ορκωτούς ελεγκτές ή από υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου, που διενεργείται σύμφωνα με ειδικές διατάξεις νόμου ή Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, διαβιβάζονται υποχρεωτικά στον Επόπτη Ο.Τ.Α., για την παρακολούθηση και υλοποίηση των σχετικών συστάσεων ή πορισμάτων.

Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί αυτεπαγγέλτως να ακυρώσει οποιαδήποτε απόφαση των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου η απόφαση έχει δημοσιευτεί ή εκδοθεί.

2. Οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι και τα νομικά πρόσωπα αυτών υποχρεούνται

να παρέχουν αμελλητί κάθε στοιχείο που ζητείται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με σκοπό την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Εποπτών Ο.Τ.Α. και της Επιτροπής Συντονισμού και Ελέγχου Εποπτείας Ο.Τ.Α., μπορεί να προβλέπεται η διενέργεια δειγματοληπτικού ελέγχου, σύμφωνα με συγκεκριμένες ποσοστώσεις ανά κατηγορία πράξης ή ανά Ο.Τ.Α., με τη χρήση μεθόδων εκτίμησης κινδύνου, καθώς και η διαδικασία μέσω της οποίας η ΑΥΕ Ο.Τ.Α. θα λαμβάνει γνώση των εκδιδόμενων πράξεων, η μέθοδος ανάρτησης ή ηλεκτρονικής διακίνησης της σχετικής αλληλογραφίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Ειδική διοικητική προσφυγή - Αιτήσεις θεραπείας

1. Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των δήμων, των περιφερειών, των νομικών προσώπων αυτών, καθώς και των συνδέσμων τους, για λόγους νομιμότητας, ενώπιον του Επόπτη Ο.Τ.Α., μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης ή την ανάρτησή της στο διαδίκτυο ή από την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε πλήρη γνώση αυτής.

2. Προσφυγή επιτρέπεται και κατά παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση της οικείας πράξης, διαφορετικά μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου.

3. Δικαίωμα για την άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής τεκμαίρεται ότι έχουν όλοι οι αιρετοί του οικείου δήμου ή περιφέρειας, ανεξάρτητα από το εάν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση κατά την οποία ελήφθη η προσβαλλόμενη απόφαση, εφόσον δεν την υπερψήφισαν. Δικαίωμα έχουν ομοίως οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση πρώτου ή δεύτερου βαθμού, καθώς και νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, που επιδιώκουν σύμφωνα με το καταστατικό τους περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς και εν γένει κοινωνικούς σκοπούς.

4. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται επί της προσφυγής μέσα σε αποκλειστική προθεσμία

δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει σιωπηρώς απορριφθεί.

5. Η άσκηση της ειδικής διοικητικής προσφυγής αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.

Αναστολή εκτέλεσης

1. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα με την προσφυγή του προηγούμενου άρθρου, να αναστείλει με απόφασή του την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Οι δήμοι, οι περιφέρειες και οι φορείς αυτών ειδοποιούνται από την ΑΥΕ Ο.Τ.Α. για την άσκηση της προσφυγής και της αίτησης αναστολής και τους παρέχεται σύντομη προθεσμία για την έκθεση των απόψεών τους. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι επείγοντος χαρακτήρα ο Επόπτης μπορεί να αναστείλει την προσβαλλόμενη πράξη και πριν από τη διαβίβαση των απόψεων των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Επιτόπιοι έλεγχοι

Η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α. μπορεί στο πλαίσιο του έργου της να ενεργεί επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαμορφώνει ίδια αντίληψη.

Υποχρέωση συμμόρφωσης

1. Τα συλλογικά και μονομελή όργανα των δήμων και των περιφερειών, καθώς και τα νομικά πρόσωπα και οι σύνδεσμοι αυτών έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης χωρίς καθυστέρηση προς τις αποφάσεις του Επόπτη Ο.Τ.Α. που εκδίδονται σύμφωνα με τα άρθρα 225 έως 228 του Ν. 3852/10.

2. Την υποχρέωση της παραγράφου 1 έχει και το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στα νομικά πρόσωπα της παραγράφου 1 με οποιαδήποτε σχέση εργασίας.

3. Οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, καθώς και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των δήμων και των περιφερειών, έχουν υποχρέωση συμμόρφωσης με τις υποδείξεις της αρμόδιας για τον έλεγχο και την

εποπτεία Αρχής, οι οποίες γίνονται στο πλαίσιο ελέγχου νομιμότητας απόφασης ή εξέτασης προσφυγής.

4. Η μη τήρηση των υποχρεώσεων των παραγράφων 1, 2 και 3 συνιστά σοβαρή παράβαση καθήκοντος, η οποία ελέγχεται πειθαρχικά κατά τις οικείες διατάξεις που διέπουν τους αιρετούς και το προσωπικό των ανωτέρω νομικών προσώπων.

Αστική ευθύνη

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων που διοικούν τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α., καθώς και τους συνδέσμους αυτών είτε είναι αιρετοί των οικείων Ο.Τ.Α. είτε όχι, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο ή το σύνδεσμο, για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Πειθαρχική ευθύνη

1. Την πειθαρχική δικαιοδοσία ως προς τους περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, περιφερειακούς συμβούλους, δημάρχους, αντιδημάρχους, δημοτικούς συμβούλους, προέδρους κοινοτήτων και συμβούλους κοινότητας, η οποία αφορά παραβάσεις των καθηκόντων τους, ασκεί ο Επόπτης Ο.Τ.Α.

2. Στους αιρετούς της παραγράφου 1 επιβάλλονται οι πειθαρχικές ποινές της αργίας έως έξι (6) μηνών και της έκπτωσης.

3. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. μπορεί να επιβάλλει τις πειθαρχικές ποινές της προηγούμενης παραγράφου στους αιρετούς που αναφέρονται σε αυτή:

α. αν έχουν διαπράξει σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους ή υπέρβαση της αρμο-

διότητάς τους από δόλο ή βαριά αμέλεια,

β. αν έχουν διαπράξει παραβάσεις των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί σύμφωνα με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις.

4. Τα πειθαρχικά παραπτώματα της παραγράφου 3 υπόκεινται σε πενταετή παραγραφή, η οποία αρχίζει από την ημέρα που διαπράχθηκαν.

Νομολογία:

Αδικαιολόγητη απουσία από τα εν γένει καθήκοντα και από τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τριών μηνών χωρίς σχετική άδεια.

Συντρέχει υποχρέωση του δημοτικού συμβούλου, εφόσον πρόκειται να απουσιάσει από τα καθήκοντά του για διάστημα που υπερβαίνει τους τρεις συνεχείς μήνες, να υποβάλει αίτηση στο δημοτικό συμβούλιο με τα σχετικά δικαιολογητικά για έγκριση αδείας απουσίας, άλλως διαπράττει το ως άνω πειθαρχικό αδίκημα, εκτός αν εκ λόγων ανωτέρας βίας είναι αδύνατη η υποβολή τέτοιου αιτήματος. Επίκληση σοβαρής ασθένειας για την οποία επιβάλλονταν η κατ' οίκον ακινησία και η απαγόρευση βάδισης δεν ασκεί επιρροή, εφόσον δεν προκύπτει ότι ήταν αδύνατη εκ λόγων ανωτέρας βίας η εκ μέρους του υποβολή προς το δημοτικό συμβούλιο αίτησης έγκρισης αδείας απουσίας. Προσήκουσα η επιβληθείσα πειθαρχική ποινή αργίας δύο μηνών. Απορρίπτει προσφυγή (Συμβούλιο της Επικρατείας, Τμήμα Γ, Αριθμός 656/2021).

Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες, οι δήμαρχοι, οι δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι κοινοτήτων και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας εκπίπτουν αυτοδικαίως από το αξίωμά τους:

α. Αν τεθούν σε δικαστική συμπαράσταση με τελεσίδικη δικαστική απόφαση.

β. Αν στερηθούν τα πολιτικά τους δικαιώματα με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.

γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί

σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αιμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του τελευταίου αυτού αδικήματος προκαλείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα.

Διοικητικά μέτρα - Αργία

1. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση ποινικού δικαστηρίου, για τα πλημμελήματα της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 236 «γ. Αν καταδικαστούν με αμετάκλητη δικαστική απόφαση, ως αυτουργοί ή συμμετοχοί σε κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για παραχάραξη, κιβδηλεία, πλαστογραφία, ψευδή βεβαίωση, δωροδοκία, εκβίαση, κλοπή, υπεξαίρεση, απιστία, απάτη, καταπίεση, αιμομιξία, μαστροπεία, σωματεμπορία, παράνομη διακίνηση αλλοδαπών, παράβαση της νομοθεσίας για την καταπολέμηση των ναρκωτικών, τη λαθρεμπορία, καθώς και για παράβαση καθήκοντος, εφόσον κατά τη διάπραξη του τελευταίου αυτού αδικήματος προκαλείται οικονομική βλάβη στο δήμο, στην περιφέρεια ή στα νομικά τους πρόσωπα» ή καταδικαστική απόφαση σε πρώτο βαθμό για κακούργημα, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. οφείλει να θέσει τον καταδικασθέντα σε κατάσταση αργίας. Η αυτοδίκαιη θέση σε αργία επιβάλλεται με την ίδια διαδικασία και σε περίπτωση αμετάκλητης παραπομπής για κακούργημα, εφόσον έχουν επιβληθεί περιοριστικοί όροι ή προσωρινή κράτηση. Μεταγενέστερη άρση των περιοριστικών όρων ή της προσωρινής κράτησης, κατά τη διάρκεια της εκκρεμοδικίας, αίρει αυτοδικαίως την αργία του αιρετού που παραπέμφθηκε για κακούργημα. Εάν εκδοθεί τελεσίδικη αθωωτική απόφαση, αίρεται αυτοδικαίως η αργία και το διοικητικό μέτρο θεωρείται ως ουδέποτε επιβληθέν. Στην περίπτωση αυτήν καταβάλλεται αναδρομικά η αντιμισθία του αποκατασταθέντος από τον χρόνο έκδοσης της διαπιστωτικής σε βάρος του πράξης.

Παύση

1. Περιφερειάρχες, αντιπεριφερειάρχες, δήμαρχοι, αντιδήμαρχοι, δημοτικοί και περιφερειακοί σύμβουλοι, πρόεδροι κοινοτήτων και μέλη συμβουλίων κοινότητας επιτρέπεται

να παυθούν για σοβαρούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη έκθεση του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. και σύμφωνη γνώμη του πειθαρχικού συμβουλίου του άρθρου 237 Ν. 3852/10.

2. Για τον ίδιο λόγο και με την ίδια διαδικασία, μπορεί να διαλυθεί ένα δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο. Η διάλυση αυτή επιφέρει και τη διάλυση των συμβουλίων των κοινοτήτων, καθώς και την παύση των προέδρων των κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως 300 κατοίκους. Στην περίπτωση αυτή γίνεται νέα εκλογή σύμφωνα με το άρθρο 56, εφόσον πρόκειται για δημοτικό συμβούλιο, ή το άρθρο 158 εφόσον πρόκειται για περιφερειακό συμβούλιο.

3. Κατά της απόφασης της παραγράφου 1 που διατάσσει την παύση, ο παυθείς μπορεί να ασκήσει προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίησή της σε αυτόν.

Αιτιολογική Έκθεση του Ν. 3852/10 - Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

ια. Μηχανισμοί Εποπτείας, Ελέγχου και Διαφάνειας - «Από ένα αναποτελεσματικό καθεστώς σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχων»

Το ισχύον καθεστώς έχει τα εξής χαρακτηριστικά: Ο έλεγχος νομιμότητας πραγματοποιείται από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, από μμετακλητό υπάλληλο δηλαδή, διορισμένο από την εκάστοτε κυβέρνηση. Τα μέλη της Ειδικής Επιτροπής Ελέγχου δεν είναι αποκλειστικής απασχόλησης. Η εμπλοκή του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορά μόνο τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Δήμων με πληθυσμό περισσότερο από 5.000 κατοίκους και ορισμένων ΝΠΔΔ, χωρίς να ελέγχονται τα ΝΠΔΔ, οι δημοτικές επιχειρήσεις, οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, ούτε η είσπραξη των εσόδων, ενώ ο προ-συμβατικός έλεγχος νομιμότητας περιορίζεται σε συμβάσεις αντικειμένου άνω του 1.000.000 ευρώ.

Το ατροφικό και αναποτελεσματικό, σήμερα, σύστημα εποπτείας, αναμορφώνεται ριζικά και απο-πολιτικοποιείται, με τη δημιουργία μιας αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας, η οποία θα διαθέτει την κατάλληλη στελέχωση και όλα τα απαραίτητα νομικά και τεχνολογικά εργαλεία για την εκπλήρωση της αποστολής της.

Ειδικότερα: Με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο έκτο μέρος του νομοσχεδίου

επιχειρείται για πρώτη φορά μετά τη θέση σε ισχύ του Συντάγματος 1975/1986/2001, η ίδρυση μιας ειδικής κρατικής υπηρεσίας με αποκλειστική αρμοδιότητα τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτης και δεύτερης βαθμίδας, δηλαδή των δήμων και των περιφερειών, στο πλαίσιο της προβλεπόμενης από το άρθρο 102 παρ.4 κρατικής εποπτείας, η οποία συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους. Στο πλαίσιο της ίδιας κρατικής υπηρεσίας ασκείται και ο πειθαρχικός έλεγχος στους αιρετούς των δήμων και των περιφερειών κατά τα οριζόμενα στην ανωτέρω συνταγματική διάταξη.

Όπως ήδη τονίσθηκε, η άσκηση της εποπτείας μέχρι σήμερα στους δήμους, τις κοινότητες και τις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις γινόταν από τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας, ο οποίος ήταν μετακλητός υπάλληλος διορισμένος από την εκάστοτε κυβέρνηση, καθώς και από την Ειδική Επιτροπή του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και την Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων του άρθρου 68 του Κώδικα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης.

Το ισχύον μέχρι σήμερα σύστημα εποπτείας δεν εξασφάλιζε εγγυήσεις αξιόπιστου και αποτελεσματικού ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ, διότι, ο μεν Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας ήταν κατά βάση πρόσωπο της εμπιστοσύνης της εκάστοτε κυβέρνησης και ως εκ τούτου δεν εμφανιζόταν ως αντικειμενικός και αμερόληπτος εγγυητής της νομιμότητας προς όλες τις παρατάξεις που συμμετείχαν στα αιρετά όργανα των ΟΤΑ, οι δε επιτροπές αποτελούνταν από μέλη που δεν ασκούσαν κατ' αποκλειστικότητα τα καθήκοντα του ελέγχου νομιμότητας αλλά παρεμπιπτόντως. Η διάρθρωση αυτή του συστήματος δημιουργούσε σοβαρές δυσλειτουργίες, ελλείψεις και προβλήματα που οδηγούσαν σε ελλειμματικό έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ.

Έχοντας υπόψη την εμπειρία του μέχρι σήμερα ισχύοντος συστήματος, θεσμοθετείται η Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, η οποία αποτελεί αποκεντρωμένη υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με αποκλειστική αρμοδιότητα τον έλεγχο νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ. Στην έδρα κάθε Αποκεντρωμένης Διοίκησης ιδρύεται Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ με αρμοδιότητα που εκτείνεται στους ΟΤΑ, οι οποίοι περιλαμβάνονται στα όρια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η Υπηρεσία αυτή εμφανίζει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που δεν συναντώνται σε άλλες υπηρεσίες, διότι είναι μεν αποκεντρωμένη υπηρεσία του εν λόγω

Υπουργείου, όμως διασφαλίζονται για τον επικεφαλής και το προσωπικό της εγγυήσεις ανεξαρτησίας, προκειμένου να επιτελεί το έργο της χωρίς κομματικούς επηρεασμούς και επεμβάσεις, ενόψει του ότι αναλαμβάνει την ιδιαίτερα σημαντική αποστολή του ελέγχου της νομιμότητας μεγάλων και ισχυρών οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, τόσο στο πρωτοβάθμιο όσο και στο δευτεροβάθμιο επίπεδο. Επικεφαλής αυτής της Υπηρεσίας είναι ανώτατος επί θητεία υπάλληλος ο οποίος επιλέγεται με διαφανή και αξιοκρατική διαδικασία και διαθέτει αυξημένα προσόντα που εγγυώνται ότι ο έλεγχος νομιμότητας ασκείται από νομικό με αυξημένο κύρος και προσόντα. Οι τρεις πυλώνες διασφάλισης της νομιμότητας Το παρόν σχέδιο νόμου εισάγει ένα τριπλό σύστημα διασφάλισης της νομιμότητας και εγγύησης του δημοσίου συμφέροντος με:

- Ένα νέο σύστημα Εποπτείας.
- Τον πλήρη έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- Την καθολική υποχρέωση ανάρτησης στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων των ΟΤΑ.

2.2.1.2 Έλεγχος προϋπολογισμού των Δήμων [άρθρο 162 του Ν. 3463/06 & παρ.7 του άρθρου 266 του Ν.3852/2010]

Ο ετήσιος Προϋπολογισμός των Δήμων υποβάλλεται για έλεγχο νομιμότητας στην αρμόδια αρχή (Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης μέχρι τη λειτουργία της Αυτότελους Υπηρεσίας Ελέγχου ΟΤΑ). Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί «ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών».

Κατά τη διαδικασία ελέγχου υπάρχει η περίπτωση, σύμφωνα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, κλιμάκιο, Τμήμα 7 Πράξη 97/2014, να διατυπωθούν ειδικότερες παρατηρήσεις ως προς τις επιμέρους εγγραφές αλλά ο προϋπολογισμός να εγκριθεί ως νόμιμος και άμεσα εκτελεστός ως προς τις λοιπές εγγραφές του.

Επίσης, το Παρατηρητήριο οικονομικής αυτοτέλειας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την εκτέλεση των προϋπολογισμών των Δήμων και επιβάλλει τις κυρώσεις που προβλέπονται στις περιπτώσεις που οι

Δήμοι δεν μεριμνούν για τη διάθεση των προβλεπόμενων στοιχείων (άρθρο 5 ΚΥΑ 34574/5.7.2018 ΦΕΚ 2942/Β'/20.7.2018)

2.2.1.3 Οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος

2.2.1.3.1 Οικονομική Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (άρθρο 168 Ν. 3463/2006)

Η Οικονομική Επιθεώρηση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να διενεργεί οικονομικούς και διαχειριστικούς ελέγχους στις διαχειρίσεις των Δήμων και Κοινοτήτων και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου και μετά από αίτημα του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας (Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης)

2.2.1.3.2 Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3492/2006)

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.), υπαγόμενη στη Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής.

2. Αποστολή της Γ.Δ.Δ.Ε. είναι η διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων που καθορίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 3, ήτοι: Οι φορείς τους οποίους αφορούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, οι έλεγχοι και τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που αναφέρονται στον παρόντα νόμο καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού.

Εκδόθηκε η ΚΥΑ 127584 ΕΞ 2020/22.10.2020 με την οποία οι Δήμοι (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού) καθορίζονται στους φορείς αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3492/2006 και τους οποίους αφορούν τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, οι έλεγχοι και τα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις που αναφέρονται στον εν λόγω νόμο.

Η Γ.Δ.Δ.Ε. έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) Ασκεί έλεγχο:

(1) στη διαχείριση του προϋπολογισμού των φορέων του άρθρου 3 (καθορίστηκαν και οι Δήμοι), προκειμένου να διαπιστωθεί ιδίως αν: αα) όλα τα ποσά τα οποία ψηφίζονται ή χορηγούνται, δαπανώνται και χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς για τους οποίους εγκρίθηκαν ή χορηγήθηκαν, ββ) κατά την πραγματοποίηση των δαπανών τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις, καθώς και οι αρχές της δημοσιονομικής δέσμευσης, της νομικής δέσμευσης και της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, γγ) λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την εξασφάλιση της είσπραξης των εσόδων, δδ) όλα τα έσοδα εισπράττονται και εμφανίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις,

(2) στα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η επάρκειά τους.

β) Λαμβάνει ή εισηγείται τα κατάλληλα μέτρα για τη βελτίωση των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου των φορέων, ώστε να συμβάλει: αα) στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων τους, ββ) στη σύννομη και αποτελεσματική διαχείριση των χρημάτων που δαπανούν και γγ) στην καταπολέμηση της απάτης, της δωροδοκίας, καθώς και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας που είναι επιζήμια για τα οικονομικά συμφέροντά τους.

2.2.1.4 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ

Συστήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με το άρθρο 4 του Ν. 4111/2013. Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι:

α) Η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του υποτομέα Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ρεαλιστικών και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών και

β) η διαχρονική παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ως Υποτομέα Ο.Τ.Α., κατά την έννοια του άρθρου 14 της παραγράφου 1 των περιπτώσεων β' και δ' του ν. 4270/2014 (Α' 143), η μέριμνα για τον εξορθολογισμό της

οικονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και η υποβολή εισηγήσεων σχετικά με δημοσιονομικές πολιτικές που το κράτος ή οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα ενδείκνυται να υλοποιήσουν, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνταγματικά κατοχυρωμένη οικονομική αυτοτέλεια των τελευταίων.

Έργο του Παρατηρητηρίου είναι:

α) Η κατάρτιση περιοδικών εκθέσεων σχετικά με την πορεία της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων του Υποτομέα, καθώς και η υποβολή εισηγήσεων προς τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα της Κεντρικής Διοίκησης για τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη μέτρων που να διασφαλίζουν την οικονομική βιωσιμότητα των Ο.Τ.Α.

β) Η μέριμνα για την κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, υλοποιήσιμων και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού και του εκάστοτε ισχύοντος Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, παρέχοντας γνώμη επί των σχεδίων αυτών στους φορείς αυτούς, στην αρμόδια για την εποπτεία τους Αρχή και στον Υπουργό Εσωτερικών

γ) Η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ως άνω φορέων σε τριμηνιαία βάση.

δ) Η αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερχρέωσης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιπτώσεων αδυναμίας ισοσκέλισης του προϋπολογισμού των ανωτέρω φορέων, σύμφωνα με τη διαδικασία του επόμενου άρθρου.

Το Παρατηρητήριο, παρακολουθεί την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (Ο.Π.Δ.).

Το Παρατηρητήριο αξιολογεί και ελέγχει την πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού με βάση τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που παρακολουθεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και με πρόσθετα στοιχεία που παρέχει ο Ο.Τ.Α., εφόσον του ζητηθεί.

Επίσης, σύμφωνα με την ΚΥΑ 34574/5.7.2018:

- Άρθρο 5

Το Παρατηρητήριο παρακολουθεί την εφαρμογή των ΟΠΔ και την εκτέλεση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και των νομικών προσώπων, μέσω του Κόμβου Διαλειτουργικότητας που τηρείται με ευθύνη της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ΥΠΕΣ και σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί του τύπου, του περιεχομένου, του χρόνου και του τρόπου υποβολής των οικονομικών στοιχείων των ΟΤΑ.

- Άρθρο 6

Αν ο ΟΤΑ δεν αποστέλλει το ΟΠΔ εντός των προθεσμιών που ορίζονται στο άρθρο 4 της παρούσας, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του ΟΤΑ από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.) για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του ΟΠΔ.

- Άρθρο 8

Το Παρατηρητήριο στο πλαίσιο επίτευξης του σκοπού του, με αιτιολογημένη απόφαση του, μπορεί να υποβάλλει πρόταση στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών σχετικά με το περιεχόμενο των Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων που εκδίδονται για την παροχή οδηγιών κατάρτισης των Προϋπολογισμών των ΟΤΑ, σύμφωνα με τα άρθρα 77 και 78 του ν.4172/2013, και τον καθορισμό του τύπου αυτών και να εισηγείται μεθόδους για τον καθορισμό και τη διασφάλιση της επίτευξης των δημοσιονομικών στόχων που τίθενται για την Τοπική Αυτοδιοίκηση από το ΜΠΔΣ. Με όμοια απόφαση μπορεί να εισηγείται στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών τη θέσπιση ή τροποποίηση διατάξεων που άπτονται του σκοπού και της λειτουργίας του, εφόσον κρίνεται σκόπιμο για την επίτευξη των στόχων του.

2.2.2. Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου

2.2.2.1 Έλεγχοι βάσει του Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α')

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι το ανώτατο δημοσιονομικό Δικαστήριο και συγχρόνως ο

ανώτατος θεσμός δημοσιονομικού ελέγχου στη Χώρα. Αποτελεί πλήρη και αυτοτελή δικαιοδοτικό κλάδο. Η αμιγώς δικαστική του φύση διατηρείται ανεξάρτητα από τις ειδικότερες αρμοδιότητες που ασκεί.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί δικαιοδοτικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του εγγυάται την τήρηση των αρχών του κράτους δικαίου, της δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της δίκαιης δίκης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί επίσης την τήρηση της νομιμότητας, της κανονικότητας και των αρχών της καλής διακυβέρνησης στο σύνολο των δημόσιων φορέων, και επιτηρεί τους δημόσιους υπόλογους. Ασκεί κάθε συμβατή με τη φύση του αρμοδιότητα που του ανατίθεται με νόμο.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο προγραμματίζει και εκτελεί τους ελέγχους του με πλήρη ανεξαρτησία από τη νομοθετική, την εκτελεστική και τη λοιπή δικαστική λειτουργία. Το Ελεγκτικό Συνέδριο συνεργάζεται με τη Βουλή για τον έλεγχο της δημόσιας διαχείρισης.

Έλεγχος της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου

Στις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνεται ο διαρκής έλεγχος της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των φορέων, που υπάγονται στην ελεγκτική του δικαιοδοσία ως προς την ικανότητά τους να αποτρέπουν τους δημοσιονομικούς κινδύνους. Οι έλεγχοι διενεργούνται από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου, το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει αν το σύστημα λειτουργεί αποτελεσματικά, προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους αυθαίρετης υλικής αφαίρεσης ή καταστροφής της περιουσίας του, απεμπόλησης από αυτόν δημόσιων αξιώσεων σε βάρος τρίτων, ανάληψης από αυτόν δημόσιων υποχρεώσεων χωρίς δυνατότητα εκπλήρωσης, μη σύννομης χορήγησης από τον φορέα δικαιωμάτων υπέρ τρίτων, μη σύννομης εκταμίευσης από τον φορέα δημοσίου χρήματος ή διάθεσης δημόσιας περιουσίας χωρίς εγγύηση επίτευξης του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

Ο έλεγχος διεξάγεται μέσω είτε της διαπίστωσης κινδύνου, οπότε ερευνάται αν αυτός

επαληθεύεται με τη διάγνωση περιπτώσεων όπου επήλθε είτε του εντοπισμού συγκεκριμένης πλημμέλειας, οπότε διερευνώνται οι αδυναμίες του εσωτερικού ελέγχου που οδήγησαν στην παραγωγή της.

Αν κατά τον έλεγχο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου διαγνωσθεί έντονος κίνδυνος παραγωγής παράνομων πράξεων ή αν ο εσωτερικός έλεγχος βρίσκεται σε κατάσταση εμπλοκής, μη δυνάμενος να χαρακτηρίσει με βεβαιότητα πράξη ή ενέργεια ως νόμιμη και κανονική, επιτρέπεται, εξαιρετικώς, ο απευθείας έλεγχος των πράξεων ή ενεργειών αυτών από το Ελεγκτικό Συνέδριο, πριν από την παραγωγή των δημοσιονομικών συνεπειών που αυτές επιφέρουν, σύμφωνα με τον νόμο.

Ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου φορέα είναι υποχρεωτικός έλεγχος. Διεξάγεται κατά τη διάρκεια του έτους συγχρόνως ως θεματικός έλεγχος στα ιδιαίτερα θέματα ελέγχου που έχουν επιλεγεί στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων και επί των λογαριασμών, συστημάτων πληροφορικής, συναλλαγών ή πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες, καθώς και στα συστήματα διαχείρισης που επιλέγονται ειδικώς ενόψει εντοπισμένων δημοσιονομικών κινδύνων.

Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του φορέα που υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτούργησε αποτελεσματικά κατά το κρίσιμο οικονομικό έτος, περιορίζοντας στο ελάχιστο τον δημοσιονομικό κίνδυνο, μπορεί, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου Τμήματος Ελέγχων, να μην ασκήσει έλεγχο στις συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκειά του.

Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπολογίζονται κατά προτεραιότητα ο ελεγκτικός χρόνος και οι ελεγκτικές εργασίες που απαιτούνται για τον έλεγχο των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων φορέων, συμπεριλαμβανομένου και του προληπτικού ελέγχου στις πράξεις δημοσιονομικής διαχείρισης αυτών, όπως προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 87 (Ν. 4820/21).

Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρυθμίζονται θέματα που αφορούν και τη διαδικασία άσκησης ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου των ελεγχόμενων φορέων με την πρόβλεψη του τρόπου άσκησης απευθείας ελέγχου όταν διαπιστώνεται υψηλός δημοσιονομικός κίνδυνος.

Προληπτικός έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας δαπανών

Ο προληπτικός έλεγχος ήταν ένα από τα είδη του δημοσιονομικού ελέγχου που ασκούνταν πριν από την πληρωμή κάθε δαπάνης των Δήμων.

Πλέον στις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνεται ο προληπτικός έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας ορισμένης κατηγορίας δαπανών στις εξαιρετικές περιπτώσεις που κρίνει, ύστερα από εκτίμηση των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου φορέα, ότι μόνον έτσι διασφαλίζεται η νόμιμη και κανονική διάθεση του δημοσίου χρήματος.

Το βασικό συμπέρασμα που προέκυψε από τη διεξαγωγή έρευνας της Ραντοπούλου (2022) σε Οικονομικές Υπηρεσίες Δήμων, είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων διαφωνεί με την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου των δαπανών στους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Κατασταλτικός έλεγχος

Στις ελεγκτικές αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνεται η διενέργεια κατασταλτικού ελέγχου στους λογαριασμούς των δημοσίων υπολόγων, στους απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, ... καθώς και ελέγχου νομιμότητας και κανονικότητας των υποκείμενων στους ως άνω λογαριασμούς συναλλαγών έλεγχος.

Ο έλεγχος των δημόσιων διαχειρίσεων μπορεί να είναι είτε ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός ή καθολικός, εάν ειδικοί λόγοι επιβάλλουν τη γενίκευσή του και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης, είτε έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός.

Οι έλεγχοι επί του απολογισμού και του ισολογισμού των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου διεξάγονται τουλάχιστον μια φορά ανά τετραετία και δεν καταλήγουν υποχρεωτικώς σε διατύπωση ελεγκτικής γνώμης, όπως επί του ελέγχου του Απολογισμού και του Ισολογισμού του Κράτους. Είναι έλεγχοι αξιοπιστίας λογαριασμών και νομιμότητας ή κανονικότητας υποκείμενων πράξεων, που, ανάλογα με τις ελεγκτικές δυνάμεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί να περιορίζονται σε ορισμένες μόνον εγγραφές των λογαριασμών ή υποκείμενες αυτών πράξεις.

Κατά τον έλεγχο των δημόσιων διαχειρίσεων ελέγχεται η αξιοπιστία των λογαριασμών, όπου αποτυπώνονται και εξετάζονται η νομιμότητα και κανονικότητα των συναλλαγών, που διενεργήθηκαν κατά την ελεγχόμενη χρήση.

Οι έλεγχοι διενεργούνται από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου με τον συντονισμό των Γενικών Συντονιστών Επιτρόπων και την εποπτεία του αρμόδιου Τμήματος Ελέγχων.

Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις αρχές και τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Θεσμών.

Για τις ελλείψεις που διαπιστώνονται ή τις αμφιβολίες που δημιουργούνται κατά τον έλεγχο, συντάσσεται φύλλο μεταβολών και ελλείψεων που αποστέλλεται αρμοδίως για την αναπλήρωση των διαπιστούμενων ελλείψεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δεκαπέντε (15) ημερών, η οποία μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρόνο.

Με βάση τις διαπιστώσεις του ελέγχου σε συνδυασμό με τις πληροφορίες που παρέχονται από τα δημοσιονομικά υπεύθυνα πρόσωπα επί των φύλλων μεταβολών και ελλείψεων της παρ. 2 του άρθρου 124, ο Επίτροπος συντάσσει έκθεση για τα αντικείμενα που ελέγχθηκαν και, αν συντρέχει περίπτωση, διατυπώνει ελεγκτική γνώμη για την ορθότητα και αξιοπιστία των λογαριασμών της διαχείρισης. Η έκθεση υπόκειται σε έλεγχο ποιότητας, όπως προβλέπεται στον κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας των υπηρεσιών διοίκησης και ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αν από την επαλήθευση του υπολοίπου της διαχείρισης ή τον έλεγχο της νομιμότητας και κανονικότητας των συναλλαγών διαπιστωθεί έλλειμμα κατά την έννοια του άρθρου 141 Ν. 4820/21, ο Επίτροπος προβαίνει στις ενέργειες του άρθρου 149 Ν. 4820/21 (εκδίδει την πράξη καταλογισμού ύστερα από τήρηση διαδικασίας, που διασφαλίζει πλήρως τα δικαιώματα άμυνας του καταλογιζομένου).

Οι ετήσιοι λογαριασμοί των υπόλογων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ενσωματώνονται ως υποκείμενοι λογαριασμοί στους ετήσιους συγκεντρωτικούς λογαριασμούς του φορέα όπου υπηρετούν. Οι λογαριασμοί αυτοί μπορεί να ελεγχθούν από το Ελεγκτικό Συνέδριο αυτοτελώς ή ως μέρος του συνολικού ετήσιου λογαριασμού διαχείρισης του φορέα.

Ως ετήσιοι λογαριασμοί των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου νοούνται οι απολογισμοί, οι ισολογισμοί και οι άλλες οικονομικές καταστάσεις τους, σύμφωνα με τις διατάξεις που τους διέπουν. Οι λογαριασμοί, αρμοδίως εγκεκριμένοι και με τις τυχόν εκθέσεις ορκωτών λογιστών - ελεγκτών επ' αυτών, υποβάλλονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο το επόμενο έτος από αυτό της διαχειριστικής περιόδου, όσον αφορά στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μέχρι το τέλος του μηνός Οκτωβρίου, και όσον αφορά στα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου μέχρι το τέλος του μηνός Δεκεμβρίου.

Ειδικός κατά προτεραιότητα έλεγχος (Συνοδινού Χ., Διπλωματική Εργασία, 2022):

«Μία ιδιότυπη διαδικασία κατασταλτικού ελέγχου νομιμότητας είναι ο λεγόμενος «κατά προτεραιότητα» & και αφορά μόνον στους ΟΤΑ Α΄ βαθμού. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με διαδικασία που προβλέπεται από το συνδυασμό των άρθρων 175§3 Ν. 3463/06 & 204§4 Ν. 4555/18, στην περίπτωση που ο Ταμίας αμφισβητήσει τη νομιμότητα χρηματικού εντάλματος & μετά από αναφορά των αντιρρήσεών του λάβει έγγραφη εντολή από το Δήμαρχο για εκτέλεση του εντάλματος, οφείλει μετά την εξόφληση αυτού, να το αποστείλει με όλα τα δικαιολογητικά για έλεγχο κατά προτεραιότητα, στον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Εάν μετά την εξέταση των λόγων άρνησης εξόφλησης του Ταμία προκύψει ότι η δαπάνη είναι μη νόμιμη, τότε το καταβληθέν ποσό αποτελεί έλλειμμα και υπόλογος θεωρείται ο Δήμαρχος, ο οποίος οφείλει και να το αναπληρώσει, σε συμμόρφωση με σχετικό Φύλλο Ελέγχου & Μεταβολών που συντάσσει ο Επίτροπος».

Έλεγχος είσπραξης εσόδων

Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί και αξιολογεί τα έσοδα του Κράτους, καθώς και την κανονική είσπραξη των εσόδων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών τους προσώπων.

Ο αρμόδιος Επίτροπος, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, μπορεί να παρακολουθεί την κανονική είσπραξη των εσόδων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και

των νομικών τους προσώπων και να ασκεί τον έλεγχο για την είσπραξη των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων.

Η παρακολούθηση των εσόδων αφορά την απλή επιτήρηση της καταγραφής των εσόδων (π.χ. η αναγραφή ή όχι στον προϋπολογισμό του Ο.Τ.Α. ενός ανταποδοτικού τέλους) και την πραγματοποίηση αυτών (π.χ. την εν τοις πράγμασι είσπραξη αυτών) [ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14ης 19.6.2014 Γ.Σ. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Σ.].

Είναι προφανές ότι η παρακολούθηση ή ο έλεγχος των εσόδων, κατ' άρθρο 277 του ν. 3852/2010 δεν αναφέρεται στο προηγούμενο οικονομικό έτος, αλλά ενεργείται «κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους», καθόσον κατασταλτικός αναφερόμενος σε παρελθόντα οικονομικά έτη είναι μόνο ο έλεγχος εσόδων του άρθρου 276 του ίδιου νόμου. (ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14ης 19.6.2014 Γ.Σ. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Σ.).

Ο έλεγχος των εσόδων συνεπάγεται την τήρηση της δημοσιονομικής νομιμότητας κατά τα δύο σκέλη αυτής (πρόβλεψη σε νομοθετική διάταξη και αναγραφή του εσόδου στον προϋπολογισμό), καθώς και την απόδοση ευθυνών (ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14ης 19.6.2014 Γ.Σ. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Σ.)

Ο έλεγχος παραμένει καθολικός. Ερευνώνται στο σύνολό τους οι επισφαλείς απαιτήσεις που εντόπισαν άλλοι εξωτερικοί ελεγκτές (π.χ. Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές), καθώς και τυχόν περιπτώσεις που προκύπτουν από την έκθεση του νομικού συμβούλου του Ο.Τ.Α. ή του νομικού προσώπου ή άλλων εσωτερικών ελεγκτικών οργάνων (π.χ. αυτόψιες αστυνομίας, πολεοδομίας κ.λπ.).

Επίσης, εξετάζεται εάν ο δημοτικός ταμίας ή ο αναπληρωτής του έχει προβεί σε όλες τις ενέργειες για την είσπραξη επισφαλών και ανείσπρακτων επί μακρόν απαιτήσεων (ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14ης 19.6.2014 Γ.Σ. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Σ.).

Σε περίπτωση που διαπιστώσει αδράνεια είσπραξής τους από τα αρμόδια όργανα διοίκησης ή τις οικονομικές υπηρεσίες καλεί τούτους, με έγγραφό του που κοινοποιείται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στον Ελεγκτή Νομιμότητας, να ενεργήσουν μέσα σε τασσόμενη εύλογη προθεσμία για την είσπραξη τούτων.

Αν από δόλο ή βαρεία αμέλεια των υπαλλήλων των οικονομικών υπηρεσιών η αδράνεια συνεχίζεται, με συνέπεια να προκληθεί ζημία στην περιουσία των ανωτέρω

οργανισμών και νομικών προσώπων, οι υπάλληλοι αυτοί παραπέμπονται στο Ελεγκτικό Συνέδριο για τον καταλογισμό τους, σύμφωνα με το άρθρο 118 του ν. 4700/2020 (Α' 127).

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α της εργασίας προσδιορίζονται τα είδη ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με το Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α') Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις.

2.2.2.2 Προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο [άρθρα 324 έως 329 του Ν.4700/20 (ΦΕΚ 127/29.06.2020 τεύχος Α')]

Υπαγωγή στον προσυμβατικό έλεγχο

Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις δημόσιες επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000,00) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας, πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Στις συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, καθώς και στις συμβάσεις αγοράς ακινήτων, που συνάπτονται από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά τους πρόσωπα, καθώς και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό των τριακοσίων χιλιάδων (300.000,00) ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, και μέχρι το όριο της παρ. 1, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου που είναι αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο των λογαριασμών των υπηρεσιών ή φορέων αυτών.

Ειδικά για τις ανωτέρω συμβάσεις, που συγχρηματοδοτούνται από ενωσιακούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των συμβάσεων που συνάπτονται στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και αυτών που συγχρηματοδοτούνται από πόρους του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, διενεργείται υποχρεωτικά έλεγχος νομιμότητας πριν από τη σύναψή τους από Κλιμάκια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εφόσον η

προϋπολογιζόμενη δαπάνη, μη συμπεριλαμβανομένου του φόρου προστιθέμενης αξίας, υπερβαίνει το ποσό των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ.

Στον έλεγχο συμπεριλαμβάνονται:

(α) οι προγραμματικές συμβάσεις για τη μελέτη και την εκτέλεση έργων, την εφαρμογή προγραμμάτων και δράσεων, καθώς και για την παροχή υπηρεσιών και την υλοποίηση προμηθειών κάθε είδους, εφόσον ο προϋπολογισμός των συμβάσεων αυτών υπερβαίνει τα αντιστοίχως προβλεπόμενα όρια,

(β) τα δυναμικά συστήματα αγορών, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 33 και την παρ. 11 του άρθρου 270 του ν. 4412/2016 (Α' 147),

(γ) οι συμφωνίες πλαίσιο και οι εκτελεστικές αυτών συμβάσεις, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 39 και την παρ. 3 του άρθρου 273 του ν. 4412/2016,

....

(στ) οι συμβάσεις που συνάπτει το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Πράσινο Ταμείο» (πρώην Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων), με δικαιούχους για την εκτέλεση χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των οποίων η προϋπολογιζόμενη δαπάνη υπερβαίνει τα όρια των παρ. 1 και 2,

Διαδικασία άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου

Για τον σκοπό του ελέγχου που προβλέπεται στο παρόν Κεφάλαιο, υποβάλλεται στο οικείο κατά περίπτωση Κλιμάκιο Προσυμβατικού Ελέγχου ή στον Επίτροπο από τον αρμόδιο υπουργό ή φορέα ο φάκελος με όλα τα σχετικά έγγραφα και στοιχεία. Ο έλεγχος ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση στο Ελεγκτικό Συνέδριο του σχετικού φακέλου. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθεί έλλειψη στοιχείων, αυτά ζητούνται από τον αρμόδιο φορέα πριν από την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία, στην περίπτωση αυτή, διακόπτεται. Η έκδοση μη οριστικής κατά τα ανωτέρω πράξης από το Κλιμάκιο ή τον Επίτροπο επιτρέπεται μία μόνο φορά.

Η οριστική πράξη του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου κοινοποιείται με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στον αρμόδιο φορέα, ο οποίος υποχρεούται αμελλητί να την κοινοποιήσει με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο σε όλους τους υποψηφίους που συμμετείχαν στην ελεγχό-

μενη διαδικασία ανάδειξης αναδόχου. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή άλλα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση της υποχρέωσης που προβλέπεται στο προηγούμενο εδάφιο παραπέμπονται στην αρμόδια πειθαρχική δικαιοδοσία.

Σημαντικές για την ενότητα της νομολογίας υποθέσεις ή υποθέσεις στις οποίες αυτό ενδείκνυται λόγω αντικειμένου της σύμβασης ή για άλλον σπουδαίο λόγο, μπορεί να εισάγονται απευθείας, με πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στη μείζονα Ολομέλεια.

Συνέπεια της μη άσκησης του προσυμβατικού ελέγχου

Αν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος που προβλέπεται στις παρ. 1 έως 3 του άρθρου 324, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

Έκδοση Χ.Ε.Π. χωρίς προσυμβατικό έλεγχο

Η έκδοση χρηματικού εντάλματος πληρωμής σε υπόθεση σύμβασης προμήθειας αγαθών για την οποία δεν τηρήθηκε ο προβλεπόμενος από τον νόμο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν είναι νόμιμη, η δε παρά ταύτα έκδοση αυτού είναι αιτία έκδοσης καταλογιστικής πράξης κατά των υπευθύνων οργάνων του Φορέα. Αποδεκτή (ΓνΝΣΚ 7/2022).

Προσφυγή ανάκλησης

Προσφυγή ανάκλησης της πράξης του Κλιμακίου Προσυμβατικού Ελέγχου ή του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίνεται ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης, υποβάλλεται στη γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή τον νόμο, από όποιον έχει έννομο συμφέρον προς τούτο ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου χάριν του δημόσιου συμφέροντος, μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την κοινοποίηση της πράξης του Κλιμακίου ή του Επιτρόπου στον αρμόδιο φορέα και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Προσφυγή αναθεώρησης

Προσφυγή αναθεώρησης κατά της απόφασης του Τμήματος, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή ανάκλησης, υποβάλλεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου, σε περίπτωση πλάνης περί τα πράγματα ή τον νόμο, από το Δημόσιο, την αναθέτουσα αρχή ή φορέα, τον παρεμβάντα κατά την εκδίκαση της προσφυγής ανάκλησης ή από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

2.2.2.3 Λοιποί Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου

«Έλεγχοι με Ευρύτερη Απήχηση» Άρθρο 29 Απόφαση Ολομέλειας Ελ. Συν. ΦΓ8 /42900 (ΦΕΚ 4069/29.07.2022 τεύχος Β') Έγκριση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί ή άλλες δημόσιες οντότητες μπορεί να υποβάλλονται σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο με τον ακόλουθο τρόπο:

- (α) Επιλέγεται ένα θέμα ελέγχου που αφορά ευρύτερη κατηγορία από τους ανωτέρω φορείς.
- (β) Επιλέγονται ορισμένοι μόνον από τους φορείς αυτούς έτσι ώστε οι επιλεγέντες φορείς να συγκροτούν αντιπροσωπευτικό δείγμα όλων.
- (γ) Οι επιλεγέντες φορείς υποβάλλονται σε έλεγχο.
- (δ) Τα ευρήματα του ελέγχου, εφόσον δεν είναι μεμονωμένα και συμπτωματικά, αλλά γενικευμένου χαρακτήρα και αντιπροσωπευτικά, διατυπώνονται στην έκθεση ελέγχου χωρίς ρητή μνεία των ελεγχθέντων φορέων.
- (ε) Απευθύνονται συστάσεις στους ελεγχθέντες φορείς που ισχύουν, όμως, για όλους τους λοιπούς ομοειδείς φορείς.
- (στ) Οι ανωτέρω συστάσεις απευθύνονται στους λοιπούς ομοειδείς φορείς που δεν ελέγχθηκαν, με πράξη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- (ζ) Αφού ταχθεί προθεσμία σε όλους τους φορείς στους οποίους απευθύνθηκαν οι συστάσεις, ερευνάται, με τη διαδικασία των παρ. 4 και 5 του άρθρου 28, αν όλοι οι

φορείς συμμορφώθηκαν με τις συστάσεις.

Διαχείριση από το Ελεγκτικό Συνέδριο των καταγγελιών, αναφορών και αιτημάτων ελέγχου που υποβάλλονται στις υπηρεσίες του [Απόφαση Προέδρου Ελ. Συν. ΦΓ8 /27390/31.05.2021 (ΦΕΚ 2537/14.06.2021 τεύχος Β')]

Δημόσιος φορέας που διέθεσε αμιγώς εθνικές πιστώσεις από τον προϋπολογισμό του σε άλλον δημόσιο φορέα για την εκπλήρωση συγκεκριμένου σκοπού που δεν εκπληρώθηκε, σύμφωνα με ό,τι προέβλεπε η σχετική συμφωνία μεταξύ τους, μπορεί να ζητήσει από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου να ασκήσει αίτηση καταλογισμού κατά του αντισυμβαλλομένου του φορέα για το ποσό της επιχορήγησης (άρθρο 347 Ν. 4700/20)

2.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως, από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή [παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006]

Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο, ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή.

Οι Δήμοι που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο υποχρεούνται, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, να ορίζουν τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και τον αναπληρωτή του μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του έτους αυτού.

Ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσαρτήματος) του Δήμου, εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής αναφέρει εάν ο Δήμος εφάρμοσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων και εάν τηρήθηκαν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των αντίστοιχων κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή

των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και έκθεση ελέγχου, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας, επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή στο δημοτικό συμβούλιο και στον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας (Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

Το δημοτικό συμβούλιο μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον από-λογισμό ή και τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως και την έκθεση της δημαρχιακής επιτροπής (Οικονομικής Επιτροπής) αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού ή και του ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν, σε ειδική για αυτόν το σκοπό συνεδρίαση, στην οποία παρίσταται και ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.

Στους Δήμους που εφαρμόζουν κλαδικό λογιστικό σχέδιο, στην ανωτέρω ειδική συνεδρίαση καλείται και παρίσταται και ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος συνέταξε το πιστοποιητικό ελέγχου. Η απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή ή του αναπληρωτή του δεν επηρεάζει τη λήψη απόφασης του συμβουλίου, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται η εμπρόθεσμη πρόσκλησή του στην ειδική συνεδρίαση.

Ο δήμαρχος με έγγραφό του κοινοποιεί την απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή από τη συνεδρίαση στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, το συμβούλιο δε, έχει δικαίωμα να αποκλείσει τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή που δεν προσήλθε, από επόμενο έλεγχο στο Δήμο.

Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 Ν. 3202/2003 όπως ισχύει, υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε έναν (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας (Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 26 ΠΔ 774/1980 (ήδη άρθρο 45 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο που κυρώθηκε

με το άρθρο πρώτο του Ν. 4129/13) και παράλληλα διενεργείται έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του Δήμου, μετά από απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδεται είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης).

Ο ισολογισμός μετά των αποτελεσμάτων χρήσεως και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή δημοσιεύονται, μετά την έγκρισή τους από το δημοτικό συμβούλιο, σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα η οποία εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος.

Ο Ισολογισμός των Δήμων δημοσιεύεται και στο «Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ» (άρθρο 2 και άρθρο 3 Ν. 3861/10 & άρθρο 76 Ν. 4727/20).

Για την εφαρμογή του κλαδικού λογιστικού σχεδίου παραμένει σε ισχύ μέχρι τις 31.12.2021 το ΠΔ 315/1999. Από 1.1.2025 οι Δήμοι, οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΠΔ 54/2018, υποχρεούνται να θέσουν σε εφαρμογή τις διατάξεις του.

Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου δύναται να παρασχεθεί η δυνατότητα συμμετοχής σε πιλοτικό πρόγραμμα αναδιατύπωσης (restatement) των χρηματοοικονομικών τους αναφορών, βάσει του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης. Επίσης δύναται να παρασχεθεί η δυνατότητα να συμμετάσχουν σε πιλοτικό πρόγραμμα εφαρμογής σε τρέχουσα βάση (day-to-day operation), του Λογιστικού Πλαισίου Γενικής Κυβέρνησης.

2.2.4 Έλεγχος από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή) (παρ.1 άρθρο 82 Ν.4622/19)

Συνιστάται Ανεξάρτητη Αρχή χωρίς νομική προσωπικότητα με την επωνυμία «Εθνική Αρχή Διαφάνειας, (Ε.Α.Δ.)», στο εξής η «Αρχή», με σκοπό: α) την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, κρατικών φορέων, και δημόσιων οργανισμών και β) την πρόληψη, αποτροπή, εντοπισμό και αντιμετώπιση των φαινομένων και των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων και οργανισμών.

Η Αρχή απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας

και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες Διοικητικές Αρχές. Η Αρχή υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής και τη διαδικασία του άρθρου 85 του παρόντος νόμου. Οι πιστώσεις για τη λειτουργία της Αρχής εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου που είναι αρμόδιο για θέματα προσωπικού δημόσιας διοίκησης.

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταργούνται οι παρακάτω φορείς, το σύνολο των αρμοδιοτήτων, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των οποίων μεταφέρονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος, στην ιδρυόμενη Αρχή, η οποία καθίσταται καθολικός τους διάδοχος: (α) Η Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (ΓΕ.Γ.ΚΑΔ.) του Υπουργείου Δικαιοσύνης και η θέση του Γενικού Γραμματέα που προΐσταται αυτής, (β) Το Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Ε.Δ.Δ.), που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης και η θέση του Ειδικού Γραμματέα που προΐσταται αυτού, (γ) Το Γραφείο του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.) και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού, (δ) Το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.), που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας, και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού, (ε) το Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων (Σ.Ε.Δ.Ε.) που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς του Υπουργείου Δικαιοσύνης και το Εποπτικό Συμβούλιο διοίκησης αυτού, (στ) το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών (Σ.Ε.Ε.ΜΕ.), που υπάγεται στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών και η θέση του Γενικού Επιθεωρητή που προΐσταται αυτού.

Η Αρχή ορίζεται ως η Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS), σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 (ΕΕ L248), σε συνεργασία με το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, κατά το μέρος των αρμοδιοτήτων του.

Η Αρχή ασκεί τις αρμοδιότητές της, στο σύνολο των φορέων και υπηρεσιών της Γενικής Κυβέρνησης, περιλαμβανομένων των Ν.Π.Δ.Δ., των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, των επιχειρήσεών τους και των εποπτευόμενων από αυτούς Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ..

Η Αρχή έχει, μεταξύ άλλων, ως αρμοδιότητες: (α) τον κεντρικό σχεδιασμό και συντονισμό όλων των απαραίτητων δράσεων για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών και δημόσιων οργάνων και φορέων, (β) τον κεντρικό σχεδιασμό και συντονισμό όλων των απαραίτητων δράσεων για την πρόληψη, την αποτροπή, τον εντοπισμό και την καταστολή πράξεων και φαινομένων απάτης και διαφθοράς, την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και την αλλαγή προτύπων στο σύνολο της κοινωνίας όσον αφορά σε θέματα διαφάνειας, ακεραιότητας και καταπολέμησης της διαφθοράς, (γ) την εκπόνηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και ανασχεδιασμό του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς, (δ) τη διενέργεια ελέγχων, επανελέγχων, επιθεωρήσεων και ερευνών στους φορείς άσκησης αρμοδιότητας, (ε) την παραγγελία, αυτεπαγγέλτως, της διενέργειας επιθεωρήσεων, ελέγχων και ερευνών από τα ιδιαίτερα αρμόδια Σώματα, υπηρεσίες και μονάδες ελέγχων και ερευνών των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου που δεν εντάσσονται στην Αρχή, ... (ι) την ανάπτυξη του θεσμικού, οργανωτικού και επιχειρησιακού πλαισίου για το Εθνικό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, τη λειτουργία Εσωτερικού Ελέγχου και τη λειτουργία διαχείρισης κινδύνων σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία για τη δημόσια διοίκηση και τη δημοσιονομική διαχείριση, (ια) τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας, ... (κ) την άσκηση προσφυγών και ενστάσεων υπέρ της διοίκησης ή του υπαλλήλου, εναντίον όλων των πειθαρχικών αποφάσεων μονομελών και συλλογικών πειθαρχικών οργάνων των φορέων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εξαιρουμένων των αποφάσεων μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών για οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή, (κα) τον έλεγχο: αα) των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) των υπόχρεων προς τούτο κατηγοριών προσώπων που περιλαμβάνονται στην αρμοδιότητα της Αρχής, όπως οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται κάθε φορά από τις κείμενες διατάξεις, ββ) της περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) υπαλλήλων, λειτουργών και οργάνων των φορέων άσκησης αρμοδιότητας, οι οποίοι είναι υπόχρεοι προς υποβολή σε άλλον φορέα ή δεν είναι υπόχρεοι προς υποβολή σε οιοδήποτε φορέα, σύμφωνα με την κείμενες διατάξεις ...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η περίπτωση του Δήμου Κιλκίς

Ο Δήμος Κιλκίς συγκροτήθηκε με το 1ο άρθρο «Σύσταση δήμων» του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α') Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, με συνένωση των πρώην Δήμων α. Κιλκίς β. Κρουσσών γ. Χέρσου δ. Πικρολίμνης ε. Μουριών στ. Γαλλικού ζ. Δοϊράνης, οι οποίοι καταργούνται.

Αποτελεί Δήμο πρωτεύουσας νομού, έχει πληθυσμό 45.489 κατοίκους (απογραφή 2021) και συγκαταλέγεται στους Μεγάλους Ηπειρωτικούς Δήμους. Η έκταση του Δήμου είναι 1581,21 τ.χλμ. και είναι ο τρίτος μεγαλύτερος σε έκταση δήμος της Ελλάδας.

Στο Δήμο Κιλκίς σήμερα υπηρετούν συνολικά περίπου 400 υπάλληλοι. Από αυτούς οι μόνιμοι ανέρχονται σε 147, οι υπάλληλοι Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου (ΙΔΑΧ) είναι 54 και οι υπόλοιποι 200 περίπου αποτελούν κατηγορίες προσωπικού Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (προσωπικό Βοήθεια στο Σπίτι, προσωπικό Κέντρου Κοινότητας, Σχολικές Καθαρίστριες, Ειδικοί και Επιστημονικοί Συνεργάτες του Δημάρχου, προσωπικό υπηρεσιών ανταποδοτικού χαρακτήρα και προσωπικό προγράμματος πλησίον της σύνταξης).

3.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΙΛΚΙΣ

3.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου στον Δήμο Κιλκίς - μέρος Α' (άρθρα 2 έως 22) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')

Με τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) του Δήμου Κιλκίς (ΦΕΚ 1464/13.4.2021 τεύχος Δεύτερο) συστήθηκε ως οργανική μονάδα Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου, ως υπηρεσία υπαγόμενη απευθείας στο Δήμαρχο.

Με το άρθρο 10 του ΟΕΥ καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες του Αυτοτελούς Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου ως εξής:

Το Τμήμα είναι αρμόδιο για κάθε διαδικασία Εσωτερικού Ελέγχου, υπό την έννοια που αυτός ορίζεται στο άρθρο 4 του ν. 3492/2006 και σε όλες τις σχετικές διατάξεις.

Ειδικότερα, ο Εσωτερικός Έλεγχος:

1) Εξετάζει την επάρκεια, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των δικλίδων ασφαλείας (internal controls) που έχουν θεσπιστεί για την διασφάλιση της επίτευξης των στόχων του οργανισμού και εισηγείται σχετικές βελτιωτικές προτάσεις.

2) Διενεργεί ελέγχους στις Υπηρεσίες του Δήμου με σκοπό: τη διασφάλιση της εύρυθμης, αποδοτικής και αποτελεσματικής λειτουργίας τους. Την εξάλειψη του κινδύνου διαφθοράς εισηγούμενο: ελέγχους για τις υπάρχουσες ή τις προτεινόμενες διαδικασίες, καθορισμό οργανωτικών ή ελεγκτικών κινδύνων, αναθεώρηση των προτεινόμενων αλλαγών στους υπάρχοντες θεσμούς και κανόνες και στην εφαρμογή των διαδικασιών. Την προαγωγή των κατάλληλων ηθικών, αρχών και αξιών.

3) Προβαίνει στην αξιολόγηση των οργανωτικών αλλαγών και των επιπτώσεων από την ανάπτυξη νέων συστημάτων και δραστηριοτήτων. Με την ελεγκτική διαδικασία παρέχει χρήσιμες πληροφορίες στον οργανισμό για την διαχείριση των κινδύνων, μέσω ελέγχου, βασιζόμενου στην ανάλυση κινδύνου (risk based auditing).

4) Οι ελεγκτές βοηθούν τις υπηρεσίες να έχουν προνοητικότητα, προσδιορίζοντας τις μελλοντικές τάσεις και επικεντρώνοντας την προσοχή τους στις πιθανές προκλήσεις, προτού αυτές εξελιχθούν σε κρίσεις. Σε περίπτωση καταγγελίας ερευνά το βάσιμο ή αβάσιμο του περιεχομένου της, ενημερώνει σχετικά το Δήμαρχο και εφόσον δοθεί εντολή ελέγχου προβαίνει σε περαιτέρω ελεγκτικές ενέργειες.

5) Παρακολουθεί τη συμμόρφωση των ελεγχόμενων υπηρεσιών και το βαθμό υλοποίησης των διορθωτικών, προληπτικών και βελτιωτικών προτάσεων (follow up).

6) Έχει πλήρη πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία, βιβλία και εν γένει στα αρχεία των οργανικών μονάδων, προκειμένου να υλοποιεί το ελεγκτικό του έργο.

7) Οι προϊστάμενοι και οι υπάλληλοι συνεργάζονται με τους εσωτερικούς ελεγκτές παρέχοντας τα ζητούμενα στοιχεία και πληροφορίες και διευκολύνουν με κάθε τρόπο το ελεγκτικό τους έργο.

8) Ενημερώνει εγγράφως το δημοτικό συμβούλιο ανά έτος για τους διενεργούμενους ελέγχους, τα πορίσματα αυτών, την πρόοδο των ελεγκτικών εργασιών και το βαθμό υλοποίησης των προτεινόμενων προτάσεων.

9) Συνεργάζεται, όπου απαιτείται και με τον τρόπο που προσδιορίζουν οι ισχύουσες διατάξεις, με όλες τις εξωτερικές ελεγκτικές υπηρεσίες, όπως το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Εθνική Αρχή Διαφάνειας τον Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, ορκωτούς λογιστές κ.λπ.

10) Τηρεί ηλεκτρονικό και φυσικό αρχείο όλων των ελέγχων.

11) Το σύνολο των λειτουργιών, αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων του Τμήματος επί διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου θα ασκούνται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις και υπό το εύρος που αυτές προσδιορίζουν.

Διαπιστώσεις:

Μέχρι σήμερα, το Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου Δήμου Κιλκίς δεν έχει στελεχωθεί και δεν λειτουργήσει.

3.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στο Δήμο Κιλκίς - μέρος Β' [άρθρα 23 έως 30 του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')]

Η δυνητική λειτουργία του νεοσύστατου θεσμού προβλέπεται ως Αυτοτελές Γραφείο Συμβούλου Ακεραιότητας, το οποίο στελεχώνεται από τον Σύμβουλο Ακεραιότητας και δύναται να στελεχώνεται και από υπαλλήλους του οικείου φορέα.

Στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Κιλκίς δεν έχει συσταθεί μέχρι σήμερα αντίστοιχη μονάδα προκειμένου να υφίσταται για την περίπτωση εφαρμογής του θεσμού και στελέχωσης από τον Σύμβουλο Ακεραιότητας.

3.1.3 Έλεγχοι υπηρεσιακών παραγόντων του Δήμου Κιλκίς

3.1.3.1 Έλεγχος πορείας πιστώσεων από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών (Π.Ο.Υ.) του Δήμου Κιλκίς (άρθρο 7 Π.Δ. 80/2016)

Η Υπηρεσία στην οποία προϊστάται ο Π.Ο.Υ. του Δήμου Κιλκίς, εμφανίζεται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ) ως μία από τις οκτώ (8) Διευθύνσεις του Δήμου και αποτελείται από τα παρακάτω Τμήματα:

α) Τμήμα Λογιστηρίου

β) Τμήμα Προϋπολογισμού, Διπλογραφικού και Αποθηκών

γ) Τμήμα Εσόδων και Περιουσίας

δ) Τμήμα Προμηθειών

ε) Τμήμα Ταμείου

στ) Τμήμα Μισθοδοσίας

Ο Π.Ο.Υ. στο Δήμο Κιλκίς, είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του Δήμου, εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών του Υπηρεσιών, την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού του και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του.

Στο πλαίσιο των δημοσιονομικών δεσμεύσεων (διάθεση πιστώσεων) που διενεργεί, παρείχε κατά το οικονομικό έτος 2022 την απαιτούμενη βεβαίωση (παρά πόδας βεβαίωση / παρ. 2 του άρθρου 3 του ΠΔ 80/2016), ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά βρίσκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης και ότι έχει δεσμευθεί στον προϋπολογισμό, σε οκτακόσιες πενήντα έξι (856) περιπτώσεις διενέργειας δαπανών. Από αυτές οι ογδόντα επτά (87) περιπτώσεις αφορούσαν δαπάνες μισθοδοσίας για το μόνιμο και έκτακτο προσωπικό του Δήμου Κιλκίς.

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, ο Π.Ο.Υ. και η Υπηρεσία στην οποία προΐσταται, άσκησαν τις δραστηριότητες του ελέγχου, της εκκαθάρισης και της εντολής πληρωμής των δαπανών του Δήμου Κιλκίς και της έκδοσης των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων (ΧΕΠ).

Φροντίζοντας ο Π.Ο.Υ. ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών και ελέγχοντας τη μη σώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών, ο Δήμος Κιλκίς εμφανίζει την παρακάτω πορεία ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων:

Πίνακας 1. Ληξιπρόθεσμων οφειλών Δήμου Κιλκίς

Έτος	Μήνας	Ληξιπρόθεσμη οφειλή
2020	6 ^{ος}	686.208,00 €
2021	3 ^{ος}	278.275,00 €
2021	9 ^{ος}	57.641,12 €
2022	3 ^{ος}	137.826,42 €
2022	12 ^{ος}	63.528,93 €

3.1.3.2 Έλεγχος από τον Ταμία του Δήμου Κιλκίς των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων προς πληρωμή εξόδων

Στο Δήμο Κιλκίς λειτουργεί Τμήμα Ταμείου ως Οργανική Μονάδα υπαγόμενη στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών και στελεχώνεται από πέντε (5) υπαλλήλους ως εξής:

- Δύο (2) υπαλλήλους Κλάδου / Ειδικότητας ΠΕ Διοικητικού – Οικονομικού
- Έναν (1) υπάλληλο Κλάδου / Ειδικότητας ΠΕ Οικονομικού - Λογιστικού
- Δύο (2) υπαλλήλους Κλάδου / Ειδικότητας ΔΕ Διοικητικού

Ο Ταμίας του Δήμου Κιλκίς, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 175 του Ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114/8.6.2006 τεύχος Α') Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, κατά τα έτη 2019 έως 2023, σε σύνολο περίπου 5.200 Χρηματικών Ενταλμάτων Πληρωμής που έλεγξε, αμφισβήτησε τη νομιμότητα σε 28 από αυτά, με ειδική αναφορά στον Δήμαρχο. Ο Δήμαρχος αποδέχθηκε τις 18 περιπτώσεις, ενώ για 10 ΧΕΠ έδωσε εντολή πληρωμής. Στη συνέχεια ο Ταμίας, αφού πλήρωσε τις δαπάνες, απέστειλε τα ΧΕΠ μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά στον Επίτροπο του Ε.Σ. του Νομού, για έλεγχο κατά προτεραιότητα. Στον έλεγχο θεωρήθηκαν και τα 7 ΧΕΠ και δεν σημειώθηκε κανένας καταλογισμός.

Στον παρακάτω Πίνακα 2 φαίνονται συγκεντρωτικά τα ανωτέρω στοιχεία.

Πίνακας 2. Κατάσταση ΧΕΠ Δήμου Κιλκίς, ετών 2019 έως 2022, των οποίων αμφισβητήθηκε η νομιμότητα ή η κανονικότητα από τον Ταμία του Δήμου

Έτος	2019	2020	2021	2022
Σύνολο ΧΕΠ που ελέγχθηκαν	1087	1206	1316	1627
Αμφισβητήσεις νομιμότητας - κανονικότητας	2	10	10	6
Αποδοχή από το Δήμαρχο	2	8	5	3
Εντολή για πληρωμή από Δήμαρχο	0	2	5	3
Θεώρηση στον κατά προτεραιότητα έλεγχο από τον Επίτροπο του Ε.Σ. του Νομού	0	2	5	3
Καταλογισμοί από τον Επίτροπο του Ε.Σ. του Νομού	0	0	0	0

3.1.4 Έλεγχοι Οργάνων Διοίκησης του Δήμου Κιλκίς

3.1.4.1 Έλεγχος προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς (άρθρο 72 Ν. 3852/2010)

Σύμφωνα με την περίπτωση β) της παραγράφου 1 του άρθρου 72 "Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων" του ν. 3852/10, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς ελέγχει την πρόοδο υλοποίησης του προϋπολογισμού του Δήμου Κιλκίς και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 266 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων» του Ν.3852/2010, η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου Κιλκίς (Π.Ο.Υ.), μετά τη λήξη κάθε τριμήνου κατά τα δύο τελευταία οικ. Έτη, έχει υποβάλλει στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κιλκίς, εκθέσεις για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, ως εξής:

Πίνακας 3. ελέγχου προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς:

Οικ. Έτος	Τρίμηνο	Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής	Αποτέλεσμα ελέγχου / εγγραφή υπερτιμημένων εσόδων	Αναμόρφωση Π/Υ	Τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας	Υποβολή στο ΔΣ εντός 30 ημερών
2021	1 ^ο	131/10.5.2021	Δεν ελέγχεται	Δεν ελέγχεται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
	2 ^ο	232/27.7.2021	Δεν διαπιστώνεται υστέρηση εσόδων	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εμπρόθεσμη υποβολή
	3 ^ο	9/18.1.2022	Δεν διαπιστώνεται υστέρηση εσόδων	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
	4 ^ο	32/8.2.2022	Δεν ελέγχεται	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
2022	1 ^ο	144/31.5.2022	Δεν ελέγχεται	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
	2 ^ο	319/2.11.2022	Δεν διαπιστώνεται υστέρηση εσόδων	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
	3 ^ο	320/2.11.2022	Δεν διαπιστώνεται υστέρηση εσόδων	Δεν απαιτείται	Δεν διατυπώθηκαν	Εκπρόθεσμη υποβολή
	4 ^ο	-	Δεν ελέγχεται	Δεν απαιτείται	-	Εκπρόθεσμη υποβολή

Από τον ανωτέρω πίνακα ελέγχου προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς, συμπεραίνονται τα εξής:

Πρώτον: Η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς ελέγχει την τριμηνιαία πρόοδο υλοποίησης του Προϋπολογισμού του Δήμου Κιλκίς, τις περισσότερες φορές εκτός της προθεσμίας των τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του κάθε τριμήνου. Αυτό σημαίνει

καθυστερήσεις που πιθανόν να μειώνουν την αποτελεσματικότητα του ελέγχου και την έκθεση του Προϋπολογισμού στον κίνδυνο να εκτελείται ως ελλειμματικός.

Δεύτερον: Η μειοψηφία της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κιλκίς, με το να μην διατυπώνει παρατηρήσεις, ουσιαστικά απεμπολεί το ρητώς διατυπωμένο δικαίωμα που της δίνει ο νομοθέτης για καταχώρηση παρατηρήσεων και το πάγιο δικαίωμα και συγχρόνως υποχρέωση να ασκεί κριτική και να ελέγχει τη διοίκηση.

3.1.4.2 Προέλεγχος λογαριασμού της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως) από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς και υποβολή στο Δ.Σ. [παρ. 2 άρθρο 163 του Ν. 3463/06]

Για τις τέσσερις (4) τελευταίες δημοτικές χρήσεις (2018 έως 2021), η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 163 του Ν. 3463/2006, παρέλαβε τους λογαριασμούς της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε και προέβη σε προέλεγχο αυτών και υποβολή του ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κιλκίς, ως εξής:

Πίνακας 4. προελέγχου της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως) από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς και υποβολή στο Δ.Σ.

Χρήση	Απόφαση Οικονομικής Επιτροπής	Προέλεγχος διαχείρισης	συμπέρασμα έκθεσης.
2018	112/31.7.2019	Ισολογισμός & αποτελέσματα χρήσεως 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2018	ικανοποιητική διαχείριση
2019	180/3.8.2020	Ισολογισμός & αποτελέσματα χρήσεως 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2019	ικανοποιητική διαχείριση
2020	246/6.8.2021	Ισολογισμός & αποτελέσματα χρήσεως 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2020	ικανοποιητική διαχείριση
2021	211/2.8.2022	Ισολογισμός & αποτελέσματα χρήσεως 31 ^{ης} Δεκεμβρίου 2021	ικανοποιητική διαχείριση

Από τον προέλεγχο των λογαριασμών για τις χρήσεις των ετών 2018 έως 2021 η οικονομική επιτροπή του Δήμου Κιλκίς συμπεραίνει ικανοποιητική διαχείριση των οικονομικών του Δήμου Κιλκίς.

3.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΚΙΛΚΙΣ

3.2.1 Κρατική εποπτεία του Δήμου Κιλκίς

3.2.1.1 Κρατική εποπτεία [μέρος ΣΤ´ - άρθρα 214 έως 238 του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α')] Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης]

Μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας Ο.Τ.Α. η κρατική εποπτεία του Δήμου Κιλκίς (έλεγχος πράξεων και έλεγχος προσώπων) ασκείται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης.

Υποχρεωτικός Έλεγχος Νομιμότητας Δήμου Κιλκίς – (άρθρο 225 του Ν. 3852/2010)

Στο πλαίσιο του υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων του Δήμου Κιλκίς, ελέγχθηκαν κατά το έτος 2022, σαράντα επτά (47) αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς και από τον έλεγχο προέκυψαν τα εξής:

- Οι σαράντα τρεις αποφάσεις ΔΣ εγκρίθηκαν ως νόμιμες
- Οι τρεις (3) αποφάσεις αναπέμφθηκαν στο Δήμο διότι στερούνται νομιμότητας και
- Για Μία (1) απόφαση ζητήθηκαν στοιχεία στις 19.7.2022 για τη συνέχιση του ελέγχου, τα οποία μέχρι σήμερα δεν απεστάλησαν.

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β δίνονται τα στοιχεία του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Κιλκίς, από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, κατά το έτος 2022.

Κατά την ίδια χρονική περίοδο ελέγχθηκαν και δέκα πέντε (15) Αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κιλκίς, οι οποίες κρίθηκαν νόμιμες στο σύνολό τους.

Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ δίνονται τα στοιχεία του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων

της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κιλκίς, από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης, κατά το έτος 2022.

Σχετικά με τις άλλες περιπτώσεις κρατικής εποπτείας του Δήμου Κιλκίς (άρθρα 226 έως 238 του Ν. 3852/2010):

- Αυτεπάγγελτος έλεγχος νομιμότητας
- Ειδική διοικητική προσφυγή - Αιτήσεις θεραπείας
- Αναστολή εκτέλεσης
- Επιτόπιοι έλεγχοι
- Υποχρέωση συμμόρφωσης
- Αστική ευθύνη
- Πειθαρχική ευθύνη
- Έκπτωση εξαιτίας καταδίκης
- Διοικητικά μέτρα - Αργία
- Παύση

κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο (1.9.2019 έως 31.12.2023), μέχρι και σήμερα, δεν συνέτρεξε περίπτωση.

Σε προηγούμενες δημοτικές περιόδους, εκκινήθηκε πειθαρχική διαδικασία προς δημοτικούς συμβούλους για τρεις (3) αδικαιολόγητες συνεχόμενες απουσίες από τις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, ενώ είχαμε και δύο (2) περιπτώσεις όπου τέθηκαν σε αργία αιρετοί του Καλλικρατικού Δήμου Κιλκίς (Δήμαρχος και δημοτικός σύμβουλος).

3.2.1.2 Έλεγχος προϋπολογισμού του Δήμου Κιλκίς (άρθρο 162 του Ν. 3463/2006 & παρ. 7 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010)

Οι ετήσιοι προϋπολογισμοί του Δήμου Κιλκίς κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο (οικ. Έτη 2020 έως 2023) μετά την ψήφισή τους από το Δημοτικό Συμβούλιο, υποβλήθηκαν για έλεγχο νομιμότητας στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης (μέχρι τη λειτουργία της ΑΥΕ ΟΤΑ).

Ο έλεγχος νομιμότητας συνίσταται (α) κυρίως στη τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας και (β) στον έλεγχο των δεδομένων του Π/Υ.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου νομιμότητα της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς περί ψήφισης προϋπολογισμού, κατά την τρέχουσα δημοτική περίοδο, συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 5. ελέγχου νομιμότητα της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς περί ψήφισης προϋπολογισμού

Οικ. έτος	Απόφαση ψήφισης Προϋπολογισμού	Έγγραφο Α.Δ. Μ-Θ	Αποτέλεσμα ελέγχου
2020	ΑΔΣ 310/2019 (ΑΔΑ: Ψ75ΟΩΕΧ-ΧΜΦ)	Α.Π.: 15783/31.12.2019 (ΑΔΑ: ΩΨΒΜΟΡΙΥ-75Μ)	Νόμιμη απόφαση με διατύπωση παρατήρησης
2021	ΑΔΣ 150/2020 (ΑΔΑ: ΩΓΛΕΩΕΧ-Χ6Ο)	Α.Π.: 14349/31.12.2020	Νόμιμη απόφαση
2022	ΑΔΣ 156/2021 (ΑΔΑ: 6ΞΡΕΩΕΧ-2ΑΡ)	Α.Π.: 329189/30.12.2021 (ΑΔΑ: 9ΑΡΙΟΡΙΥ-5ΙΨ)	Νόμιμη απόφαση
2023	ΑΔΣ 143/2022 (ΑΔΑ: 9797ΩΕΧ-ΦΓΖ)	Α.Π.: 261633/19.12.2022	Διατύπωση παρατηρήσεων – ζητούνται επιπλέον στοιχεία
		Α.Π.: 266302/30.12.2022	Επανελέγχος – διαπίστωση ασυμφωνιών – ζητούνται διορθώσεις
		Α.Π.: 10311/23.1.2023 (ΑΔΑ: 6ΡΤΕΟΡΙΥ-94Θ)	Νόμιμη απόφαση

Βλέπουμε λοιπόν ότι κατά τον έλεγχο νομιμότητας της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς περί ψήφισης προϋπολογισμού, κατά το οικ. Έτος 2020 διατυπώθηκαν ειδικότερες παρατηρήσεις ως προς επιμέρους έγγραφές αλλά ο προϋπολογισμός εγκρίθηκε ως νόμιμος και άμεσα εκτελεστός ως προς τις λοιπές έγγραφές του.

Για τα οικ. Έτη 2021 και 2022 δεν διατυπώθηκαν παρατηρήσεις και είχαμε απευθείας χορηγήσεις νομιμότητας.

Κατά τον έλεγχο νομιμότητας της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς περί ψήφισης προϋπολογισμού, κατά το οικ. Έτος 2023, όπως προκύπτει από τα σχετικά έγγραφα της Α.Δ. Μ-Θ, εντοπίστηκαν ευρήματα και υπήρξε ο κίνδυνος αναπομπής του Προϋπολογισμού. Ύστερα από απαντητικά έγγραφα του Δήμου Κιλκίς, διορθώσεις εγγραφών και αποστολή επιπλέον στοιχείων, ο προϋπολογισμός τελικά εγκρίθηκε ως νόμιμος στο σύνολό του, στις 23.1.2023 (δηλαδή όχι έως την 31^η Δεκεμβρίου 2022 όπως προβλέπει το άρθρο 77 παρ. 6 του Ν.4172/2013).

3.2.1.3 Οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος Δήμου Κιλκίς

Για πρώτη φορά διενεργήθηκε προγραμματισμένος τακτικός διαχειριστικός έλεγχος στο Δήμο Κιλκίς από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) / Δ.Υ.Ε.Ε. στο Ν. Κιλκίς, για την περίοδο 1.7.2020 έως 30.6.2021, με στοιχεία:

Αριθμός ελέγχου	20078
Απόφαση ελέγχου	162/23.2.2021, ΑΔΑ: 6Β3ΔΗ-606 (ΦΕΚ 237/26.3.2021) τ. Υ.Ο.Δ.Δ. του Γεν. Δ/ντή Δημοσιονομικών Ελέγχων
Ημερομηνία διενέργειας επιτόπιου ελέγχου	19.4.2021/23.4.2021

Τα ευρήματα του ελέγχου απεικονίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 6. Ευρημάτων προγραμματισμένου τακτικού διαχειριστικού ελέγχου στο Δήμο Κιλκίς από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) / Δ.Υ.Ε.Ε. στον Ν. Κιλκίς, για την περίοδο 1.7.2020 έως 30.6.2021

Ευρήματα	σύσταση	
ΕΥΡΗΜΑ 1	Μη εφαρμογή στοχοθεσίας	Κατάρτιση σχεδίου στοχοθεσίας
ΕΥΡΗΜΑ 2	Μη κατάρτιση Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π.)	Εκπόνηση τετραετούς Ε.Π.
ΕΥΡΗΜΑ 3	Μη ορισμός Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης	Ανάδειξη Συμπαραστάτη
ΕΥΡΗΜΑ 4	Μη ύπαρξη Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου	Τροποποίηση Ο.Ε.Υ. για σύσταση Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου
ΕΥΡΗΜΑ 5	Μη σύναψη σύμβασης με εργαζομένους ΙΔΟΧ	Σύνταξη έγγραφων ατομικών συμβάσεων για το εποχικό προσωπικό
ΕΥΡΗΜΑ 6	Η μη συμπλήρωση Δελτίου Ατομικής Κατάταξης σε υπαλλήλους ΙΔΟΧ	Σύνταξη ατομικών δελτίων κατάταξης σε υπαλλήλους ΙΔΟΧ
ΕΥΡΗΜΑ 7	Μη σύννομη καταβολή οικογενειακού επιδόματος	Αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών
ΕΥΡΗΜΑ 8	Μη σύννομος υπολογισμός αποδοχών υπαλλήλων ΙΔΟΧ	Υπολογισμός αποδοχών με αναλογία ημερών
ΕΥΡΗΜΑ 9	Μη μείωση προσωπικής διαφοράς	Επανυπολογισμός και αναζήτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων αποδοχών

3.2.1.4 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας για τον Δήμο Κιλκίς

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρα 4 του ν.4111/2013 (Α' 18) και 77 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και 27 και 64 του ν.4270/2014 (Α' 143) όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, σε συνδυασμό και με την κοινή απόφαση των Αν. Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται κατ' έτος για την «Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων»), το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ αξιολογεί το σχέδιο του προϋπολογισμού του δήμου που ενσωματώθηκε στη βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών (ΥΠΕΣ), προκειμένου να διαπιστώσει κατά πόσο αυτό είναι ρεαλιστικό και τουλάχιστον ισοσκελισμένο και να παράσχει τη γνώμη του επί αυτού, η οποία κοινοποιείται στο δήμο, στις αρμόδιες για την εποπτεία του αρχές και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών.

Η γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ επί του σχεδίου προϋπολογισμού ετών 2020 έως 2023 του Δήμου Κιλκίς, κοινοποιήθηκε στο Δήμο ως εξής:

Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α επί του σχεδίου του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 του ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ:

- Έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την υπ' αριθμ. 55905/29.07.2019 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές Ερωτήσεις: Προϋπολογισμοί Τ.Α.-2020», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης.
- Είναι Ισοσκελισμένο.

Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α επί του σχεδίου του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2021 του ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ:

- Έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την υπ' αριθμ. 46735/23.07.2020 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές Ερωτήσεις: Προϋπολογισμοί Τ.Α.-2021», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης.
- Είναι Ισοσκελισμένο.

Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α επί του σχεδίου του προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2022 του ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ:

1. Είναι τουλάχιστον Ισοσκελισμένο.
2. Δεν έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την 55040/21.06.2021 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές ερωτήσεις για προϋπολογισμό ΟΤΑ 2021», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της της διενεργούμενης αξιολόγησης και είναι απολύτως αναγκαία η προσαρμογή των εγγράφων του σχεδίου του προϋπολογισμού σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στοιχεία ώστε κατά τον έλεγχο που θα διενεργηθεί από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση να αποφευχθεί η αναπομπή του προϋπολογισμού και να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση του ελέγχου του και η επικύρωσή του μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021.

Ο Δήμος Κιλκίς με την υπ' αριθμ. 344/2021 Απόφαση της Οικονομικής του Επιτροπής προχώρησε σε προσαρμογή του.

Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ επί του σχεδίου προϋπολογισμού έτους 2023 του φορέα με την επωνυμία: ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ:

01. Είναι τουλάχιστον ισοσκελισμένο.
02. Δεν έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την 49039/25.07.2022 ΚΥΑ, οι οποίες αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης και είναι απολύτως αναγκαία η προσαρμογή των εγγραφών του σχεδίου του προϋπολογισμού σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στοιχεία ώστε κατά τον έλεγχο που θα διενεργηθεί από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση να αποφευχθεί η αναπομπή του προϋπολογισμού και να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση του ελέγχου του και η επικύρωσή του το συντομότερο δυνατόν, καθώς έχει παρέλθει κατά πολύ η σχετική ημερομηνία που προβλέπεται στο νόμο (31/12/2022).

Ο Δήμος Κιλκίς με την υπ' αριθμ. 321/2022 Απόφαση της Οικονομικής του Επιτροπής προχώρησε σε προσαρμογή του.

Πίνακας 7. Γνώμη του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α (άρθρο 4 του Ν. 4111/2013) επί των σχεδίων του προϋπολογισμού οικονομικών ετών 2020 έως 2023 του ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ

Οικ. Έτος	Στοιχεία διαβίβασης	Γνώμη Παρατηρητηρίου επί σχεδίου Π/Υ Δήμου Κιλκίς	Προσαρμογή εγγραφών σχεδίου Π/Υ
2020	Αρ. Πρωτ.: 1748/8.11.2019	- Έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την υπ' αριθμ. 55905/29.07.2019 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές Ερωτήσεις: Προϋπολογισμοί Τ.Α.-2020», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης, - Είναι Ισοσκελισμένο.	Δεν Απαιτείται
2021	Αρ. Πρωτ.: 698/24.9.2020	- Έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την υπ' αριθμ. 46735/23.07.2020 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές Ερωτήσεις: Προϋπολογισμοί Τ.Α.-2021», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης, - Είναι Ισοσκελισμένο.	Δεν Απαιτείται
2022	Αρ. Πρωτ.: 1888/19.10.2021	1. Είναι τουλάχιστον Ισοσκελισμένο, 2. Δεν έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την 55040/21.06.2021 ΚΥΑ και με τις απαντήσεις του πεδίου «Συχνές Ερωτήσεις για προϋπολογισμό ΟΤΑ 2021», οι οποίες ταυτόχρονα αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης	ΝΑΙ με την υπ' αριθμ. 344/2021 απόφαση Ο.Ε.
2023	Αρ. Πρωτ.: 3141/20.10.2022	01. Είναι τουλάχιστον ισοσκελισμένο, 02. Δεν έχει τηρήσει τις οδηγίες που δόθηκαν με την 49039/25.07.2022 ΚΥΑ, οι οποίες αποτέλεσαν κριτήρια της διενεργούμενης αξιολόγησης και είναι απολύτως αναγκαία η προσαρμογή των εγγραφών του σχεδίου του προϋπολογισμού σύμφωνα με τα προαναφερθέντα στοιχεία ώστε κατά τον έλεγχο που θα διενεργηθεί από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση να αποφευχθεί η αναπομπή του προϋπολογισμού και να διασφαλιστεί η ολοκλήρωση του ελέγχου του και η επικύρωσή του το συντομότερο δυνατόν, καθώς έχει παρέλθει κατά πολύ η σχετική ημερομηνία που προβλέπεται στο νόμο (31/12/2022).	ΝΑΙ με την υπ' αριθμ. 321/2022 απόφαση Ο.Ε.

Έχουμε λοιπόν το Παρατηρητήριο να αξιολογεί το σχέδιο προϋπολογισμού του Δήμου Κιλκίς, θετικά για τα οικ. Έτη 2020 και 2021 και αρνητικά για τα οικ. Έτη 2022 και 2023.

Η γνώμη του Παρατηρητηρίου, εκτός από το Δήμο Κιλκίς κοινοποιείται στις αρμόδιες για την εποπτεία του αρχές (οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση) και στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών.

3.2.2 Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου στον Δήμο Κιλκίς

3.2.2.1 Κατασταλτικός Έλεγχος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης Οικονομικού Έτους 2017 του Δήμου Κιλκίς

Ο έλεγχος διενεργήθηκε σε εκτέλεση του ετήσιου προγράμματος ελέγχων 2019 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τα Πρακτικά της 13^{ης} Γ.Σ. 27.6.2016 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και με τους όρους και τις προϋποθέσεις των κείμενων δημοσιονομικών κανόνων δικαίου και τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI).

Ο έλεγχος διενεργήθηκε από το Μάρτιο του 2019 έως τον Οκτώβριο του 2020 και ολοκληρώθηκε με τη σύνταξη της σχετικής Έκθεσης Ελέγχου.

Σκοπός του ελέγχου ήταν η απόκτηση εύλογης βεβαιότητας σχετικά με το ελεγκτικό αντικείμενο, προκειμένου να συνταχθεί μια Έκθεση Ελέγχου που θα περιλάμβανε τα ευρήματα ελέγχου, καθώς και συστάσεις συμμόρφωσης και η οποία κοινοποιήθηκε στον Δήμο Κιλκίς και στον Πρόεδρο του Ε.Σ..

Αντικείμενο του ελέγχου ήταν:

α) Η συμμόρφωση των διαδικασιών διενέργειας δαπανών, διαχείρισης παγίων στοιχείων και βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων, καθώς και όσων σχετίζονται με τα στοιχεία του συνόλου του πάγιου ενεργητικού, των απαιτήσεων, των διαθεσίμων και των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων με το ισχύον νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο,

β) ο σχεδιασμός, η ύπαρξη και η εφαρμογή και λειτουργία των εσωτερικών δικλείδων

στις ανωτέρω περιοχές ελέγχου, ώστε να διαπιστωθεί εάν μπορούν να αποτρέψουν, να εντοπίσουν ή και να διορθώσουν τυχόν σφάλματα και αποκλίσεις,

γ) η ορθή και ακριβής απεικόνιση των υπό έλεγχο στοιχείων, γεγονότων και συναλλαγών στις οικονομικές καταστάσεις ή οικονομικές αναφορές εφόσον υπάρχουν ώστε να αποκτηθεί εύλογη διασφάλιση για το εάν οι λογαριασμοί είναι απαλλαγμένοι από ουσιώδεις ανακρίβειες, σύμφωνα με το εφαρμοστέο χρηματοοικονομικό πλαίσιο αναφοράς.

Οι βασικοί στόχοι του ελέγχου ήταν η εκτίμηση της πληρότητας, της αξιοπιστίας των λογαριασμών, της νομιμότητας και κανονικότητας των υποκείμενων συναλλαγών καθώς και σχεδιασμού, της ύπαρξης και λειτουργίας εσωτερικών δικλίδων αυτών, με έτος αναφοράς το 2017.

Το βασικό συμπέρασμα του ελέγχου ήταν η αδυναμία του Δήμου να εξασφαλίσει την πληρότητα των ιδίων εσόδων του και να βελτιώσει την εισπραξιμότητα των απαιτήσεών του, ως απόρροια: α) των αδυναμιών του συστήματος εσωτερικών δικλίδων, β) των ελλείψεων και της πολυπλοκότητας στο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο, γ) της μη πρόβλεψης στον Ο.Ε.Υ. και επομένως μη σύστασης και λειτουργίας Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και δ) της υποστελέχωσης του αρμοδίου τμήματος, με αποτέλεσμα τη σημαντική απώλεια εσόδων.

Επίσης, σημαντικό πρόβλημα εμφανίζεται στο Μητρώο Παγίων του Δήμου Κιλκίς και συγκεκριμένα ως προς το ιδιοκτησιακό καθεστώς του Δήμου.

Ο έλεγχος εντόπισε ουσιώδεις ελλείψεις στη διαδικασία προσδιορισμού της δυνητικής βάσης υπολογισμού των ιδίων εσόδων, της αναγνώρισης των υπόχρεων οφειλετών και της έγκαιρης σύνταξης χρηματικών καταλόγων. Η οίκοθεν βεβαίωση αποτελεί την κύρια διαδικασία είσπραξης εσόδων, επαφίεται στην καλή προαίρεση των υπόχρεων οφειλετών, δε διασφαλίζει την πληρότητά τους, ενώ οδηγεί σε άνιση φορολογική μεταχείριση των δημοτών. Ο Δήμος Κιλκίς δεν έχει αναπτύξει επαρκείς ελεγκτικές διαδικασίες ενημέρωσης, συστηματικής παρακολούθησης και επικαιροποίησης των απαιτούμενων στοιχείων, βάσει των οποίων μπορούν να συνταχθούν οι χρηματικοί κατάλογοι.

Τα ευρήματα καθιστούν σαφές ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν σημαντικά μέτρα για τη διασφάλιση της πληρότητας των εσόδων (βεβαίωση και είσπραξη όλων των δυνητικών και νόμιμων εσόδων). Η ενδυνάμωση του συστήματος εσωτερικών δικλίδων,

μέσω της ενίσχυσης διαδικασιών, όπως:

α) ο σαφής καθορισμός καθηκόντων, η αποτύπωση και η τυποποίηση διαδικασιών

β) ο σχεδιασμός προγραμμάτων ελέγχου ανά κατηγορία εσόδου

γ) η διασταύρωση και επεξεργασία στοιχείων

δ) η αποτελεσματικότητα εφαρμογής μέτρων αναγκαστικής είσπραξης

ε) η πρόβλεψη δημιουργίας Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου για ελέγχους επί των διαδικασιών βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων, θα αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία προς αυτή την κατεύθυνση.

Πίνακας 8. Κατασταλτικός Έλεγχος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης Οικονομικού Έτους 2017 του Δήμου Κιλκίς

	ευρήματα	συστάσεις
πλαίσιο εσωτερικών δικλίδων (internal control)	Δυσλειτουργίες στις εσωτερικές δικλίδες κυρίως λόγω έλλειψης διαδικασιών	Σύσταση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, πληροφοριακά συστήματα διοίκησης
Πάγια	Δεν υφίσταται συσχέτιση Μητρώου Παγίων - κτηματολογίου	Προσαρμογή κτηματολογίου – μητρώου παγίων, διόρθωση εγγραφών
Μισθώσεις ακινήτων	Δεν αξιοποιείται η ακίνητη περιουσία	Σχεδιασμός αξιοποίησης ακινήτων, καταβολής μισθωμάτων
Ισολογισμός	Αύξηση διοικητικού κόστους, επισφάλειες, ανείσπρακτα είσπραξης	Απεικόνιση πραγματικής οικονομίας, επιτάχυνση εισπράξεων (αποφυγή παραγραφών)
Τέλος παρεπιδημούντων	Δεν υπάρχουν χρηματικοί κατάλογοι	Ταυτοποίηση οφειλετών
Τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων	Δεν υπάρχουν χρηματικοί κατάλογοι	Ταυτοποίηση οφειλετών
Ρυθμίσεις	Απώλειες ρυθμίσεων	Ίση μεταχείριση
Καθαριότητα & ηλεκτροφωτισμός	Ελλιπή στοιχεία οφειλετών – αδυναμία βεβαίωσης	Εντατικοποίηση διαδικασιών
αποθήκη	Εισαγωγή – εξαγωγή υλικών	Ορθολογική διαχείριση

3.2.2.2 Προσυμβατικός έλεγχος Δήμου Κιλκίς από το Ελεγκτικό Συνέδριο [άρθρα 324 έως 329 του Ν. 4700/2020 (ΦΕΚ 127/29.6.2020 τεύχος Α΄)]

Στο πλαίσιο του προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών του Δήμου Κιλκίς, κατά το έτος 2022, κοινοποιήθηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Πράξη 18/2022 της Υπηρεσίας Επιτρόπου στην Π.Ε. Κιλκίς

Έλεγχος νομιμότητας της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχων και των οικείων έξι (6) σχεδίων σύμβασης της «Συντήρησης - επισκευής - προμήθειας ανταλλακτικών οχημάτων - μηχανημάτων έργου Δήμου Κιλκίς για τα έτη 2022, 2023 και 2024», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 741.935,49 € χωρίς ΦΠΑ και 920.000,00 € με ΦΠΑ. Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 16.11.2022.

Αποτέλεσμα: Δεν κωλύεται η υπογραφή

Πράξη 14/2022 της Υπηρεσίας Επιτρόπου στην Π.Ε. Κιλκίς

Έλεγχος νομιμότητας ενός (1) σχεδίου σύμβασης του έργου με τίτλο «Συντήρηση επισκευή Αύλειων Χώρων Σχολικών Κτιρίων του Δήμου Κιλκίς», προϋπολογιζόμενης δαπάνης 902.907,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 28.9.2022.

Αποτέλεσμα: Δεν κωλύεται η υπογραφή

Πράξη 13/2022 της Υπηρεσίας Επιτρόπου στην Π.Ε. Κιλκίς

Έλεγχος νομιμότητας δύο (2) σχεδίων συμβάσεων του ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού για την προμήθεια ενός μηχανήματος έργου (Ερπυστριοφόρος Προωθητής Γαιών) και ενός βυτιοφόρου (Μεταφοράς Πόσιμου Νερού) του Δήμου Κιλκίς, προϋπολογιζόμενης δαπάνης 527.235,91 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 28.9.2022.

Αποτέλεσμα: Δεν κωλύεται η υπογραφή

Πράξη 457/2022 του ΣΤ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Έλεγχος νομιμότητας της διαδικασίας ανάθεσης και πέντε (5) σχεδίων συμβάσεων για την «Προμήθεια υγρών καυσίμων (πετρέλαιο κίνησης - πετρέλαιο θέρμανσης – βενζίνης) & λιπαντικών για τις ανάγκες του Δήμου Κιλκίς & των εποπτευόμενων Νομικών Προσώπων ετών 2022 - 2023 Τμήματα 1 - 10 Αρ. Μελ. ΚΟΠ 8/2022», συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.438.193,85 ευρώ, πλέον ΦΠΑ (1.783.360,37 ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 19.9.2022.

Αποτέλεσμα: **Δεν κωλύεται η υπογραφή**

Πράξη 9/2022 της Υπηρεσίας Επιτρόπου στην Π.Ε. Κιλκίς

Έλεγχος του σχεδίου σύμβασης του έργου «Ανάπλαση - αναβάθμιση πεζοδρομίων και αποκατάσταση οδοποιίας Δ,Ε, Κιλκίς» προϋπολογιζόμενης δαπάνης 1.239.000,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ). Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 27.5.2022.

Αποτέλεσμα: **Δεν κωλύεται η υπογραφή**

Πράξη 2/2022 της Υπηρεσίας Επιτρόπου στην Π.Ε. Κιλκίς

Έλεγχος νομιμότητας της διαδικασίας ανάδειξης εργολήπτη και του οικείου σχεδίου σύμβασης που αφορά στο έργο «Υποδομή για την κατασκευή παιδικών χαρών (Μ2/2021)» προϋπολογισμού 924.000,00 € συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ. Ο φάκελος με τα στοιχεία της υπόθεσης υποβλήθηκε στο Ε.Σ. στις 16.02.2022.

Αποτέλεσμα: **Δεν κωλύεται η υπογραφή**

Διαπιστώσεις προσυμβατικού ελέγχου νομιμότητας σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών του Δήμου Κιλκίς, κατά το έτος 2022:

Όλες οι διαδικασίες κρίθηκαν νόμιμες και δεν κωλύεται η υπογραφή καμιάς σύμβασης.

3.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως Δήμου Κιλκίς, από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή (παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006)

Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής εκφράζει:

Έκθεση ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων Δήμου Κιλκίς έτους 2021 [11η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2021)]:

Γνώμη με επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Κιλκίς, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2021, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα. Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο της έκθεσής μας «Βάση για γνώμη με επιφύλαξη», οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση του Δήμου Κιλκίς κατά την 31η Δεκεμβρίου 2021, και τη χρηματοοικονομική του επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη

Από τον έλεγχό μας προέκυψαν τα εξής:

1) Στο κονδύλι του Ενεργητικού Γ.ΙΙΙ.1. «Τίτλοι πάγιας επένδυσης» περιλαμβάνονται και η αξία κτήσης μετοχών ανώνυμης εταιρίας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο ποσού € 582.620,26. Δεν τέθηκαν υπόψη μας οι οικονομικές καταστάσεις αυτής της εταιρίας και συνεπώς διατηρούμε επιφύλαξη για την ορθή αποτίμηση των μετοχών της και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις στα αποτελέσματα.

2) Στο κονδύλι του Ενεργητικού ΔΙΙ. «Απαιτήσεις» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού 5.600.000 ευρώ περίπου. Με βάση τον έλεγχό μας εκτιμούμε ότι η σχηματισθείσα από τον Δήμο πρόβλεψη ποσού € 1.500.000 υπολείπεται κατά ευρώ 2.100.000, του ποσού που έπρεπε να έχει σχηματιστεί. Ο μη σχηματισμός της απαιτούμενης πρόβλεψης συνιστά παρέκκλιση από τις λογιστικές αρχές, που προ-

βλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία, με συνέπεια, η αξία των απαιτήσεων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 2.100.000.

3) Δεν υπάρχει πλήρης αντιστοίχιση μεταξύ της αξίας κτήσεως των επιχορηγούμενων παγίων και των ληφθεισών επιχορηγήσεων με συνέπεια να μην είναι δυνατό να επαληθευτεί ο ορθός υπολογισμός των αναλογούντων στη χρήση αποσβέσεων των επιχορηγήσεων και η ενδεχόμενη επίδραση στα αποτελέσματα χρήσης.

4) Κατά του Δήμου έχουν ασκηθεί αγωγές από τρίτους, διεκδικώντας αποζημιώσεις συνολικού ποσού € 1.300.000 περίπου. Η τελική έκβαση των αγωγών αυτών δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και, ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τις αγωγές αυτές.

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από τον Δήμο, καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για γνώμη με επιφύλαξη.

Έκθεση ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων Δήμου Κιλκίς έτους 2020 [10η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2020)]:

Γνώμη με επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Κιλκίς, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2020, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα. Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις

επιπτώσεις των θεμάτων που μνημονεύονται στην παράγραφο της έκθεσής μας «Βάση για γνώμη με επιφύλαξη», οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση του Δήμου Κιλκίς κατά την 31η Δεκεμβρίου 2020, και τη χρηματοοικονομική του επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 "Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης".

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη

Από τον έλεγχό μας προέκυψαν τα εξής:

1) Στο κονδύλι του Ενεργητικού Γ.ΙΙΙ.1. «Τίτλοι πάγιας επένδυσης» περιλαμβάνονται και η αξία κτήσης μετοχών ανώνυμης εταιρίας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο ποσού € 582.620,26. Δεν τέθηκαν υπόψη μας οι οικονομικές καταστάσεις αυτής της εταιρίας και συνεπώς διατηρούμε επιφύλαξη για την ορθή αποτίμηση των μετοχών της και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις στα αποτελέσματα.

2) Στο κονδύλι του Ενεργητικού ΔΙΙ. «Απαιτήσεις» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού 5.500.000 ευρώ περίπου. Με βάση τον έλεγχό μας εκτιμούμε ότι η σχηματισθείσα από τον Δήμο πρόβλεψη ποσού € 800.000 υπολείπεται κατά ευρώ 2.500.000, του ποσού που έπρεπε να έχει σχηματιστεί. Ο μη σχηματισμός της απαιτούμενης πρόβλεψης συνιστά παρέκκλιση από τις λογιστικές αρχές, που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία, με συνέπεια, η αξία των απαιτήσεων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 2.500.000.

3) Δεν υπάρχει πλήρης αντιστοίχιση μεταξύ της αξίας κτήσεως των επιχορηγούμενων παγίων και των ληφθεισών επιχορηγήσεων με συνέπεια να μην είναι δυνατό να επαληθευτεί ο ορθός υπολογισμός των αναλογούντων στη χρήση αποσβέσεων των επιχορηγήσεων και η ενδεχόμενη επίδραση στα αποτελέσματα χρήσης.

4) Κατά του Δήμου έχουν ασκηθεί αγωγές από τρίτους, διεκδικώντας αποζημιώσεις συνολικού ποσού € 1.100.000 περίπου. Η τελική έκβαση των αγωγών αυτών δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και, ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τις αγωγές αυτές.

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγχ-

κτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από τον Δήμο, καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για γνώμη με επιφύλαξη.

Έκθεση ελέγχου επί των Οικονομικών Καταστάσεων Δήμου Κιλκίς έτους 2019 [9η ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2019)]:

Γνώμη με επιφύλαξη

Έχουμε ελέγξει τις ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Κιλκίς, οι οποίες αποτελούνται από τον ισολογισμό της 31ης Δεκεμβρίου 2019, την κατάσταση αποτελεσμάτων και τον πίνακα διάθεσης αποτελεσμάτων, της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και το σχετικό προσάρτημα. Κατά τη γνώμη μας, εκτός από τις επιπτώσεις του θέματος που μνημονεύεται στην παράγραφο της έκθεσής μας “Βάση για γνώμη με επιφύλαξη”, οι ανωτέρω οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση του Δήμου Κιλκίς κατά την 31η Δεκεμβρίου 2019, και τη χρηματοοικονομική του επίδοση για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του Π.Δ. 315/1999 «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Βάση για Γνώμη με Επιφύλαξη

Από τον έλεγχό μας προέκυψαν τα εξής:

1) Στο κονδύλι του Ενεργητικού Γ.Π.1. «Τίτλοι πάγιας επένδυσης» περιλαμβάνονται και η αξία κτήσης μετοχών ανώνυμης εταιρίας μη εισηγμένης στο Χρηματιστήριο ποσού € 582.620,26. Δεν τέθηκαν υπόψη μας οι οικονομικές καταστάσεις αυτής της εταιρίας και συνεπώς διατηρούμε επιφύλαξη για την ορθή αποτίμηση των μετοχών της και τις ενδεχόμενες επιπτώσεις στα αποτελέσματα.

2) Στο κονδύλι του Ενεργητικού ΔΠ. «Απαιτήσεις» περιλαμβάνονται απαιτήσεις σε καθυστέρηση συνολικού ποσού 5.000.000 ευρώ περίπου. Με βάση τον έλεγχό μας εκτιμούμε ότι η σχηματισθείσα από τον Δήμο πρόβλεψη ποσού € 500.000 υπολείπεται κατά ευρώ 2.765.000, του ποσού που έπρεπε να έχει σχηματιστεί. Ο μη σχηματισμός της απαιτούμενης πρόβλεψης συνιστά παρέκκλιση από τις λογιστικές αρχές, που προβλέπονται από την Ελληνική Νομοθεσία, με συνέπεια, η αξία των απαιτήσεων και τα ίδια κεφάλαια να εμφανίζονται αυξημένα κατά € 2.765.000 και τα αποτελέσματα της χρήσης αυξημένα κατά ποσό € 230.000.

3) Κατά του Δήμου έχουν ασκηθεί αγωγές από τρίτους, διεκδικώντας αποζημιώσεις συνολικού ποσού € 1.300.000 περίπου. Η τελική έκβαση των αγωγών αυτών δεν είναι δυνατόν να προβλεφθεί στο παρόν στάδιο και, ως εκ τούτου, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε πρόβλεψη στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τις αγωγές αυτές.

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στην ενότητα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από τον Δήμο, καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ισχύουσας νομοθεσίας και του προαναφερόμενου Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για γνώμη με επιφύλαξη.

Συμπεράσματα κατά τον έλεγχο των Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου Κιλκίς, για τα έτη 2019, 2020 και 2021:

Ο ελεγκτής, έχοντας αποκτήσει επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια, εκφράζει γνώμη με επιφύλαξη, συμπεραίνοντας σφάλματα (όχι διάχυτα) στις Οικονομικές Καταστάσεις. Σφάλματα που όμως δεν εντοπίστηκαν κατά τον προέλεγχο του λογαριασμού της δια-χείρισης από την οικονομική Επιτροπή του Δήμου Κιλκίς (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 163 του Ν. 3463/2006), δηλαδή από ένα όργανο διοίκησης που συγκροτείται από αιρετούς.

3.2.4 Έλεγχος στο Δήμο Κιλκίς από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή)

[παρ. 1 άρθρο 82 του Ν. 4622/19 (ΦΕΚ 133/07.08.2019 τεύχος Α') Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης]

Δεν έχει διενεργηθεί έλεγχος στο Δήμο Κιλκίς από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας, από τη σύστασή (7.8.2019) της μέχρι σήμερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Πραγματικότητα, Περιεχόμενο, Ευρήματα και Αποτελεσματικότητα ελέγχων

Όπως έχει ήδη επισημανθεί, η διεύρυνση της γνώσης στο πως κυβερνά, ελέγχεται και λογοδοτεί η Τοπική Αυτοδιοίκηση α΄ βαθμού, στο πλαίσιο μιας πραγματικότητας έντασης των ελέγχων διαχρονικά, έχει δρομολογήσει την ερευνητική αναζήτηση της τρέχουσας κατάστασης σχετικά με τους ελέγχους και την αποτελεσματικότητά τους σε τοπικό επίπεδο.

Η κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης με την επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου και τη μελέτη περίπτωσης, αναδεικνύει την πραγματικότητα και αποτελεσματικότητα του ελέγχου, και συμπεραίνει ότι, με τη χρήση συστηματικής ανασκόπησης, μπορεί να πραγματοποιηθεί μια εις βάθος ανάλυση του υπό διερεύνηση θέματος, να αναδειχθούν ζητήματα και θεωρητικές και πρακτικές επιπτώσεις τους.

4.1 ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Η ελληνική κυβέρνηση δίνει προτεραιότητα στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της δωροδοκίας και, με τη βοήθεια των ευρωπαϊκών θεσμών, δεσμεύεται να λάβει άμεσα μέτρα. Υπό την ευθύνη της Γενικής Γραμματείας κατά της Διαφθοράς, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (NACAP) αναθεωρήθηκε το 2015. Το NACAP συνεπάγεται καλύτερη ενσωμάτωση της καταπολέμησης της διαφθοράς και της ακεραιότητας στα μεταρρυθμιστικά προγράμματα της κυβέρνησης και στα επιχειρηματικά μοντέλα του ιδιωτικού τομέα, καθώς και ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τις προσπάθειες καταπολέμησης της διαφθοράς (ΟΟΣΑ, 2017)

4.1.1 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους

Με την οριοθέτηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου και τη σύσταση Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, ενισχύονται οι μηχανισμοί λογοδοσίας στο εσωτερικό των Δήμων.

Αναδεικνύονται η διαφάνεια, η λογοδοσία, η δικαιοσύνη και η ακεραιότητα στη δράση του Δήμου και ενδυναμώνεται η χρηστή Τοπική Διακυβέρνηση (Χνιτίδου, 2021).

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που πραγματοποίησε η Κολυβάκη (2021) σε συνολικά 294 Ο.Τ.Α. α' βαθμού, εκ των οποίων ανταποκρίθηκαν οι 40, οι περισσότερες υπηρεσίες δε διαθέτουν τμήμα εσωτερικού ελέγχου αν και το 31,7% εξ αυτών των υπηρεσιών έχει πέσει θύμα διαφθοράς.

Με βάση τα αποτελέσματα ποσοτικής έρευνας σε δείγμα 74 εργαζομένων σε Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Θεσσαλίας, η Κωντοκόστα (2020) συμπεραίνει ότι στους Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Θεσσαλίας, κατά την άποψη των εργαζομένων, δεν εφαρμόζονται σε επαρκή βαθμό στρατηγικές εσωτερικού ελέγχου.

Η δυσχέρεια λειτουργίας τμήματος εσωτερικού ελέγχου φαίνεται και από τα αιτήματα για κάλυψη κενών θέσεων στο πλαίσιο του Β' κύκλου κινητικότητας έτους 2022, όπου αξιόλογος αριθμός Δήμων προσπαθεί να αντλήσει προσωπικό για να στελεχώσει τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου.

Δυσκολία εξεύρεσης ικανού ανθρώπινου δυναμικού που θα στελεχώσει τις ΜΕΕ αναφέρει ως σημαντικό περιορισμό και η Χνιτίδου (2021) στην έρευνά της. Η ίδια όμως συμπεραίνει ότι εξίσου σημαντική για την αποτελεσματική λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου στους ΟΤΑ, είναι και η αναγνώριση της συμβολής του και η υποστήριξη της δράσης του από την αιρετή διοίκηση.

Πρόβλεψη:

Ενώ η όλη διαδικασία διαμόρφωσης των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, η δημιουργία των σχετικών οργανικών μονάδων και η στελέχωσή τους είναι μια μακρόχρονη προσπάθεια, με την έκδοση της Απόφασης ΥΠ.ΕΣ. 86218/15.12.2022 (ΦΕΚ 6506 /19.12.2022 τεύχος Β') «Εξειδίκευση των κριτηρίων σύστασης Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού και στα εποπτευόμενα αυτών νομικά πρόσωπα», φαίνεται να μπαίνει ένα τέλος στην συζήτηση σε ποιους Δήμους και πότε θα συσταθεί ΜΕΕ.

Περιεχόμενο, ευρήματα και αποτελεσματικότητα του Εσωτερικού ελέγχου και της σημασίας του, δίνονται και στην ευρύτερη υπάρχουσα αρθρογραφία.

Μια διερεύνηση των συνθηκών υπό τις οποίες διεξάγεται ο εσωτερικός έλεγχος σε επιλεγμένες τοπικές κυβερνήσεις στην Κεντρική Περιφέρεια της Γκάνα (Aikins et al, 2022), αποκάλυψε ότι αρκετές συνθήκες εμπόδισαν τον εσωτερικό έλεγχο των τοπικών κυβερνήσεων. Αυτές περιλαμβάνουν χαμηλή επάρκεια εσωτερικών ελεγκτών, μηδενικές κυρώσεις για δράστες παρατυπιών, ανεπαρκείς πόρους για δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου, ανεπαρκή διοικητικό έλεγχο των εσωτερικών ελεγκτών, κακή στέγαση γραφείου, χαμηλές αμοιβές, περιττές μεταθέσεις, εκφοβισμούς, αντιπαραθέσεις και απειλές κατά των εσωτερικών ελεγκτών.

Με σκοπό της εργασίας τους να μελετήσει σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διευκολύνει τη δημιουργία ενός συστήματος καλής περιφερειακής διακυβέρνησης, κατάλληλης για τους διάφορους ενδιαφερόμενους, οι Daafi. R & Rahj. I (2022), αισιοδοξούν ότι, ο επαγγελματισμός των εσωτερικών ελεγκτών, η ανεξαρτησία τους και η αμεροληψία τους θα επιτρέψουν, τη μείωση της αντίστασης σε αυτό το σύστημα, ιδίως όταν οι διευθυντές βρίσκουν κοινό ενδιαφέρον στα συμπεράσματα των ελεγκτικών αποστολών όσον αφορά τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας στη διοίκησή τους.

Σε μια μελέτη του Τμήματος Εσωτερικού Ελέγχου της Σουηδικής Αστυνομικής Αρχής, με τίτλο: [Αφηγήσεις εσωτερικού ελέγχου: Το έργο του Σίσυφου να γίνει «ανεξάρτητος»], προσφέρεται από τον Nordin (2022) μια εικόνα της καθημερινής εργασίας μιας ομάδας εσωτερικών ελεγκτών, δείχνοντας πώς διαχειρίζονται το ιδεώδες της ανεξαρτησίας σε έναν οργανισμό του οποίου αποτελούν μέρος. Η έρευνα καθοδηγήθηκε από το ερώτημα: *πώς οι εσωτερικοί ελεγκτές διαχειρίζονται τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας στην καθημερινή τους πρακτική;* Το κείμενο βασίζεται σε ένα αφηγηματικό πλαίσιο και δομεί την ανάλυση σύμφωνα με διαφορετικές πλοκές. Επειδή ο εσωτερικός έλεγχος δεν είναι ούτε μέρος του οργανισμού που ελέγχεται, ούτε πραγματικά ανεξάρτητος από αυτόν, η πλοκή της ανεξαρτησίας του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να γίνει αυτή μιας τραγωδίας, όπου οι πρωταγωνιστές της ιστορίας δεν βρίσκουν ποτέ το δρόμο προς την επιτυχία, αλλά κολλάνε κάπου στην πορεία. Η αφηγηματική ανάλυση αναδεικνύει διάφορα ευρήματα, όπου δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στο κόστος της τραγικής πλοκής: το συναισθηματικό έργο των ελεγκτών, η ασάφεια της εξουσίας των εσωτερικών ελεγκτών και οι προσπάθειες που κάνουν για να «αποπαραδοξικοποιήσουν» την πρακτική τους - δηλαδή, πώς διαχειρίζονται την ενίοτε πολύ παράδοξη εργασιακή τους καθημερινότητα.

Οι Ratmono, D & Darsono, D. (2022), σε έρευνα για την «Αποτελεσματικότητα του

εσωτερικού ελέγχου στις τοπικές κυβερνήσεις (οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης της Ινδονησίας): Ο συντονιστικός ρόλος των σχέσεων εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών», δομούν σχέσεις μεταξύ των φορέων των δύο μορφών ελέγχου. Σε δείγμα 137 ερωτηθέντων τα αποτελέσματα των στατιστικών δοκιμών έδειξαν ότι η ανεξαρτησία, η ικανότητα και η διοικητική υποστήριξη θα μπορούσαν να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας εσωτερικού ελέγχου. Ωστόσο, αυτή η σχέση συνεργασίας δεν μειώνει την επίδραση της ικανότητας και της υποστήριξης της διοίκησης στην αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Η πρακτική συνέπεια αυτής της μελέτης είναι ότι για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να τηρούν μια στάση ανεξαρτησίας, αντικειμενικότητας και ελευθερίας από συγκρούσεις συμφερόντων κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους αρμοδιοτήτων. Η πρακτική αξία αυτής της μελέτης δείχνει επίσης ότι για να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του εσωτερικού ελέγχου του δημόσιου τομέα, οι εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές πρέπει να αυξήσουν τη συνεργασία για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου, ειδικά σε δραστηριότητες συζήτησης μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών, επικοινωνία μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών και δραστηριότητες για την κοινή χρήση εγγράφων εργασίας μεταξύ εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών.

Με σκοπό τους να αναλυθεί ο βαθμός στον οποίο η αντιληπτή χρησιμότητα των χρηματοοικονομικών πληροφοριών για τη λήψη εσωτερικών αποφάσεων επηρεάζεται από τον εσωτερικό έλεγχο στον οποίο υπόκεινται αυτές οι πληροφορίες, οι (Nogueira and Jorge, 2017), στην εργασία τους με θέμα: «Η αντιληπτή χρησιμότητα των οικονομικών πληροφοριών για τη λήψη αποφάσεων στους δήμους της Πορτογαλίας: Η σημασία του εσωτερικού ελέγχου», υπογραμμίζουν την ανάγκη ανάπτυξης ή βελτίωσης διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου για τη διασφάλιση της αξιοπιστίας των δημοσιονομικών και χρηματοοικονομικών πληροφοριών, η οποία με τη σειρά της καθορίζει τη χρησιμότητά τους για σκοπούς λήψης αποφάσεων.

Οι (Moreno-Enguix *et al.*, 2019) στην εργασία τους με θέμα: «Σχέση μεταξύ της αποκάλυψης οικονομικών πληροφοριών στο Διαδίκτυο και του εσωτερικού ελέγχου στις ισπανικές τοπικές κυβερνήσεις», με την πρόθεση να προσδιοριστεί η επίδραση της δομής εσωτερικού ελέγχου στη γνωστοποίηση οικονομικών πληροφοριών στο διαδίκτυο, συμπεραίνουν ότι η δομή του συστήματος εσωτερικού ελέγχου επηρεάζει τη γνωστοποίηση των οικονομικών πληροφοριών και την ποιότητά τους, με αξία συμβολής

την αύξηση της σημασίας του εσωτερικού ελέγχου στη διαχείριση των δημόσιων φορέων.

Με την παραδοχή ότι η παρουσία των γυναικών είναι μικρότερη από αυτή των ανδρών σε θέσεις ευθύνης στην οικονομική διαχείριση στη δημόσια διοίκηση, σε μια καινοφανή έρευνα με θέμα «Φύλο και συστήματα εσωτερικού ελέγχου στις ισπανικές τοπικές κυβερνήσεις» οι Gras-Gil *et al.* (2020) διαπιστώνουν ότι η παρουσία γυναικών σε διευθυντικές θέσεις στις τοπικές κυβερνήσεις επιδρά στις επιρροές του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και συμπεραίνουν ότι σε τοπικές κυβερνήσεις άνω των 50.000 κατοίκων, έχει θετική επίδραση στα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και προάγει επίσης τη διαφάνεια και την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της διαφθοράς.

Σε μελέτη στην οποία εξετάζεται η αντιμετώπιση της διαφθοράς στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), με την ειδικότερη οπτική της συμβολής του εσωτερικού ελέγχου στην πρόληψη ή/και καταστολή φαινομένων διαφθοράς, η Ροντίρη (2022) αναφέρει: «Η διαφθορά στην τοπική αυτοδιοίκηση είναι διαχρονικά παρούσα σύμφωνα με τις ετήσιες εκθέσεις ελληνικών ελεγκτικών και εποπτικών αρχών, όπως Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης [ΣΕ.Ε.ΔΔ (2015), «Έκθεση Πεπραγμένων», σ.6, διαθέσιμο σε: <http://www.seedd.gr/LinkClick.aspx?fileticket=kDMCpDzXYTA%3d&tabid=74&mid=446>, (πρόσβαση 11.09.2020)], Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης [ΓΕΔΔ, Ετήσια έκθεση (2016), Αθήνα (2017), σ. 34, διαθέσιμο σε: https://www.gedd.gr/article_data/Linked_files/199/GEDD-EE-2016.pdf, (πρόσβαση 11.09.2020). Επίσης, ΓΕΔΔ Ετήσια έκθεση (2017), Αθήνα 2018, διαθέσιμη σε: https://www.gedd.gr/article_data/Linked_files/225/GEDD-EE-2017.pdf, (πρόσβαση 11.09.2020)] , Εθνική Αρχή Διαφάνειας [ΕΑΔ (2019), «Ετήσια Έκθεση Απολογισμού», σ. 17 (διαθέσιμο στο <https://aead.gr/images/essays/ead-annual-report-2019.pdf> (πρόσβαση 11.09.2020)], τις επίσημες εκθέσεις ελεγκτικών μηχανισμών διεθνών οργανισμών, όπως ΟΟΣΑ και Ε.Ε. [Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2014), «Έκθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς», Παράρτημα 8, διαθέσιμο σε: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/organized-crime-andhuman-trafficking/corruption/anti-corruptionreport/docs/2014_acr_greece_chapter_en.pdf, (πρόσβαση 11.09.2020)] , αλλά και σχετικά δημοσιεύματα [Παναγιώτα, Μπίτσικα, «Βασίλειο της διαφθοράς η τοπική αυτοδιοίκηση», Το Βήμα (03-03-2013), διαθέσιμο σε: <https://www.tovima.gr/2013/03/03/politics/basilio-tis-diafthoras-i-topiki-aytodioikisi/>, (πρόσβαση 04-04-2022)] . Η άσκηση δημόσιας εξου-

σίας εκ μέρους των Ο.Τ.Α., χρωματισμένη από το φαινόμενο της διαφθοράς, προκαλεί βλάβες στην οικονομία, την κοινωνία [Τρύφων Κολλίντζας, & Χάρης Ντέλλας, «Διαφθορά, οικονομική ανάπτυξη και διανομή του εισοδήματος». Στο: Α.Π. Νικολοπούλου (επιμ.), Κράτος και Διαφθορά (σ. 167-184). Εκδόσεις Σιδέρης, Αθήνα, 1998, σελ. 175 κ.επ.] και το κράτος δικαίου. «Ζημίες» οι οποίες δεν μπορούν να μένουν «αναπάντητες» εντός της ισχύουσας έννομης τάξης, της ηθικής και του νομικού μας πολιτισμού [Μαρία Καιάφα-Γκμπάντι (2015) (επιμ.), Οικονομικό έγκλημα και διαφθορά στον δημόσιο τομέα, τ. Γ', Ένα συνεκτικό σχέδιο για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος και της διαφθοράς στον δημόσιο τομέα, Π.Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, σ.5.]. Το κυρίαρχο ερώτημα που ανακύπτει είναι αν ο εσωτερικός έλεγχος (στο εξής «ε.ε»), ως διεθνώς αναγνωρισμένο εργαλείο αντιμετώπισης της διαφθοράς, μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά στην ελληνική τοπική αυτοδιοίκηση».

4.1.2 Σύμβουλος Ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση (περιλαμβανομένων και των Δήμων) - μέρος Β' (άρθρα 23 έως 30) του Ν. 4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α')

Η ελληνική δημόσια διοίκηση πρωτοπορεί με την εισαγωγή του θεσμού του Συμβούλου Ακεραιότητας.

Στην Ολλανδία, το ενδιαφέρον για την ακεραιότητα τέθηκε στην ημερήσια διάταξη στις αρχές της δεκαετίας του 1990 (Hoekstra and Kaptein, 2014) και περίπου το 90% των ολλανδικών οργανισμών με περισσότερους από 50 υπαλλήλους έχουν διορίσει Εμπιστευτικό Σύμβουλο (Talsma *et al.*, 2017).

Στους Δήμους της χώρας δεν φαίνεται να ευδοκιμεί η σύσταση αυτοτελούς γραφείου Συμβούλου Ακεραιότητας.

Η περιφέρεια Κρήτης, πρώτη μεταξύ όλων των περιφερειών της χώρας, αξιοποιεί το θεσμό του Συμβούλου Ακεραιότητάς και μάλιστα ήδη από τον Ιούλιο 2022, με κοινή πράξη του Υπουργού Εσωτερικών και διοικητή της Ενιαίας Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) έχει τοποθετηθεί Σύμβουλος Ακεραιότητας υπάλληλος κατηγορίας ΠΕ κλάδου Οικονομικών Επιθεωρητών και ξεκίνησε η λειτουργία του γραφείου.

Σύμφωνα με τον Καφιδά (2022), ο Σύμβουλος Ακεραιότητας καλύπτει το κενό στην

υποστήριξη των δημοσίων υπαλλήλων σε θέματα ηθικής, παραβίασης ακεραιότητας και αντιμετώπισης της κακοδιοίκησης και διαφθοράς. Μέχρι σήμερα, σε αντίστοιχα περιστατικά, ο δημόσιος υπάλληλος θα προσέφευγε είτε στους ιεραρχικά προϊσταμένους είτε στον σύλλογο εργαζομένων, χωρίς να υπάρχει μια θεσμοθετημένη ή σαφής τυπική διαδικασία. Πλέον, δημιουργείται ένα εμπιστευτικό σημείο επαφής, ώστε να παρέχεται ενημέρωση και συμβουλή στον χώρο εργασίας τους, εντός ενός πλαισίου αποτελεσματικής προστασίας τους. Δεν πρόκειται για μια αφηρημένη - αόριστη λειτουργία, αλλά αντιθέτως στηρίζεται σε καταγεγραμμένες τυποποιημένες διαδικασίες και εξειδικευμένες μεθόδους βάσει προτύπων, εγχειριδίων - κωδίκων, τα οποία αναπτύσσονται και διαμοιράζονται κεντρικά μέσω της ΕΑΔ, του ΕΚΔΔΑ, και του υπουργείου Εσωτερικών.

Προοπτική: «Η λειτουργία του θεσμού προσδοκά στην πρόληψη παραβατικών συμπεριφορών και την ταχεία ανίχνευση στη γέννησή τους, ώστε τελικά να αποτρέπονται και να απαλείφεται το διοικητικό και οικονομικό κόστος που αυτές επιφέρουν. Δεδομένης της ισχυρής δέσμευσης της ανώτατης πολιτικής ηγεσίας, ο Σύμβουλος Ακεραιότητας αναμένεται επιπλέον να αποδώσει καλές πρακτικές, μέσα από μια νέα κουλτούρα καλόπιστης συνεργασίας, που θα εφαρμόζονται σταδιακά σε όλο και περισσότερους δημόσιους φορείς (Καφιδάς, 2022)».

4.1.3 Έλεγχοι υπηρεσιακών παραγόντων των Δήμων

4.1.3.1 Έλεγχος πορείας πιστώσεων [άρθρο 7 του Π.Δ. 80/2026]

Με την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου των δαπανών των Δήμων από 31.7.2019 (υποπερίπτ. αα' της περίπτ. α' της παρ. 1, του άρθρου 31 του Ν. 4271/2014(ΦΕΚ 143/28,6,2014 τεύχος Α'), όπως αντικαταστάθηκε από την περίπτ. α' της παρ. 1 του άρθρου 58 του Ν. 4607/19 (ΦΕΚ 65/24.04.2019 τεύχος Α'), τροποποιήθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 125 του Ν. 4611/19 (ΦΕΚ 73/17.05.2019 τεύχος Α'), οι οικονομικές υπηρεσίες τους καθίστανται αποκλειστικά υπεύθυνες για τον έλεγχο, εκκαθάριση και ενταλματοποίηση των δαπανών τους (Υπ. Οικονομικών, Αριθ. Πρωτ: οικ. 2/90725/0026, Αθήνα 10-12-2018, «Προληπτικός έλεγχος δαπανών ΟΤΑ α' βαθμού και Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου από το Ελεγκτικό Συνέδριο»).

Επομένως, ο έλεγχος των οικονομικών υπηρεσιών των Δήμων έρχεται να καλύψει το

κενό που άφησε ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Ο έλεγχος πορείας πιστώσεων είναι στην ουσία ένας προληπτικός διοικητικός έλεγχος από τα διοικητικά όργανα του Δήμου, κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης του προϋπολογισμού εξόδων (ανάληψη δαπάνης, βεβαίωση ΠΟΥ, εκκαθάριση και ενταλματοποίηση).

Με τη σχετική διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 266 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων» του Ν.3852/2010, όπου ορίζεται ότι: «Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου ...», φαίνεται ο αυξημένος ρόλος εποπτείας και ευθύνης του Προϊστάμενου Οικονομικών Υπηρεσιών στην οικονομική λειτουργία των Δήμων (σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν.4270/2014).

Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ) του Δήμου, ως υπόλογος του Δήμου και λόγω της λογοδοτικής του ευθύνης, έχει την υποχρέωση να αρνηθεί εγγράφως την εκτέλεση δαπάνης αν δεν είναι νόμιμη, χωρίς να λάβει υπόψη του πιθανή αντιπαράθεση με τους δικαιούχους, τη δημοτική αρχή και γενικότερα όλους τους εμπλεκόμενους στην εκτέλεση της σύμβασης (Ξυδιά, 2022).

Από την ίδια έρευνα (Ξυδιά, 2022) συμπεραίνεται ότι η λειτουργία ενός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους είναι θεμελιώδους σημασίας για την νόμιμη και αποτελεσματική λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου.

Πρόταση:

Η επίσπευση των διαδικασιών λειτουργίας ενός Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους (καταγραφή διαδικασιών, εντοπισμός κινδύνων και πρόβλεψη ασφαλιστικών δικλείδων), το οποίο θα συμβάλλει στον έλεγχο της πορείας των πιστώσεων και η σύσταση Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία θα εισφέρει και στην εν γένει αποτελεσματική λειτουργία της Οικονομικής Υπηρεσίας τους.

4.1.3.2 Έλεγχος από τον Ταμία των εκδιδόμενων χρηματικών εντάλματων προς πληρωμή εξόδων του δήμου

Όπως είδαμε στη νομοθεσία η διάταξη της παρ.3 του άρθρου 175 του Ν. 3463/2006 (ΔΚΚ) αναφέρει:

«3. Αν ο ταμίας αμφισβητεί τη νομιμότητα εντάλματος, γνωστοποιεί στον δήμαρχο ή τον πρόεδρο της Κοινότητας με ειδική αναφορά τους λόγους αμφισβήτησης. Αν ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας απορρίψει τους λόγους αμφισβήτησης, το ένταλμα εκτελείται. Στη συνέχεια, με φροντίδα του ταμιά, αποστέλλεται μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά, χωρίς καθυστέρηση, στον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου του Νομού ή της Νομαρχίας για έλεγχο, κατά προτεραιότητα.»

Με τη διάταξη αυτή ο Δημοτικός Ταμίας έχει το δικαίωμα άρνησης αλλά και την υποχρέωση ταυτόχρονα να ελέγξει τα Χρηματικά Εντάλματα που εξοφλεί.

Σχετική αναφορά στη διάταξη αυτή υπήρξε με το άρθρο 204 του Ν. 4555/2018 («Κλεισθένης») όπου με τη παρ. 4 περιόριζε το δικαίωμα άρνησης στα χρηματικά εντάλματα που δεν είχαν ελεγχθεί προληπτικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Μετά, όμως, τη κατάργηση του προληπτικού ελέγχου, η διάταξη αυτή δεν έχει ουσία.

Με την ισχύ των ανωτέρω διατάξεων διαπιστώνεται η καθολική εφαρμογή ελέγχου στους Δήμους, από μια είδη υπάρχουσα Εσωτερική μονάδα, την ταμειακή υπηρεσία.

Σύμφωνα με τον Καραγιάνη (2021): Βάση των παραπάνω δημιουργούνται επικαλύψεις, δυσλειτουργίες και καθυστερήσεις στην οικονομική λειτουργία και αδικαιολόγητες ευθύνες στο Δημοτικό Ταμιά.

Συγκεκριμένα:

1. Με την παρ. 1 του άρθρου 26 του Ν. 4270/2014, το δικαίωμα άρνησης σε μη νόμιμη δαπάνη έχει μόνο ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ) των Φορέων Γενικής Κυβέρνησης (ΦΓΚ) και κανείς άλλος στο Ελληνικό Δημόσιο. Ο Π.Ο.Υ. ως υπόλογος συγκεντρώνει στο πρόσωπό του την ευθύνη της διαχείρισης της οικονομικής λειτουργίας του Φορέα που εργάζεται. Τα μοναδικά πρόσωπα, στο σύνολο των ΦΓΚ, για τα οποία προβλέπεται η άσκηση ελέγχου και η δυνατότητα άρνησης είναι οι Ταμίες των Δήμων. Οι Ταμίες στους άλλους Φορείς του Δημοσίου είναι απαλλαγμένοι από αυτή την ευθύνη. Εδώ δημιουργείται πρόβλημα «δυναρχίας» στον έλεγχο νομιμότητας,

δηλ. η ευθύνη διαχέεται ανάμεσα στο Π.Ο.Υ. και στο Δημοτικό Ταμιά.

2. Η εν λόγω διάταξη «φορτώνει» τον Δημοτικό Ταμιά με την ευθύνη του ελέγχου, αφού του δίνει το δικαίωμα άρνησης αλλά ταυτόχρονα του επιβάλλει και τις σχετικές κυρώσεις που δημιουργούνται από τυχόντα ελλιπή έλεγχο που πιθανόν να προκύψει. Εμπλέκεται ο Δημοτικός Ταμιάς σε πιθανό καταλογισμό στη περίπτωση που διαπιστωθεί πληρωμή μη νόμιμης δαπάνης για την οποία δεν εκφράστηκε άρνηση από τον ίδιο και ανεξάρτητα από τη στάση που έχει κρατήσει ο Π.Ο.Υ. Ήδη σε σημαντικό αριθμό καταλογισμών λόγω πληρωμής μη νόμιμων δαπανών παρουσιάζονται καταλογισμοί στο Δημοτικό Ταμιά παράλληλα με τον καταλογισμό (που ορθά γίνεται) στο ΠΟΥ. Στις περιπτώσεις αυτές εάν δεν υπήρχε η σχετική διάταξη του άρθρου 175 του ΔΚΚ, τότε δεν θα προέκυπτε θέμα καταλογισμού στον Ταμιά.

3. Με τη διάταξη αυτή δημιουργείται αδικαιολόγητος όγκος εργασίας και απασχόλησης στις Ταμειακές Υπηρεσίες. Η διάταξη αυτή του άρθρου 175 απαιτεί την ύπαρξη υπηρεσιακής μονάδας εντός του Δημοτικού Ταμείου με σκοπό τον έλεγχο της νομιμότητας του Χρηματικού Εντάλματος, τη θέση του «ελεγκτή δαπανών». Δημιουργούνται με το τρόπο αυτό επιπλέον θέσεις εργασίας χωρίς λόγο καθώς τον ίδιο ρόλο ελέγχου ασκεί η λογιστική υπηρεσία του Δήμου (εκκαθαριστής).

Δημιουργούνται προβλήματα καθυστέρησης στη διεκπεραίωση εξόφλησης των ΧΕΠ και ιδιαίτερα σήμερα που ο χρόνος εξόφλησης των ΧΕΠ έχει συντμηθεί στις 5 μέρες (βάση του άρθρου 69Z του Ν. 4270/2014).

Πρόταση:

Η διάταξη αυτή δεν έχει λόγο ύπαρξης ενώ η κατάργησή της θα οδηγήσει στη διευκόλυνση λειτουργίας των Ταμειακών Υπηρεσιών των Δήμων, θα αποδεσμεύσει προσωπικό για την εκτέλεση πιο ουσιαστικών εργασιών στις Οικονομικές Υπηρεσίες, θα απαλλάξει από αναίτιες ευθύνες τους Δημοτικούς Ταμίες και θα διευκολύνει στη σύσταση ταμειακών υπηρεσιών από μεγάλα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των Δήμων (Καραγιάνης, 2021)

4.1.4 Έλεγχοι Οργάνων Διοίκησης των Δήμων

4.1.4.1 Έλεγχος προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου (άρθρα 72 και 266 του Ν. 3852/2010)

Με τη σχετική διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 266 «Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων» του Ν.3852/2010, όπου ορίζεται ότι: «Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου ...».

Διαπιστώνεται, σε μια από τις λίγες ρητές αναφορές της νομοθεσίας των ΟΤΑ, ο ελεγκτικός ρόλος της μειοψηφίας των οργάνων διοίκησης του Δήμου, έστω και σε επίπεδο διατύπωσης *τυχόν παρατηρήσεων*.

Στις ανωτέρω διατάξεις (άρθρα 72 και 266 του Ν. 3852/2010) που περιέχονται στον μεταρρυθμιστικό δίκαιο των ΟΤΑ (Πρόγραμμα Καλλικράτης) βλέπουμε το ρόλο ενός συλλογικού οργάνου (Οικονομικής Επιτροπής) σε λειτουργία ελέγχου της πορείας είσπραξης εσόδων, της εκτίμησης εγγραφής υπερεκτιμημένων εσόδων και της έκθεσης αυτών για παραπέρα ενέργειες προσαρμογής του προϋπολογισμού του Δήμου. Δηλαδή η Ο.Ε. θέτει μια δικλείδα ασφαλείας για την αποφυγή περίπτωσης εκτέλεσης ελλειμματικού προϋπολογισμού.

Περαιτέρω, μπορούμε να γενικεύσουμε και να διατυπώσουμε συμπερασματικά ότι ο έλεγχος προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, είναι μία μορφή άσκησης ελέγχου ενταγμένης στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και σε διαδικασίες Εσωτερικού Ελέγχου στους ΟΤΑ.

Ακόμη, μια διαφαινόμενη υστέρηση στα έσοδα, που θα διαπιστωθεί από την έλεγχο προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, μπορεί να στρέψει τον Εξωτερικό Έλεγχο σε διαδικασίες Είσπραξης Εσόδων, σύμφωνα με το άρθρο 277 του Ν. 3852/2010.

Ο έλεγχος προόδου υλοποίησης του Προϋπολογισμού από την Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, από μια άλλη οπτική του αντικειμένου και της ουσίας του ελέγχου «ώστε

να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός» βλέπουμε ότι έχει ταυτόσημη θεματολογία με τον έλεγχο σύμφωνα με τους σκοπούς του Παρατηρητήριου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ. Συναντάμε δηλαδή και εδώ κοινό τόπο ελέγχου.

Πρόταση:

Η πρόταση που διατυπώνει η μελέτη είναι προς την κατεύθυνση του πάγιου αιτήματος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για έλεγχο από μια Αρχή και στο πλαίσιο λειτουργίας ανεξάρτητης και αξιόπιστης Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας ΟΤΑ.

4.1.4.2 Προέλεγχος λογαριασμού της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε (ισολογισμός και αποτελέσματα χρήσεως) από την Οικονομική Επιτροπή και υποβολή στο Δ.Σ. [παρ. 2 άρθρο 163 του Ν. 3463/06]

Η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου, είναι Όργανο Διοίκησης το οποίο αποτελείται από αιρετούς με την παράταξη του Δημάρχου να κατέχει την πλειοψηφία. Κατά τον προέλεγχο των λογαριασμών της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε και την υποβολή αυτών στο Δημοτικό Συμβούλιο, κατόπιν ψηφοφορίας η οποία παίρνει τον χαρακτήρα ψήφου εμπιστοσύνης προς την οικονομική λειτουργία της Διοίκησης, συμπεραίνει ικανοποιητική διαχείριση των οικονομικών του Δήμου, ως επιβεβαιωτική της ορθότητας του απολογιστικού χαρακτήρα των λογαριασμών.

Τα μέλη της, που επιλέγονται από τις παρατάξεις του Δημοτικού Συμβουλίου, δεν έχουν κατ' ανάγκη γνώσεις και εμπειρία ελέγχου. Ο δε προέλεγχος δεν μπορεί -εξαιτίας της σύνθεσης της Ο.Ε.- να παρέχει τεκμήρια αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας.

Εμφανίζει χαρακτηριστικά διεκπεραιωτικής διοικητικής διαδικασίας.

Συμπερασματικά, μπορούμε να διατυπώσουμε ότι ο προέλεγχος των λογαριασμών της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε από το Όργανο Διοίκησης του Δήμου Οικονομική Επιτροπή, δεν δίνει προστιθέμενη αξία στον έλεγχο.

4.2 ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

Βάσει της ετήσιας έκθεσης 2021 του Συνηγόρου του Πολίτη (σ. 38 – 42), η Τοπική Αυτοδιοίκηση παρουσιάζει σημαντικό ποσοστό κακοδιοίκησης (19%) με το μεγαλύτερο ποσοστό (84%) αφορά στον Α' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης (Δήμους), διότι οι αποφάσεις των δήμων επηρεάζουν αμεσότερα και σε μεγαλύτερο βαθμό τον απλό πολίτη.

«Όσον αφορά στον τρόπο διενέργειας του δημοσιονομικού ελέγχου (στους δύο ελεγκτικούς μηχανισμούς - ΓΔΔΕ & ΕΣ), παρατηρείται ότι ακολουθούνται τα ίδια διεθνή ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανώτατων Ελεγκτικών Οργάνων (International Organization of Supreme Audit Institutions - INTOSAI), η επιλογή των προς έλεγχο φορέων γίνεται μετά από σχετική ανάλυση & γενικά διαφαίνεται η προσπάθεια διασφάλισης της ποιότητας των ελέγχων που διενεργούνται στη χώρα μας βάσει κοινών ελεγκτικών κριτηρίων & με κοινό ελεγκτικό στόχο. Ταυτόχρονα όμως, είναι σαφές ότι εξακολουθούν να είναι θεσμοθετημένοι πολλαπλοί εξωτερικοί έλεγχοι από διαφορετικούς φορείς με το ίδιο ελεγκτικό αντικείμενο, τόσο σε επίπεδο φορέων όσο και σε επίπεδο ελεγκτέας ύλης. Λαμβάνοντας υπόψη και το υπάρχον ανθρώπινο δυναμικό των ελεγκτικών φορέων & την εμπειρία και εξειδίκευση που φέρουν ή που απαιτείται πλέον να διαθέτουν, θεωρούμε ότι η θεσμοθέτηση και επέκταση των μικτών κλιμακίων ελέγχου θα μπορούσε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά αυτήν επικάλυψη ελέγχων & να οδηγήσει στη μείωση του χρόνου ολοκλήρωσης και οριστικοποίησης των αποτελεσμάτων ενός ελέγχου. Ειδικότερα για τους ΟΤΑ, ήδη έχει τονιστεί, στα πλαίσια της προσπάθειας για μία αποδοτική δημοσιονομική και φορολογική αποκέντρωση, η ανάγκη για ένα απλό και αποτελεσματικό σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου στην τοπική αυτοδιοίκηση» (Συνοδινού Χ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, 2022).

4.2.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α.

4.2.1.1 Κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. [μέρος ΣΤ' - άρθρα 214 έως 238 του Ν. 3852/10 Πρόγραμμα ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ]

Η κρατική εποπτεία των Ο.Τ.Α. επαναθεσμοθετήθηκε με το Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α') Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης, δηλαδή με την τελευταία μεγάλη προσπάθεια

ανασυγκρότησης και μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας κατά το άρθρο 225 του Ν. 3852/2010, είναι αυτός που κατά βάσει πιστώνεται την κρατική εποπτεία των Δήμων. Οι λοιπές μορφές κρατικής εποπτείας ασκούνται δυνητικά, κατόπιν διοικητικών ενεργειών (όπως γνωστοποίηση αδικαιολόγητων απουσιών από Δημοτικά Συμβούλια), προσφυγών ή δικαστικών αποφάσεων. Δεν έχουν τακτικό ή προγραμματικό χαρακτήρα δηλαδή.

Το άρθρο 225 «Υποχρεωτικός έλεγχος νομιμότητας» του Ν. 3852/2010, έχει τροποποιηθεί πάντολλες φορές μέχρι σήμερα, με αποτέλεσμα στο έλεγχο να εμπίπτει μικρός αριθμός αποφάσεων. Σήμερα για έλεγχο νομιμότητας αποστέλλονται από τους Δήμους, αποφάσεις των συλλογικών τους οργάνων που έχουν κυρίως οικονομικό χαρακτήρα. Ελέγχονται υποχρεωτικά κυρίως αποφάσεις ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, με οικονομικό αντικείμενο διακριτό και μικρότερο από αυτό που εμπίπτει στον έλεγχο του ελεγκτικού συνεδρίου.

Οι συχνές αυτές τροποποιήσεις του άρθρου 225 του Ν. 3852/2010, δείχνουν μια προσπάθεια ευθυγράμμισης και προσαρμογής με τους λοιπούς ελέγχους και κυρίως με αυτούς του ελεγκτικού Συνεδρίου και είναι προσανατολισμένες σε μια διαδικασία απόφυγής πολλαπλών ελέγχων για το ίδιο αντικείμενο.

Δείχνουν ακόμη την προσπάθεια του νομοθέτη να ικανοποιήσει πάγια αιτήματα των Δήμων για έλεγχο από μία αρχή μόνο.

Ως αρμόδιες αρχές ελέγχου προβλέφθηκαν οι κατά τόπο Αυτοτελείς Υπηρεσίες Εποπτείας Ο.Τ.Α. με την αιτιολογική έκθεση του Ν. 3852/2010 να αξιολογεί το προγενέστερο καθεστώς εποπτείας και ελέγχου ως αναποτελεσματικό. Επομένως, η μη λειτουργία μέχρι σήμερα των ΑΥΕ Ο.Τ.Α. δείχνει την αδυναμία μετάβασης από ένα αναποτελεσματικό καθεστώς σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα ελέγχων. Δείχνει την αδυναμία αναμόρφωσης του ατροφικού συστήματος εποπτείας σε ένα απο-πολιτικοποιημένο σύστημα με τη δημιουργία μιας αυτοτελούς υπηρεσίας εποπτείας, με εγγυήσεις ανεξαρτησίας, προκειμένου να επιτελεί το έργο της χωρίς κομματικούς επηρεασμούς και επεμβάσεις (αιτιολογική έκθεση Ν. 3852/2010).

Εύστοχα παρατηρεί ο Μάνος (διπλωματική 2018) ότι η μη λειτουργία της ΑΥΕ ΟΤΑ «γεννά εύλογα ερωτήματα, για το εάν υπάρχει η βούληση της εκτελεστικής εξουσίας για τη λειτουργία της και εάν είναι αρεστό στους αιρετούς άρχοντες ένα σύστημα

εποπτείας που να εξασφαλίζει εγγυήσεις αξιόπιστου και αποτελεσματικού ελέγχου νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ».

4.2.1.2 Έλεγχος προϋπολογισμού των Δήμων [άρθρο 162 του Ν. 3463/2006 & παρ. 7 του άρθρου 266 του Ν. 3852/2010]

Έως την 31η Δεκεμβρίου, η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση (μέχρι τη λειτουργία της ΑΥΕ ΟΤΑ) ασκεί τον έλεγχο επί του **προϋπολογισμού** και του ΟΠΔ , επικυρώνει τον προϋπολογισμό και εγκρίνει το ΟΠΔ (άρθρο 77 παρ. 6 του Ν.4172/2013).

Παρατηρούμαι κατ' αρχήν μια συγκεκριμένη ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου. Όμως, στο άρθρο 160 του Ν. 3463/2006 βλέπουμε τη διάρκεια ισχύος του προϋπολογισμού του έτους που έληξε, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, να παρατείνεται κατά 3 μήνες, για την είσπραξη κάθε είδους εσόδου και για τη διενέργεια και την πληρωμή μόνο υποχρεωτικών και ειδικών δαπανών.

Δίνεται επομένως η δυνατότητα στους Δήμους να προσεγγίσουν τη διαδικασία έγκρισης του προϋπολογισμού του επόμενου έτους με κάποια λειτουργική ασφάλεια και κάποια ελαστικότητα προς το χρόνο, αφού μπορούν να λειτουργήσουν με τον προϋπολογισμό του έτους που έληξε.

Ο έλεγχος του προϋπολογισμού των Δήμων αποτελεί ένα είδος προληπτικού ελέγχου των δαπανών ως προς τη διατύπωση και λογιστική αποτύπωσή τους. Φυσικά η νομιμότητα των δαπανών των Δήμων θα κριθεί από άλλους ελέγχους κατά τη διάρκεια του έτους, εν τη γενέσει τους ή και αργότερα (κατασταλτικός έλεγχος).

Ουσιαστικά ο έλεγχος νομιμότητας του προϋπολογισμού αποτελεί ασφαλιστική δικλείδα για το πλαίσιο οικονομικής λειτουργίας των Δήμων. Για τα όρια στα οποία θα ανέλθουν τα έσοδα και το ύψος στο οποίο θα κινηθούν οι δαπάνες του επόμενου έτους. Δηλαδή δίνει το καλώς έχει ως προς το ότι ο Δήμος μπορεί να διαχειριστεί τα οικονομικά του. Τώρα αν θα έχουμε ορθή διαχείριση είναι αντικείμενο άλλων ελέγχων.

Τέλος συμπεραίνουμε ότι η αποτελεσματικότητα των ελέγχων του προϋπολογισμού των Δήμων δεν μπόρεσε να αποτελέσει αντικείμενο της θεωρητικής ανάλυσης που ακολούθησε η μελέτη μας. Αποτελεί μάλλον κατεύθυνση για περαιτέρω εμπειρική έρευνα (περιορισμός της έρευνας).

4.2.1.3 Οικονομικός και διαχειριστικός έλεγχος

Αποτελεσματικότητα ελέγχων:

Για την ελεγκτική περίοδο 01.07.2021 έως 30.06.2022 αποφασίστηκε από την Επιτροπή Συντονισμού Ελέγχων (Ε.Σ.ΕΛ.) της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων (ΓΔΔΕ) του Υπουργείου Οικονομικών (Συνεδρίαση 109η/01.07.2021) η διενέργεια εκατόν είκοσι (120) τακτικών διαχειριστικών ελέγχων σε ισάριθμους φορείς (46 ΔΗΜΟΙ, 30 ΝΠΔΔ ΔΗΜΩΝ, 15 ΝΠΙΔ ΔΗΜΩΝ, 1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ, 2 ΟΚΑ, 12 ΝΠΙΔ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, 12 ΝΠΔΔ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ και 2 ΔΕΚΟ) καθώς και δύο (2) πιλοτικών ελέγχων σε Δήμους με στοιχεία απόδοσης.

Τα συμπεράσματα των ελέγχων της Γ.Δ.Δ.Ε., η αξιολόγηση των ελέγχων και των ευρημάτων των μονάδων εσωτερικού ελέγχου των Υπουργείων, Περιφερειών και λοιπών φορέων και οι σχετικές συστάσεις περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση ελέγχου της Γ.Δ.Δ.Ε., η οποία αποτελεί τη βάση για την παροχή επαρκούς διαβεβαίωσης προς τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών ή για τη διατύπωση επιφυλάξεων για το σύνολο ή για μέρος του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου των δημοσιονομικών του Κράτους [άρθρο 22 του Ν. 3492/2002 (ΦΕΚ 210/Α/5.10.2006)].

Η νομοθετική καθιέρωση της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων αποτελεσμάτων τόσο από τη ΓΔΔΕ όσο και από το Ε.Σ. στη Βουλή, συνεισφέρει και ενδυναμώνει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία & δίνει στους πολίτες τη δυνατότητα να εξακριβώσουν πώς τελικά γίνεται η διαχείριση του δημόσιου χρήματος. Ανάγκη ιδιαίτερα σημαντική κατά τα τελευταία χρόνια της οικονομικής κρίσης και της ανάγκης για δημοσιονομική πειθαρχία (Συνοδινού Χ, *Διπλωματική 2022*)

Από τους ελέγχους που διενεργήθηκαν κατά την ελεγκτική περίοδο 01.07.2021 - 30.06.2022 αναδείχθηκαν ευρήματα, εκ των οποίων ένα μεγάλο μέρος (ποσοστό 77,61%) εντοπίστηκε στη θεματική ενότητα «Οικονομική Διαχείριση - Τήρηση Νομοθεσίας και Υποχρεώσεων του Φορέα». Από το σύνολο των αναδειχθέντων ευρημάτων ποσοστό 62,25% χαρακτηρίστηκαν ως «ουσιαστικά». Η πλειονότητα των ουσιαστικών ευρημάτων (82,65%) εντοπίστηκε στη θεματική ενότητα «Οικονομική Διαχείριση-Τήρηση Νομοθεσίας και Υποχρεώσεων του Φορέα». Εκδόθηκαν αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων σε συνέχεια των αντίστοιχων συστάσεων των εκθέσεων ελέγχων που έχουν διενεργηθεί από τη Γ.Δ.Δ.Ε., συνολικού ύψους 809.620,85 €. και δύο

πράξεις καταλογισμού συνολικού ποσού 18.482,68 €.

Συμπεράσματα των ελέγχων της Γ.Δ.Δ.Ε.:

Καθίσταται σαφές ότι η πλειονότητα των φορέων του ελεγχθέντος δείγματος παρουσιάζει σοβαρές λειτουργικές αδυναμίες κυρίως στην οικονομική τους διαχείριση, καταδεικνύοντας περαιτέρω προβλήματα στην ορθή δημοσιονομική τους διαχείριση (ΓΔΔΕ, 2022).

Επισημαίνεται ότι η διενέργεια των τακτικών ελέγχων έχει πολύ μεγάλη σημασία και προστιθέμενο όφελος για τους ελεγχόμενους φορείς και τη βελτίωση των συστημάτων τους, καθόσον, μέσω των ελέγχων αυτών εντοπίζονται συστημικές παθογένειες στη λειτουργία των φορέων και ταυτόχρονα επισημαίνονται τα σημεία εκείνα που χρήζουν παρέμβασης, συνοδευόμενα από τις κατά περίπτωση απαραίτητες συστάσεις, συντελώντας, έτσι, μεσοπρόθεσμα, στη διαμόρφωση και εγκαθίδρυση δημοσιονομικής συνείδησης στους φορείς και στην αποτροπή εμφάνισης αντίστοιχων ζητημάτων στο μέλλον (ΓΔΔΕ, 2022).

Η Ετήσια Έκθεση του Προϊσταμένου της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου αποστέλλεται και στη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 13 του Ν. 4795/21).

Το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τον ν. 3492/ 2006 (Α' 210), ελέγχει την επάρκεια του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του (άρθρο 22 του Ν. 4795/21).

Εδώ συμπεραίνουμε την αλληλεπίδραση της λειτουργίας του Εσωτερικού Ελέγχου και του ελέγχου ΓΔΔΕ. Η αποτελεσματική λειτουργία του Εσωτερικού Ελέγχου και η επάρκεια του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου θα στρέψουν τον οικονομικό έλεγχο στα σημεία που χρειάζονται παρεμβάσεις, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητα του ελέγχου.

Προτάσεις των ελέγχων της Γ.Δ.Δ.Ε.:

Με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και της απόδοσης των τακτικών και των εκτά-

κτων ελέγχων, αναφορικά με τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των φορέων προτείνονται τα ακόλουθα:

- Αποσαφήνιση θεσμικού πλαισίου και διατάξεων για τους καταλογισμούς και τις δημοσιονομικές διορθώσεις και τις αναγκαίες προσαρμογές.
- Επικαιροποίηση του Κανονισμού της Γ.Δ.Δ.Ε. περί Επιβολής Δημοσιονομικών Διορθώσεων, ώστε να περιληφθούν σε ενιαίο κείμενο όλες οι περιπτώσεις που επισύρουν δημοσιονομική διόρθωση και να επιτευχθεί ευελιξία στην επιβολή τους, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη 6 δικαιότερη αντιμετώπιση των ευρημάτων, όσο και την πλούσια ελεγκτική εμπειρία της Γ.Δ.Δ.Ε. αναφορικά με τα είδη και τις συχνότητες εμφάνισης των διαφόρων τύπων ευρημάτων.
- Αξιολόγηση και επικαιροποίηση των ερωτηματολογίων που χρησιμοποιούνται στους ελέγχους για να εμπλουτιστούν με πρόσθετα ελεγκτικά πεδία που αναφέρονται στους ελέγχους.
- Τροποποίηση του Ν.4182/2013 αναφορικά με τον έλεγχο των Κοινοφελών Περιουσιών σε συνδυασμό με τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, ώστε να προσδιοριστεί το ελεγκτικό πεδίο και οι αρμοδιότητες κάθε εμπλεκόμενης υπηρεσίας. Διασύνδεση και λειτουργικότητα μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιας Περιουσίας και Κοινοφελών Περιουσιών και της Γ.Δ.Δ.Ε, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα αμφίδρομης άντλησης οικονομικών και λοιπών στοιχείων που αφορούν στα κληροδοτήματα και στους ελέγχους αυτών. Σκοπός αυτής της λειτουργίας είναι η μείωση της παραγωγής και αποστολής έντυπου υλικού μεταξύ των δύο Γενικών Διευθύνσεων και η χρήση αντί αυτού της ηλεκτρονικής διακίνησης των εγγράφων, των εκθέσεων και λοιπών οικονομικών στοιχείων.
- Αναπροσαρμογή και ενδυνάμωση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των Ελεγκτών της Γ.Δ.Δ.Ε. για την ενίσχυση των ελεγκτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων προκειμένου να διενεργούνται περισσότεροι και αποτελεσματικότεροι έλεγχοι.
- Υποβολή προτάσεων προς το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης για την προώθηση προγράμματος κατάρτισης στελεχών για τους ελέγχους επίδοσης, καθώς και τις ελεγκτικές προσεγγίσεις στον εντοπισμό και αξιολόγηση των κινδύνων.

- Συμμετοχή του προσωπικού της Γ.Δ.Δ.Ε. σε διαδικτυακά σεμινάρια και ημερίδες σχετικών με το ελεγκτικό αντικείμενο της Γενικής Διεύθυνσης και προώθηση πιλοτικών δράσεων.
- Διοργάνωση ημερίδων στις έδρες των αποκεντρωμένων περιφερειών για την ανάδειξη του έργου των ελεγκτικών μας υπηρεσιών και τη διάχυση της τεχνογνωσίας και των καλών πρακτικών.
- Συμμετοχή της Γ.Δ.Δ.Ε. σε εξειδικευμένα προγράμματα τεχνικής βοήθειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα μεθοδολογίας ελέγχων, διεθνών ελεγκτικών προτύπων και βέλτιστων πρακτικών.
- Περιοδικές (on going) αξιολογήσεις της Γ.Δ.Δ.Ε. για το ελεγκτικό της έργο και προτάσεις βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (ΓΔΔΕ, 2022).

4.2.1.4 Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ

Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ, το οποίο συστήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών με το άρθρο 4 του Ν. 4111/2013, σύμφωνα με τους σκοπούς και το έργο του, έχει **ρόλο γνωμοδοτικό** απευθείας προς τους ΟΤΑ (παροχή γνώμης επί του σχεδίου προϋπολογισμού των Δήμων σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013) και **εισηγητικό** προς τα αρμόδια Υπουργεία.

Δηλαδή δεν είναι ελεγκτικός μηχανισμός που θα εγκρίνει ή θα απορρίψει κάποια πράξη των ΟΤΑ ή θα επιβάλλει κάποιο μέτρο κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ.

Το Παρατηρητήριο κοινοποιεί τη γνώμη του στην αρμόδια για την εποπτεία του Δήμου αρχή (οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση), η οποία θα τη λάβει υπόψη κατά τον έλεγχο νομιμότητας της πράξης του Δημοτικού Συμβουλίου με την οποία ψηφίζεται ο προϋπολογισμός.

Συσχετίζοντας το σκοπό του Παρατηρητηρίου για κατάρτιση από τους ΟΤΑ ρεαλιστικών και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και της παρακολούθησης της ορθής εκτέλεσης, με το περιεχόμενο του υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του προϋπολογισμού των Δήμων από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση (μέχρι την

έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ ΟΤΑ), μπορούμε να συμπεράνουμε ότι έχουμε κοινό πεδίο ελέγχου και επικάλυψη αρμοδιοτήτων.

Πρόταση:

Κατάργηση του σκοπού του Παρατηρητηρίου, της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 4 του Ν. 4111/2013:

α) Η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του υποτομέα Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ρεαλιστικών και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών

διότι δεν δίνει προστιθέμενη αξία στον έλεγχο επειδή αυτός ασκείται από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση (μέχρι την έναρξη λειτουργίας της ΑΥΕ ΟΤΑ).

4.2.2 Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ο έλεγχος που ασκείται από το ΕλΣυν είναι αποτελεσματικός, γιατί ελέγχει τόσο τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών και λογαριασμών αλλά επίσης καταλογίζει και τους τυχόν υπευθύνους & καθοδηγεί τα κρατικά όργανα στην ορθή ερμηνεία και τήρηση των νομοθετικών διατάξεων (Λιγωμένου, 2018).

Επειδή διαθέτει Υπηρεσίες σε ολόκληρη την επικράτεια, έχει τη δυνατότητα να έχει μία συνολική εικόνα των δημόσιων οικονομικών (Παππίδας, 2017).

Η ορθή δημοσιονομική διαχείριση ελέγχεται πλέον μέσω «των τριών ε» από τα αρχικά των κριτηρίων στα οποία ερείδεται, τα οποία πρέπει να τηρούνται σωρευτικά για την επίτευξη αυτής: ήτοι την οικονομικότητα (economy), την αποδοτικότητα (efficiency) και την αποτελεσματικότητα (effectiveness) (Ε.Σ., ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2021).

Ο (Bringselius, 2018) υποστηρίζει ότι το μοντέλο ελέγχου πρέπει να γίνει ένα μοντέλο «τεσσάρων ε» όπου το τελευταίο ε αντιπροσωπεύει την ηθική (ethics).

Ο (Ferry, 2019, σελ. 2) σχολιάζοντας τον έλεγχο στην αγγλική τοπική αυτοδιοίκηση αναφέρει ότι: «Ο δημόσιος έλεγχος πρέπει, και πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, να

εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον. Ο δημόσιος έλεγχος δεν είναι απλώς μια άλλη επαγγελματική υπηρεσία. Το σύστημα ελέγχου και επιθεώρησης δεν είναι σπασμένο ως προς το τι κάνει, αλλά το ερώτημα είναι αν κάνει το σωστό. Επί του παρόντος, για την τοπική αυτοδιοίκηση, είναι γνωστό τι έχουν δαπανήσει οι τοπικές αρχές (οικονομική διαχείριση), αλλά όχι τι πήραν για αυτό (Value for Money (VfM) - οικονομία, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα), ούτε αν έχει συμβάλει στη δικαιοσύνη κοινωνία (ισότητα). Αυτό πρέπει να αντιμετωπιστεί».

Η αλληλεπίδραση Εσωτερικού και Εξωτερικού ελέγχου διατυπώνεται ρητά στον Οργανικό Νόμο του Ελεγκτικού Συνεδρίου: «Αν ο Επίτροπος κρίνει ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου του φορέα που υπάγεται στην ελεγκτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτούργησε αποτελεσματικά κατά το κρίσιμο οικονομικό έτος, περιορίζοντας στο ελάχιστο τον δημοσιονομικό κίνδυνο, μπορεί, ύστερα από έγκριση του αρμόδιου Τμήματος Ελέγχων, να μην ασκήσει έλεγχο στις συναλλαγές που διενεργήθηκαν κατά τη διάρκειά του».

4.2.2.1 Βάσει του Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α ')

Ειδικές Εκθέσεις

Έκθεση Ελέγχου 6/2022 Ανακύκλωση

Ανακύκλωση: Είναι οι Δήμοι αποτελεσματικοί στη διαχείριση της ανακύκλωσης των αστικών στερεών αποβλήτων;

ΣΥΝΟΨΗ: Ο έλεγχος αξιολόγησε την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των Δήμων Βάρης-Βούλας-Βουλιαγμένης, Γρεβενών, Κορινθίων, Λαρισαίων και Παύλου Μελά στην υλοποίηση των προγραμμάτων ανακύκλωσης στο ρεύμα των Αστικών Στερεών Αποβλήτων.

Από τις ελεγκτικές εργασίες που διενεργήθηκαν, προέκυψαν τα κάτωθι συμπεράσματα:

I. Οι Δήμοι παρουσιάζουν αδυναμίες στην εκπόνηση προγραμμάτων πρόληψης παραγωγής αποβλήτων και προετοιμασίας για επαναχρησιμοποίηση.

II. Η επιχειρησιακή επάρκεια των Δήμων και η διαθεσιμότητα των αναγκαίων υποδομών για την εξασφάλιση της εφαρμογής των προγραμμάτων ανακύκλωσης παρουσιάζει

σοβαρές ελλείψεις. Παράλληλα το κόστος διαχείρισης της ανακύκλωσης αυξάνεται διαχρονικά.

III. Μικρή πρόοδος σημειώθηκε στην επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί από τους Δήμους στα Τοπικά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων για τη πρόληψη παραγωγής αποβλήτων, την επαναχρησιμοποίηση, τη διαχείριση της ανακύκλωσης και τελικά τη δραστική μείωση των παραγόμενων αποβλήτων.

IV. Ο βαθμός υλοποίησης των συνοδευτικών υποστηρικτικών μέτρων για την ανακύκλωση (δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης πολιτών) παραμένει πολύ χαμηλός ενώ παράλληλα δεν εφαρμόζονται οικονομικά εργαλεία επιβράβευσης ή συμμόρφωσης.

V. Η συνεργασία των Δήμων με τους φορείς που εμπλέκονται στην ανακύκλωση όπως ο Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης, η Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης της Ανακύκλωσης και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, είναι προβληματική και περιορισμένη.

Παράδειγμα καλής πρακτικής - Δήμος Παύλου Μελά

Ο Δήμος Παύλου Μελά δεν περιορίστηκε μόνο στη σχολική κοινότητα αλλά υλοποίησε ποικίλες δράσεις σε ένα ευρύ κοινό. Διοργάνωσε αρκετές ημερίδες, συναντήσεις, εκδηλώσεις (με τον σύλλογο ΠΑΕ ΠΑΟΚ οργανώθηκε Δράση ανακύκλωσης σε αθλητικό αγώνα, Γιορτή Ανακύκλωσης στη νέα «Πλατεία Ελευθερίας (Συναυλία με μουσικά όργανα από ανακυκλώσιμα υλικά, ενημέρωση με εργαστήρια ανακύκλωσης και Λούνα Παρκ Ανακύκλωσης), συμμετοχή στις Ευρωπαϊκές Εβδομάδες Μείωσης Αποβλήτων (EWWR), με δράσεις, όπως καθαρισμός γειτονικών στα σχολεία πάρκων, συλλογή με διαλογή στην πηγή, συμπλήρωση ερωτηματολογίου, εργαστήριο καλών πρακτικών. Επιπρόσθετα, συμμετείχε ως πρωτοπόρος πανελλαδικά, με το Πρόγραμμα «ανακύκλωση με διαλογή στην πηγή» για τα σχολεία του Δήμου. Η δράση γίνεται σήμερα σε 50 σχολεία με στόχο να φτάσουν τα 80. Οι μαθητές συλλέγουν χωριστά στον κίτρινο κάδο το χαρτί, στο μπλε κάδο το αλουμίνιο και στον κόκκινο κάδο το πλαστικό. Στόχος είναι η ευαισθητοποίηση των μαθητών - μελλοντικών πολιτών, αλλά και η ενεργός συμμετοχή των οικογενειών τους. Προκειμένου να επιβραβεύει τα σχολεία που συμμετέχουν αποτελεσματικά στο πρόγραμμα, ο Δήμος προχώρησε σε έκτακτες επιχορηγήσεις, δωρεές υλικών που χρειάζονταν η σχολική μονάδα ή άλλες παροχές όπως για παράδειγμα

σχολική εκδρομή περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Τα αποτελέσματα του προγράμματος είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά, και η Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης επιβράβευσε τον Δήμο για την σημαντική πρόοδο που σημείωσε στο έργο της ανακύκλωσης με ένα νέο ειδικό αυτοκίνητο συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών.

Έκθεση Ελέγχου 2/2022 Δημόσιες Προμήθειες

Δημόσιες προμήθειες μεγάλων αντικειμένων: Για ποιο λόγο ορισμένες παραμένουν επί μακρόν σε αχρησία ή δεν αξιοποιούνται επαρκώς;

ΣΥΝΟΨΗ: Όταν οι δημόσιοι φορείς προμηθεύονται αντικείμενα πρέπει να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσουν άλλως καθιλώνουν ή σπαταλούν δημόσιο χρήμα χωρίς αποτέλεσμα. Αν τα αντικείμενα δεν αξιοποιηθούν, τότε είτε η ανάγκη δεν υπήρχε και ήταν εσφαλμένη η διαπίστωσή της είτε τα αντικείμενα δεν ήταν κατάλληλα για την κάλυψή της. Αυτά ως κύριοι λόγοι, γιατί και άλλοι λόγοι, όπως τα ελαττώματα των αντικειμένων, οι τεχνικές ή υπηρεσιακές αδυναμίες χρήσης τους μπορεί επίσης να συντελέσουν στη μη αξιοποίησή τους.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε από τις Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου Τομέα Παιδείας (4η), ΟΤΑ Ι Περιφέρειας Αττικής, ΟΤΑ ΙΙ Δήμου Αγίας Παρασκευής, Περιφερειακών Ενοτήτων Έβρου, Καρδίτσας, Κιλκίς Λέσβου, Πιερίας, Ρεθύμνου, Φθιώτιδας, Χανίων, Χαλκιδικής, Τομέα Μακεδονίας Θράκης Υπουργείο Εσωτερικών και Τομέα Παδείας, ΠΕ Θεσσαλονίκης Τομέα Υγείας.

Εκκινώντας από προμήθειες δημοσίων φορέων, οι οποίες δεν αξιοποιήθηκαν εν όλω ή εν μέρει, ο έλεγχος επιχείρησε να εντοπίσει τους λόγους για τους οποίους αυτό συνέβη.

Τα πορίσματα του ελέγχου ως προς τους λόγους που οδήγησαν στη μη αξιοποίηση ή τη μερική αξιοποίηση των ελεγχθεισών προμηθειών είναι τα ακόλουθα:

I. Οι προμήθειες δεν διενεργούνται βάσει μιας οργανωμένης διαδικασίας εκτίμησης και προτεραιοποίησης των αναγκών των φορέων αλλά με βάση τις διαθέσιμες πιστώσεις του προϋπολογισμού τους ή για την απορρόφηση κονδυλίων από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα χωρίς σχεδιασμό για την αξιοποίησή τους.

II. Ελλείψεις στον αρχικό σχεδιασμό της προμήθειας σχετικά με τις τεχνικές προ-

διαγραφές του αντικειμένου ή με τον συνοδευτικό εξοπλισμό αυτής καθιστούν την προμήθεια μη πρόσφορη για τον σκοπό που προορίζεται.

III. Δεν εξετάζεται εκ των προτέρων αν όντως υφίσταται η δυνατότητα να αξιοποιηθεί αμέσως η προμήθεια ενόψει των πόρων και της υποδομής του φορέα, όπως του κατάλληλου προσωπικού ή των κατάλληλων χώρων εγκατάστασης.

IV. Παραλαβή προμηθειών παρά τις ελλείψεις που διαπιστώνονται καθώς και παράλειψη των φορέων να προβούν μετά την παραλαβή τους σε περαιτέρω αναγκαίες για τη λειτουργία των αντικειμένων ενέργειες έχουν ως αποτέλεσμα την εν μέρει αξιοποίηση των προμηθειών.

Συμπεράσματα: Ο έλεγχος κατέδειξε ότι οι αιτίες μη αξιοποίησης ή μη πλήρους αξιοποίησης των προμηθειών ανάγονται προεχόντως στις ελλείψεις κατά τον σχεδιασμό των προμηθειών είτε σε επίπεδο ιεράρχησης των αναγκών των φορέων είτε σε επίπεδο σχεδιασμού της ίδιας της προμήθειας, η οποία άλλοτε δεν φέρει τα τεχνικά χαρακτηριστικά που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού της άλλοτε πάλι δεν συνοδεύεται από τον κατάλληλο εξοπλισμό ώστε να αξιοποιηθεί πλήρως. Αυτό δε οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι προμήθειες διενεργούνται αποσπασματικά καθώς προτεραιοποιούνται ανάλογα με τις διαθέσιμες πιστώσεις των φορέων. Τέλος, και άλλοι παράγοντες όπως η έλλειψη προσωπικού, η έλλειψη υποδομών, η αδράνεια των φορέων και η μη ορθή παραλαβή των προμηθειών συντελούν στο να παραμένουν επί μακρόν σε αχρησία δημόσιες προμήθειες.

Οι ανωτέρω ελλείψεις δεν έχουν ως συνέπεια μόνο ότι δαπανώνται χρήματα για την απόκτηση ενός αντικειμένου που τελικά δεν χρησιμοποιείται για τον σκοπό που προορίζεται και εν τέλει απαξιώνεται. Οι δημόσιοι φορείς υποβάλλονται σε επιπλέον δαπάνες προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες που δεν μπόρεσαν να εξυπηρετηθούν και να διορθωθούν οι αστοχίες του ελλιπούς σχεδιασμού των προμηθειών που δεν μπόρεσαν να επιτελέσουν τον σκοπό τους.

Ο εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης στη λήψη αποφάσεων διάθεσης του δημοσίου χρήματος, προϋποθέτει να υφίσταται, και αν δεν υφίσταται, να εγκατασταθεί σε κάθε δημόσια υπηρεσία ή φορέα ένας μηχανισμός ορθολογικής διαπίστωσης και ιεράρχησης των αναγκών και στη συνέχεια ένας μηχανισμός ορθολογικής αναζήτησης του πρόσφορου μέσου κάλυψης της ανάγκης της οποίας επιζητείται η θεραπεία.

Συστάσεις προς τους δημόσιους φορείς:

Σύσταση πρώτη: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να υιοθετήσουν ένα σύστημα προγραμματισμού των προμηθειών τους, το οποίο να στηρίζεται στη διαπίστωση, αξιολόγηση και ιεράρχηση των αναγκών τους καθώς και στην αναζήτηση του κατάλληλου μέσου για την ικανοποίησή τους.

Σύσταση δεύτερη: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να τεκμηριώνουν με επάρκεια της αναγκαιότητα της προμήθειας σε σχέση και με την ιεράρχηση των αναγκών τους.

Σύσταση τρίτη: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να καθορίζουν τις προδιαγραφές του υπό προμήθεια αντικειμένου έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι είναι κατάλληλο να εξυπηρετήσει το σκοπό για τον οποίο προορίζεται και να προσδιορίζουν εγκαίρως το συνοδευτικό εξοπλισμό που είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την αξιοποίηση της προμήθειας εντάσσοντας αυτόν στον αρχικό σχεδιασμό.

Σύσταση τέταρτη: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να συγκροτούν τις επιτροπές παραλαβής με άτομα τα οποία, ανάλογα και με το είδος της προμήθειας, έχουν τη γνώση να προβούν σε ουσιαστικό έλεγχο της καταλληλότητάς της.

Σύσταση πέμπτη: Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να μεριμνούν εγκαίρως για την ύπαρξη του προσωπικού ή των υποδομών που απαιτούνται για την αξιοποίηση της προμήθειας και να προβαίνουν εγκαίρως στις απαραίτητες ενέργειες για την άμεση αξιοποίηση της προμήθειας.

Έκθεση ελέγχου 11/2021: Πάγια περιουσιακά στοιχεία Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου

Προστατεύονται δεόντως τα πάγια περιουσιακά στοιχεία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου μέσω του Μητρώου Παγίων;

ΣΥΝΟΨΗ: Η προστασία των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν σε δημόσιους φορείς, όπως οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, επιβάλλει τη θέσπιση ειδικών διαδικασιών καταγραφής και προφύλαξής τους.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε κατά το δεύτερο εξάμηνο του έτους 2021 οριζόντια από 25

Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίες έλεγξαν συνολικά 32 δημόσιους φορείς και συγκεκριμένα 2 Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα⁴, 22 οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, 6 νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου⁵ και 1 ανεξάρτητη αρχή.

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε στα «ενσώματα πάγια», δηλαδή τα υλικά αγαθά που έχει στην κτήση του ο δημόσιος φορέας με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει ως μέσα για τη δράση του, κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, η οποία πρέπει να είναι υπερετήσιας διάρκειας.

Τα πορίσματα του ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

I. Οι δημόσιοι φορείς δεν διασφαλίζουν την πλήρη καταγραφή των παγίων τους: α) Εντοπίστηκαν δημόσιοι φορείς, οι οποίοι δεν τηρούν Μητρώο Παγίων. β) Ακόμα και στους δημόσιους φορείς που το σχετικό μητρώο τηρείται, δεν περιλαμβάνει το σύνολο των παγίων τους ενώ εμφανίζει ελλείψεις και σφάλματα στην περιγραφή των παγίων που καθιστούν δυσχερή την εξατομίκευση και ταυτοποίησή αυτών.

II. Η μη ορθή αποτίμηση της αξίας των παγίων που περιλαμβάνονται στο Μητρώο Παγίων καθώς και η αναγραφή σ' αυτό παγίων στοιχείων που δεν ανήκουν στον δημόσιο φορέα ή υλικών που δεν συνιστούν πάγια έχει ως συνέπεια η εικόνα της αξίας κάθε παγίου αλλά και η εν γένει εικόνα του ενεργητικού των δημοσίων φορέων να μην είναι ακριβής.

III. Οι δημόσιοι φορείς δεν προβαίνουν στις αναγκαίες νομικές ή υλικές ενέργειες για τη διαφύλαξη των παγίων τους με συνέπεια να εντοπίζονται περιπτώσεις καταπάτησης για τα ακίνητα και απώλειας ή φθοράς για τα κινητά.

IV. Δεν διερευνώνται οι δυνατότητες βέλτιστης αξιοποίησης της περιουσίας των δημοσίων φορέων με αποτέλεσμα να εντοπίζονται πάγια, ιδίως ακίνητα, τα οποία παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα ή δεν χρησιμοποιούνται για τον σκοπό που προορίζονται.

V. Πάγια που δεν είναι πλέον λειτουργικά εξακολουθούν να εμφανίζονται στο Μητρώο Παγίων είτε διότι δεν λαμβάνεται απόφαση για την καταστροφή τους είτε διότι ενώ έχουν καταστραφεί δεν διαγράφονται από το Μητρώο Παγίων.

Συμπεράσματα:

Η περιουσία των δημοσίων φορέων είναι ένα μέσο εκπλήρωσης της δημόσιας αποστολής τους και γι' αυτό τον λόγο αυτοί οφείλουν να λαμβάνουν κάθε αναγκαίο μέτρο για την προστασία και την αξιοποίησή της.

Το Μητρώο Παγίων είναι το εργαλείο που διαθέτουν οι δημόσιοι φορείς για την αξιόπιστη καταγραφή των παγίων τους και της αξίας αυτών. Η ορθή τήρηση του Μητρώου Παγίων είναι απαραίτητη προϋπόθεση αφ' ενός για την ορθή παρακολούθηση της περιουσίας των δημοσίων φορέων, την προστασία και αξιοποίησή της και αφ' ετέρου για τη σύνταξη χρηματοοικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τις αρχές της διαφάνειας και της αξιοπιστίας.

Η βασικότερη διαπίστωση του ελέγχου είναι ότι οι δημόσιοι φορείς ενημερώνουν πλημμελώς το Μητρώο Παγίων. Παρατηρηθήκαν ελλείψεις ως προς την πλήρη καταγραφή των παγίων, τα στοιχεία εξατομίκευσης αυτών, την αποτύπωση και επικαιροποίηση της αξίας τους, την υιοθέτηση διαδικασιών καταστροφής ή απόσυρσης όσων από αυτά δεν είναι πλέον λειτουργικά.

Η έλλειψη πλήρους, αναλυτικού και ακριβούς Μητρώου Παγίων έχει ως συνέπεια την αδυναμία των δημοσίων φορέων να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή, την αξία, την ακριβή θέση και τη λειτουργική κατάσταση των παγίων περιουσιακών στοιχείων τους και τελικά την πραγματική εικόνα της περιουσίας τους. Η αδυναμία, όμως, αυτή δημιουργεί κινδύνους για την αποτελεσματική προστασία της, οι οποίοι, όπως κατέδειξε ο έλεγχος δεν είναι μόνο θεωρητικοί.

Συστάσεις:

Σύσταση πρώτη: Συστήνεται στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία δεν διαθέτουν Μητρώο Παγίων να προβούν στην απογραφή και αποτίμηση της ακίνητης και κινητής περιουσίας τους και στην κατάρτιση του σχετικού μητρώου στο οποίο θα αναγράφονται τα στοιχεία που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις ώστε να είναι δυνατή η εξατομίκευση του παγίου και η παρακολούθηση αυτού και της αξίας του.

Σύσταση δεύτερη: Συστήνεται σε όσα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διαθέτουν ήδη Μητρώο Παγίων και στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να προβούν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες προκειμένου: α) να συμπεριλάβουν στο υπάρχον μητρώο το σύνολο της κινητής και ακίνητης περιουσίας τους προβαίνοντας, μεταξύ άλλων

στις αναγκαίες διασταυρώσεις μεταξύ του μητρώου και άλλων επίσημων καταστάσεων που τηρούν. β) Να συμπληρώσουν το μητρώο με τα ελλείποντα στοιχεία για την εξατομίκευση των παγίων. γ) Να προβούν στην αποτίμηση και επικαιροποίηση της αξίας του συνόλου των παγίων τους και στον έλεγχο των εγγραφών ώστε τυχόν βελτιώσεις να προσαυξήσουν ανάλογα το πάγιο το οποίο αφορούν.

Σύσταση τρίτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλίσουν τα εμπράγματα δικαιώματά τους επί της ακίνητης περιουσίας τους και να υιοθετήσουν μηχανισμό παρακολούθησης των κινητών παγίων.

Σύσταση τέταρτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στην καταγραφή των παγίων που παραμένουν επί μακρόν αναξιοποίητα και να εκπονήσουν σχέδιο βέλτιστης αξιοποίησής τους.

Σύσταση πέμπτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς να προβούν στην καταγραφή και καταστροφή των παγίων στοιχείων που δεν είναι πλέον λειτουργικά και να ολοκληρώσουν τις σχετικές διαδικασίες που εκκρεμούν, λαμβάνοντας μέριμνα όπως οι διαδικασίες αυτές διενεργηθούν με τον φιλικότερο προς το περιβάλλον τρόπο, και να αποτυπώσουν τις μεταβολές αυτές στο Μητρώο Παγίων.

Σύσταση έκτη: Συστήνεται στους δημόσιους φορείς, οι αποφάσεις καταστροφής των παγίων να περιλαμβάνουν τα στοιχεία του παγίου τα οποία καθιστούν εφικτή την ταυτοποίηση με συγκεκριμένο κωδικό του Μητρώου Παγίων.

Σύσταση έβδομη: Συστήνεται στο Υπουργείο Εσωτερικών και στην ΚΕΔΕ σε συνεργασία με τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης να φροντίσουν για τη βελτίωση του συστήματος τήρησης του Μητρώου Παγίων από τους τελευταίους.

Έκθεση ελέγχου 8/2021 Παραλαβή υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς

Παραλαβή υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς: Υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις εσωτερικού ελέγχου ότι οι υπηρεσίες πράγματι παρασχέθηκαν;

ΣΥΝΟΨΗ: Οι υπηρεσίες, σε αντίθεση με τα δημόσια έργα και τις προμήθειες, δεν αφήνουν ίχνη μετά την εκτέλεσή τους. Οι δημόσιοι φορείς πρέπει να εφαρμόζουν ένα αξιόπιστο σύστημα ουσιαστικού ελέγχου κατά την παραλαβή των υπηρεσιών, άλλως υφί-

σταται κίνδυνος να πληρώνονται υπηρεσίες που δεν παρασχέθηκαν καθόλου ή δεν παρασχέθηκαν με τα χρονικά, ποιοτικά ή ποσοτικά χαρακτηριστικά που συμφωνήθηκαν.

Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων έτους 2021 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παρουσιάστηκε στις 17.12.2020 στην Ειδική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εντάχθηκε ο έλεγχος συστήματος εσωτερικού ελέγχου με τον τίτλο «Παραλαβή υπηρεσιών από τους δημόσιους φορείς: Υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις εσωτερικού ελέγχου ότι οι υπηρεσίες πράγματι παρασχέθηκαν;».

Ο έλεγχος επικεντρώθηκε σε υπηρεσίες φύλαξης, καθαριότητας, απολύμανσης, διαφήμισης, εκπαίδευσης και καλλιτεχνικές υπηρεσίες. Διενεργήθηκε από 1.4.2021 έως 31.8.2021 οριζόντια από 23 Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλη την επικράτεια, οι οποίες έλεγξαν 27 δημόσιους φορείς (υπουργεία, νπδδ, οτα, ΑΕΙ, νοσοκομεία) και 3 καταστήματα κράτησης.

Τα πορίσματα του διεξαχθέντος ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

1. Από το περιεχόμενο των πρωτοκόλλων παραλαβής και από το χρόνο σύνταξης αυτών δεν τεκμηριώνεται επαρκώς ότι οι υπηρεσίες παραλαμβάνονται κατόπιν ουσιαστικού ελέγχου.
2. Σε υψηλό ποσοστό των ελεγχόμενων φορέων δεν εφαρμόζονται μηχανισμοί εποπτείας για τις περιοδικά παρεχόμενες υπηρεσίες.
3. Η παραλαβή των υπηρεσιών βασίζεται στα εκ του νόμου απαιτούμενα ελάχιστα δικαιολογητικά χωρίς να επαληθεύεται με βάση το είδος και τις ιδιαιτερότητες των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Συμπεράσματα:

Στους δημόσιους φορείς τείνει να διαμορφωθεί μια πάγια πρακτική τυπικού ελέγχου κατά την παραλαβή των υπηρεσιών. Υφίσταται κίνδυνος η παραλαβή των υπηρεσιών να περιοριστεί σε παραλαβή τιμολογίου από τον ανάδοχο.

Το σύστημα πληρωμής των υπηρεσιών περιορίζεται μόνο στα εκ του νόμου απαιτούμενα δικαιολογητικά δηλαδή το πρωτόκολλο παραλαβής και το τιμολόγιο του αναδόχου. Έτσι όμως εμφανίζει κενά που δημιουργούν το έδαφος για καταχρήσεις και πλημ-

μελή εκπλήρωση των υποχρεώσεων του αναδόχου.

Ο ουσιαστικός έλεγχος προϋποθέτει τεκμήρια παροχής (ποιοτικής και ποσοτικής) των υπηρεσιών πέραν του τιμολογίου τα οποία θα είναι προσαρμοσμένα στο αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ειδικώς δε στις υπηρεσίες που παρέχονται τμηματικά απαιτείται η καθιέρωση ενός συστήματος εποπτείας. Η εποπτεία κρατά τον ανάδοχο σε εγρήγορση και διασφαλίζει ότι το δημόσιο χρήμα διατίθεται για υπηρεσίες που πράγματι παρασχέθηκαν και φέρουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να έχουν. Στο σύστημα αυτό καθοριστικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν οι ωφελούμενοι από τις υπηρεσίες στους οποίους επιβάλλεται να δίνεται η δυνατότητα να εκφράζουν τα παράπονα και τις απόψεις τους.

Συστάσεις:

1. Να περιγράφεται με ακρίβεια στη σύμβαση το αντικείμενο των υπηρεσιών και να προβλέπεται το δικαίωμα του φορέα να επιβλέπει την εκτέλεσή της με κάθε πρόσφορο τρόπο.
2. Να εφαρμόζεται από τον φορέα διαδικασία για την παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε υπηρεσίας, με την αξιοποίηση κάθε πρόσφορου μέσου.
3. Να παρέχεται η δυνατότητα στους ωφελούμενους από τις παρεχόμενες υπηρεσίες να εκφράζουν τη γνώμη τους για την ποιότητα αυτών μέσω και ηλεκτρονικών εφαρμογών και να αξιοποιείται αναλόγως η γνώμη αυτή από τον φορέα προς το σκοπό της βελτίωσης των υπηρεσιών.
4. Τα πρωτόκολλα παραλαβής να συντάσσονται σε επίκαιρο χρόνο, αφού πρώτα επαληθεύεται η καλή εκτέλεση των υπηρεσιών και με τρόπο ώστε να συνάγεται χωρίς αμφιβολία ότι εκτελέστηκαν προσηκόντως οι συμφωνηθείσες υπηρεσίες.
5. Η εντολή πληρωμής να συνοδεύεται από όλα τα δικαιολογητικά, από τα οποία να προκύπτει κατά περίπτωση ότι έγινε ουσιαστικός έλεγχος της προσήκουσας εκτέλεσης της σύμβασης.
6. Κάθε φορέας που παραλαμβάνει υπηρεσίες πρέπει να εκδίδει οδηγίες ορθής παραλαβής εν όψει και της ιδιαιτερότητας κάθε υπηρεσίας που πρόκειται να παραληφθεί.

7. Κάθε επιτροπή παραλαβής πρέπει, εν όψει της παραλαβής που πρόκειται να διενεργήσει, να καταστρώνει και η ίδια την στρατηγική της και να την εκθέτει γραπτώς στο οικείο πρωτόκολλο, δηλαδή να εξηγεί γιατί η παραλαβή που θα πραγματοποιήσει έτσι όπως θα την πραγματοποιήσει διασφαλίζει και θωρακίζει τα συμφέροντα του δημοσίου.

Έκθεση ελέγχου 2/2021 Ενιαίο Τέλος Καθαριότητας και Φωτισμού

Ενιαίο τέλος καθαριότητας και φωτισμού: Υπολογίζεται σωστά το τέλος ώστε να μην καταλήγει να μετατρέπεται σε φόρο; Διατίθεται για τις ανταποδοτικές υπηρεσίες για τις οποίες αποκλειστικά προορίζεται;

ΣΥΝΟΨΗ: Κατηγορία τακτικών εσόδων των Δήμων συνιστούν τα ανταποδοτικά τέλη. Το ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού επιβάλλεται για την αντιμετώπιση των δαπανών των υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού και συναφών προς αυτές υπηρεσιών.

Ο παρών έλεγχος διενεργήθηκε οριζόντια από 10 Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλη την επικράτεια, οι οποίες έλεγξαν 11 δήμους κατά το χρονικό διάστημα από 15.3.2021 έως 30.9.2021.

Τα πορίσματα του διεξαχθέντος ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

1. Για τον καθορισμό της επιβάρυνσης των δημοτών από το τέλος, υπολογίζεται μόνο το κόστος παραγωγής των υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού, το οποίο άμεσα και διακριτά μπορεί να καταλογισθεί στην παραγωγή των υπηρεσιών αυτών. Δεν επιμερίζεται όμως για να συνυπολογισθεί στην επιβάρυνση από το τέλος, το τμήμα των οριζόντιων λειτουργικών και διοικητικών εξόδων του δήμου για την παραγωγή των υπηρεσιών αυτών.
2. Οι δήμοι δεν έχουν ακριβή εικόνα των ακινήτων που βαρύνονται με το τέλος ούτε και των υποχρέων για την καταβολή του τέλους προσώπων.
3. Οι δήμοι δεν κάνουν εκτεταμένη χρήση της δυνατότητας που τους παρέχει ο νόμος να ορίζουν περισσότερους ειδικούς συντελεστές, ώστε το τέλος να επιμερίζεται μεταξύ των υποχρέων ανάλογα με τον βαθμό χρήσης των σχετικών υπηρεσιών.
4. Στους περισσότερους δήμους διαπιστώθηκε ικανοποιητική αναλογία μεταξύ των εσό-

δων από το τέλος και των δαπανών για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών.

5. Το σύστημα είσπραξης του τέλους μέσω είσπραξης αυτού δια του παρόχου ηλεκτρικού ρεύματος στα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα διασφαλίζει κατ' αρχήν υψηλή είσπραξιμότητα. Όμως, δεν ελέγχεται η απόδοση των εσόδων του τέλους από τους εν λόγω παρόχους.

6. Οι δήμοι τήρησαν τις υποχρεώσεις τους για χωριστή λογιστική παρακολούθηση του τέλους.

Συμπεράσματα:

Το ενιαίο τέλος καθαριότητας και φωτισμού αποτελεί το μέσο με το οποίο διασφαλίζεται η παροχή των σχετικών υπηρεσιών από τους δήμους. Ο ανταποδοτικός χαρακτήρας του τέλους προσδιορίζει τον σκοπό της επιβολής του, που συνίσταται στην κάλυψη της σχετικής δαπάνης με επιμερισμό της μεταξύ των υποχρέων ανάλογα με το βαθμό χρήσης των σχετικών υπηρεσιών. Κάθε μέτρο που λαμβάνεται για την επιβολή και την είσπραξη του τέλους θα πρέπει να υπηρετεί τον παραπάνω σκοπό. Το σύστημα επιβολής και είσπραξής του στηρίχθηκε σε δύο βασικούς πυλώνες: Αφ' ενός στις δηλώσεις των πολιτών για την ακίνητη περιουσία τους και αφ' ετέρου στην ανάθεση της είσπραξής του (για τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα) σε ενδιάμεσο φορέα, τη ΔΕΗ ή τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος μέσω των οικείων λογαριασμών.

Τα βασικότερα προβλήματα που αναδείχθηκαν από τον έλεγχο αφορούν τον ορθό προσδιορισμό και επικαιροποίηση της βάσης επιβολής του τέλους και τον καθορισμό συντελεστών που να ανταποκρίνονται στον βαθμό χρήσης της σχετικής υπηρεσίας από τους δημότες.

Για τον προσδιορισμό και την επικαιροποίηση της βάσης επιβολής του τέλους έχουν ληφθεί κατά καιρούς διάφορα μέτρα, όπως η υποχρεωτική προσκόμιση πιστοποιητικού μη οφειλής Τέλους Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ) για τη μεταβίβαση ακινήτου, στο πλαίσιο της έκδοσης του οποίου γνωστοποιείται η επιφάνεια του μεταβιβαζόμενου ακινήτου, καθώς και, πρόσφατα, η παροχή κινήτρων για την ακριβή δήλωση από τους πολίτες των στοιχείων των ακινήτων τους, μέσω του προγράμματος των «αδήλωτων τετραγωνικών». Όσον αφορά τους συντελεστές του τέλους, έχει παρασχεθεί νομοθετικά εκτεταμένη δυνατότητα στους δήμους να καθορίζουν αυτούς σε συνάρτηση με τον βαθμό επιβάρυνσης της σχετικής υπηρεσίας από κάθε κατηγορία ακινήτων.

Η είσπραξη του τέλους μέσω των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας αποδείχτηκε ιδιαίτερα επιτυχής όσον αφορά τον στόχο της επίτευξης υψηλής εισπραξιμότητας. Δεν πρέπει, ωστόσο, να λησμονείται ότι οι προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος κατά την είσπραξη και απόδοση του τέλους στους δήμους διαχειρίζονται δημόσιο έσοδο, υπέχοντας και τις ανάλογες ευθύνες. Πρέπει, επομένως, να συμμορφώνονται πλήρως με όσα ορίζει ο νόμος.

Αποτελεσματική λύση στο πρόβλημα της ελλιπούς γνώσης των στοιχείων των ακινήτων και των υποχρέων μπορεί να δοθεί μόνο με την αξιοποίηση των πληροφοριακών εφαρμογών και την ενίσχυση της διαλειτουργικότητάς τους μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων, αφ' ενός των δήμων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) και αφ' ετέρου των αρμόδιων κρατικών φορέων (Υπουργεία Εσωτερικών, Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης), τα οποία (ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ 2/2021) πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα στο πλαίσιο και της απορρέουσας από το άρθρο 102 του Συντάγματος υποχρέωσης του Κράτους να μεριμνά για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Συστάσεις:

- Συνιστάται στους Δήμους:

1. Να καταρτίσουν ειδικό κανονισμό εργασίας που θα περιλαμβάνει τις αναλυτικές εργασίες, την περιοδικότητα, τα στάδια και τους ρόλους ανά θέση εργασίας, τον εντοπισμό των κινδύνων σε κάθε διαδικασία και την πρόβλεψη εσωτερικών δικλίδων αντιμετώπισης των κινδύνων που αφορούν στα αντικείμενα των εργασιών καταγραφής των βαρυνόμενων με το τέλος ακινήτων και των υποχρέων καταβολής, επιβεβαίωσης νομιμότητας των εξαιρουμένων της καταβολής τέλους ακινήτων, εισαγωγής, επικαιροποίησης και ελέγχου των παραμέτρων υπολογισμού του τέλους και της βεβαίωσης και είσπραξης αυτού.
2. Να διενεργούν διασταυρωτικούς ελέγχους μεταξύ των καταλόγων των ακινήτων αυτών και του καταλόγου του ΔΕΔΔΗΕ.
3. Να αξιοποιήσουν πλήρως τις υπάρχουσες δυνατότητες διασταύρωσης των στοιχείων των ακινήτων που βρίσκονται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας και των υποχρέων για καταβολή του τέλους προσώπων μέσω των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων

των δημοσίων φορέων και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Μεταρρύθμισης.

4. Να γνωστοποιήσουν στην ΚΕΔΕ, στο εποπτεύον Υπουργείο και στον ΔΕΔΔΗΕ τα προβλήματα διαλειτουργικότητας των διαφόρων εφαρμογών, ώστε να βελτιωθούν ή αναπτυχθούν οι κατάλληλες διαδικτυακές υπηρεσίες.

5. Να προβούν σε εκτίμηση της επιβάρυνσης των υπηρεσιών καθαριότητας και φωτισμού από κάθε κατηγορία ακινήτων με βάση τα προβλεπόμενα κριτήρια (την επιφάνεια, τη χρήση τους, την τοποθεσία τους κ.λπ.) και να καθορίσουν, πέραν των γενικών, περισσότερους ειδικούς συντελεστές με βάση τα ανωτέρω κριτήρια.

6. Να εξετάσουν, κατά την έκδοση της απόφασης καθορισμού συντελεστών, το ενδεχόμενο να δοθούν κίνητρα στους δημότες για τη διαλογή των απορριμμάτων στην πηγή.

7. Να διενεργούν εγκαίρως έλεγχο της απόδοσης εκ μέρους των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας των εσόδων που εισέπραξαν για λογαριασμό των δήμων και σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους προς τις εκ του νόμου υποχρεώσεις τους να επιδιώκεται η ικανοποίηση των συμφερόντων του δήμου.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Ψηφιακής Μεταρρύθμισης και στο Υπουργείο Εσωτερικών να μεριμνήσουν σε συνεργασία με τους δήμους και την ΚΕΔΕ για τη βελτίωση των υπάρχουσών εφαρμογών ή την ανάπτυξη νέων στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας, ώστε οι δήμοι να έχουν τη δυνατότητα αναζήτησης (συνολικής ή ανά περίπτωση) των αναγκαίων για την επιβολή και είσπραξη του τέλους δεδομένων.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Υπουργείο Οικονομικών:

1. Να εξετασθεί το ενδεχόμενο θέσπισης κανονιστικών μέτρων για την πρόβλεψη κυρώσεων σε βάρος των παρόχων που αθετούν τις εκ του νόμου υποχρεώσεις τους ως προς την εμπρόθεσμη απόδοση του τέλους.

2. Προκειμένου να προαχθεί η ενημέρωση των δημοτών αναφορικά με την επιβολή του τέλους και τον ανταποδοτικό χαρακτήρα αυτού, να εξετασθεί το ενδεχόμενο να επιβληθεί η αναγραφή στον λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος στοιχείων για το τέλος, από τα οποία να προκύπτει ο ανταποδοτικός χαρακτήρας αυτού, όπως της φύσης και του συνολικού ετήσιου κόστους των σχετικών υπηρεσιών και του ποσοστού συμμετοχής εκάστου ακινήτου στην κάλυψη του κόστους αυτού, ενόψει της χρήσης, της τοποθεσίας

του και των λοιπών προβλεπόμενων κριτηρίων.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, στο Υπουργείο Οικονομικών και στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας να γίνει ισχυρή σύσταση στους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας να αποδίδουν εμπρόθεσμα το τέλος που εισπράττουν και να αποστέλλουν εμπρόθεσμα ηλεκτρονικά στους δήμους αναλυτικές καταστάσεις ανά παροχή, στις οποίες θα αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του οφειλέτη.

Έκθεση ελέγχου 1/2021 Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

Τέλος ακίνητης περιουσίας: Συμμορφώνονται οι δήμοι με τις υποχρεώσεις είσπραξης και διάθεσης του τέλους;

ΣΥΝΟΨΗ: Το άρθρο 102 του Συντάγματος επιβάλλει στο Κράτος να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίζονται οι αναγκαίοι πόροι για την εκπλήρωση της αποστολής των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό θεσπίστηκε με το άρθρο 24 του ν. 2130/1993 το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ), ως έσοδο υπέρ των δήμων παρέχοντας σ' αυτούς τη δυνατότητα μιας αυτοτελούς πηγής εσόδων για την κάλυψη των αναγκών τους.

Στο Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχων έτους 2021 του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου και παρουσιάστηκε στις 17.12.2020 στην Ειδική Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, εντάχθηκε ο έλεγχος συστήματος εσωτερικού ελέγχου των ΟΤΑ α' βαθμού με τον τίτλο «Τέλος Ακίνητης Περιουσίας - Συμμορφώνονται οι Δήμοι με τις υποχρεώσεις είσπραξης και διάθεσης του τέλους;».

Ο έλεγχος αυτός διενεργήθηκε οριζόντια από 18 Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου σε όλη την επικράτεια, οι οποίες έλεγξαν 20 ΟΤΑ α' βαθμού κατά το χρονικό διάστημα από 1.3.2021 έως 31.5.2021.

Τα πορίσματα του διεξαχθέντος ελέγχου είναι τα ακόλουθα:

1. Οι δήμοι δεν έχουν πλήρη εικόνα των ακινήτων που βρίσκονται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας και βαρύνονται με το ΤΑΠ, ιδίως των μη ηλεκτροδοτούμενων, ούτε και των υποχρέων για την καταβολή του τέλους προσώπων.

2. Οι δήμοι δεν έχουν σύστημα επαλήθευσης του δηλωθέντος λόγου εξαίρεσης ενός ακινήτου από το τέλος ακίνητης περιουσίας ούτε παρακολουθούν αν διατηρείται ο λόγος εξαίρεσης σε όσα ακίνητα χορηγήθηκε εξαίρεση.

3. Εντοπίστηκαν περιπτώσεις μη ορθού υπολογισμού του ΤΑΠ κυρίως λόγω μη επικαιροποίησης των τιμών ζώνης.

4. Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων του ΤΑΠ προέρχεται από τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα. Για τα μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους εμφανίζει σημαντική υστέρηση.

5. Δεν διασφαλίζεται ότι το 50% του εισπραττόμενου τέλους διατίθεται για τους σκοπούς που προβλέπονται στον νόμο.

Συμπεράσματα:

Το ΤΑΠ αποτελεί σταθερό έσοδο των δήμων επί σχεδόν τρεις δεκαετίες. Το σύστημα επιβολής και είσπραξης του στηρίχθηκε σε δύο βασικούς πυλώνες: Αφ' ενός στις δηλώσεις των πολιτών για την ακίνητη περιουσία τους και αφ' ετέρου στην ανάθεση της είσπραξής του (για τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα) σε ενδιάμεσο φορέα, τη ΔΕΗ ή τους εναλλακτικούς προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος μέσω των οικείων λογαριασμών.

Τα βασικότερα προβλήματα που αναδείχθηκαν από τον έλεγχο αφορούν τον ορθό προσδιορισμό και επικαιροποίηση της βάσης επιβολής του τέλους, ήτοι την ορθή καταγραφή των στοιχείων των ακινήτων στην περιφέρεια κάθε δήμου και τον προσδιορισμό των υπόχρεων προσώπων. Τα προβλήματα αυτά αναδεικνύονται εντονότερα όταν το ΤΑΠ δεν εισπράττεται μέσω των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος, ήτοι στα μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα καθώς και σε περιπτώσεις διακοπής ηλεκτροδότησης.

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών έχουν ληφθεί κατά καιρούς διάφορα μέτρα, όπως η υποχρεωτική προσκόμιση πιστοποιητικού μη οφειλής ΤΑΠ για τη μεταβίβαση ακινήτου καθώς και, πρόσφατα, η παροχή κινήτρων για την ακριβή δήλωση από τους πολίτες των στοιχείων των ακινήτων τους, μέσω του προγράμματος των «αδήλωτων τετραγωνικών».

Η επιτυχία, πάντως, του συστήματος που στηρίζεται στις δηλώσεις των πολιτών προϋποθέτει ενίσχυση της φορολογικής τους συνείδησης, η οποία με τη σειρά της προϋ-

ποθέτει την εμπιστοσύνη των πολιτών ότι τα χρήματα που καταβάλουν για το ΤΑΠ επιστρέφουν σε αυτούς και χρησιμοποιούνται από τους δήμους για τους σκοπούς που προβλέπει ο νόμος.

Η είσπραξη του ΤΑΠ μέσω των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας αποδείχτηκε ιδιαίτερα επιτυχής, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του εσόδου προέρχεται από τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα. Δεν πρέπει, ωστόσο, να λησμονείται ότι οι προμηθευτές ηλεκτρικού ρεύματος κατά την είσπραξη και απόδοση του ΤΑΠ στους δήμους διαχειρίζονται δημόσιο έσοδο, υπέχοντας και τις ανάλογες ευθύνες. Πρέπει επομένως να συμμορφώνονται πλήρως με όσα ορίζει ο νόμος.

Αποτελεσματική λύση μπορεί να δοθεί μόνο με την αξιοποίηση των πληροφοριακών εφαρμογών και την ενίσχυση της διαλειτουργικότητάς τους μέσω της συνεργασίας των εμπλεκόμενων φορέων, αφ' ενός των δήμων και της ΚΕΔΕ και αφ' ετέρου των αρμόδιων κρατικών φορέων (Υπουργεία Εσωτερικών, Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης), τα οποία πρέπει να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα στο πλαίσιο και της απορρέουσας από το άρθρο 102 του Συντάγματος υποχρέωσης του Κράτους να μεριμνά για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Συστάσεις:

- Συνιστάται στους Δήμους:

1. Να καταρτίσουν ειδικό κανονισμό εργασίας που θα περιλαμβάνει τις αναλυτικές εργασίες, την περιοδικότητα, τα στάδια και τους ρόλους ανά θέση εργασίας, τον εντοπισμό των κινδύνων σε κάθε διαδικασία και την πρόβλεψη εσωτερικών δικλίδων αντιμετώπισης των κινδύνων που αφορούν στα αντικείμενα των εργασιών καταγραφής των υποχρεών ΤΑΠ, επιβεβαίωσης νομιμότητας των εξαιρουμένων της καταβολής ΤΑΠ ακινήτων, εισαγωγής, επικαιροποίησης και ελέγχου των παραμέτρων υπολογισμού του Τέλους βεβαίωσης και είσπραξης ΤΑΠ.

2. Να αξιοποιήσουν πλήρως τις υπάρχουσες δυνατότητες διασταύρωσης των στοιχείων των ακινήτων που βρίσκονται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας και των υποχρεών για καταβολή του ΤΑΠ προσώπων μέσω των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων των δημοσίων φορέων και του Κέντρου Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Μεταρρύθμισης.

3. Να γνωστοποιήσουν στην ΚΕΔΕ και στο εποπτεύον Υπουργείο τα προβλήματα διαλειτουργικότητας των διαφόρων εφαρμογών ώστε να βελτιωθούν ή αναπτυχθούν οι κατάλληλες διαδικτυακές υπηρεσίες.

4. Να καταρτίσουν διακριτούς καταλόγους με τα ηλεκτροδοτούμενα, μη ηλεκτροδοτούμενα και εξαιρούμενα ακίνητα με σαφή αναφορά στον λόγο εξαίρεσης και να προβούν στην επαλήθευση αυτών.

5. Να προβούν σε έλεγχο και επικαιροποίηση των μεταβλητών του τύπου βάσει του οποίου υπολογίζεται το ΤΑΠ με στόχο την πλήρη συμμόρφωση τους με τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις και να ενημερώσουν το αρχείο του ΔΕΔΔΗΕ με τις τυχόν πραγματοποιηθείσες μεταβολές ώστε εφεξής η είσπραξη του τέλους να γίνεται με τον ορθό τρόπο.

6. Να συμμορφωθούν με τη διάταξη της παραγράφου 20 του άρθρου 24 του ν. 2130/1993 και να υιοθετήσουν διαδικασία κατάρτισης, εκτέλεσης και παρακολούθησης διακριτού προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων, μέσω της περαιτέρω ανάπτυξης των αντίστοιχων κωδικών (0441 «Τέλος Ακίνητης Περιουσίας», και κωδικούς της Ομάδας 7-Επενδυτικές Δαπάνες), προκειμένου να αποτυπώνεται ότι το 50% του εσόδου διατίθεται πράγματι για τους προβλεπόμενους εκ του νόμου σκοπούς.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Ψηφιακής Μεταρρύθμισης και το Υπουργείο Εσωτερικών να μεριμνήσουν σε συνεργασία με τους δήμους και την ΚΕΔΕ για τη βελτίωση των υπάρχουσών εφαρμογών ή την ανάπτυξη νέων στο Κέντρο Διαλειτουργικότητας, ώστε οι δήμοι να έχουν τη δυνατότητα αναζήτησης (συνολικής ή ανά περίπτωση) των αναγκαίων για την επιβολή και είσπραξη του ΤΑΠ δεδομένων.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών και Υπουργείο Οικονομικών, να μεριμνήσουν ώστε να δοθούν προς τους δήμους οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και παρακολούθηση διακριτού προϋπολογισμού των εσόδων που αντιστοιχούν στο Τέλος Ακίνητης Περιουσίας και οδηγίες κατάρτισης, αντιστοίχισης και παρακολούθησης των αντίστοιχων δαπανών που αφορούν στο ΤΑΠ, κατά το πρότυπο που αυτό ήδη γίνεται για το ανταποδοτικό τέλος καθώς και διαχείρισης και μεταφοράς των τυχόν υπολοίπων ποσών.

- Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, στο Υπουργείο Οικονομικών και στη Ρυθμιστή Αρχή Ενέργειας να προβούν σε ισχυρή σύσταση στους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας

γειας να αποστέλλουν στους δήμους ηλεκτρονικά αναλυτικές καταστάσεις ανά παροχή στις οποίες θα αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του οφειλέτη και να αποδίδουν εμπρόθεσμα το ποσό του ΤΑΠ που εισπράττουν για λογαριασμό των δήμων καθώς και να εξετάσουν το ενδεχόμενο επιβολής αναλογικών κυρώσεων σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

4.2.2.2 Προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο [άρθρα 324 έως 329 του Ν.4700/20 (ΦΕΚ 127/29.06.2020 τεύχος Α')]

Αποτελέσματα προσυμβατικών ελέγχων (πράξεις Κλιμακίων)

Ε' Κλιμάκιο (έργα)

- 255/2022 Πράξη Ε' Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης, μεταξύ της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους Άθω και της εργοληπτικής επιχείρησης ..., για την υλοποίηση του έργου «Έργα αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο Άγιον Όρος (προμήθεια και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων)», με την αναφερόμενη στο σκεπτικό (σκέψη 12) επισήμανση.

- 45/2022 Πράξη Ε' Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και του οικονομικού φορέα [Α] για την εκτέλεση του έργου «Συντήρηση – καθαρισμός και επισκευή φρεατίων υδροσυλλογής και συνδετήριων αγωγών στο οδικό δίκτυο ΠΑΟΔ και στο παράπλευρο της Αττικής Οδού», με την αναφερόμενη στο σκεπτικό (σκ. 4) της παρούσας επισήμανση.

- 33/2022 Πράξη Ε' Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου τροποποίησης της σύμβασης σύμπραξης μετά των τροποποιούμενων παραρτημάτων αυτής, μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της ανώνυμης εταιρείας ειδικού σκοπού με την επωνυμία [Α] και ως εκ τρίτου του μετόχου του αναδειχθέντος Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης, ήτοι της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία [Β], για την εκτέλεση του έργου «Ολοκληρωμένη Διαχείριση Απορριμμάτων Περιφέρειας Πελοποννήσου με Σ.Δ.Ι.Τ.».

- 7/2022 Πράξη Ε΄ Κλιμακίου

Κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος για έλεγχο σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Αττικής και της εταιρείας [B], για την εκτέλεση του έργου με τίτλο «ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ Δ.Ε ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ, ΔΗΜΟΥ ΦΥΛΗΣ».

- 736/2021 Πράξη Ε΄ Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου συμφωνίας - πλαίσιο για την ανάθεση του έργου «ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΚΤΗΡΙΩΝ ΔΗΜΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ» μεταξύ του Δήμου Διονύσου και του οικονομικού φορέα

- 333/2021 Πράξη Ε΄ Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης, μεταξύ της Δημοτικής Επιχείρησης Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας – ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ (Δ.Ε.ΤΗ.Π.) και του οικονομικού φορέα ..., για την υλοποίηση του έργου «ΑΓΩΓΟΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΗΣ ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ ΜΕ ΤΗ ΝΕΑ ΜΟΝΑΔΑ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ V ΤΗΣ ΔΕΗ», με τις επισημάνσεις που αναφέρονται στη σκέψη 4 της παρούσας.

- 261/2021 Πράξη Ε΄ Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Δήμου Παιονίας, της Δ.Ε.Υ.Α. Παιονίας και του οικονομικού φορέα ... για την εκτέλεση του έργου «Υδροδότηση πρώην Δήμων Πολυκάστρου – Αξιούπολης από πηγές του Πάικου».

- 70/2021 Πράξη Ε΄ Κλιμακίου

Δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Δήμου Αθηναίων και του οικονομικού φορέα [B], για την εκτέλεση του έργου με τίτλο «Αποκατάσταση βατότητας πεζοδρομίων και οδών 4ης και 5ης Δ.Κ. 2017», με τις αναφερόμενες στο σκεπτικό (σκ. 5) της παρούσας επισημάνσεις

Στ΄ Κλιμάκιο (προμήθειες)

- 518/2021 Πράξη Στ΄ Κλιμακίου

Συμφωνία - πλαίσιο με αντικείμενο την ανάθεση της προμήθειας συστημάτων θερμομέτρησης από Δίκτυο Δήμων, ενεργώντας ως Κεντρική Αρχή Αγορών: Αναρμοδιότητα του Δικτύου ελλείπει σχετικής πρόβλεψης στο νόμο και στο καταστατικό του. Θέσπιση

αδικαιολόγητα περιοριστικών όρων συμμετοχής στο διαγωνισμό. **Κωλύεται.**

- 517/2021 Πράξη Στ' Κλιμακίου

Προγραμματική σύμβαση Περιφέρειας, Λιμενικών Ταμείων και Δικτύου Δήμων για την ίδρυση υδατοδρομίων: Σύμβαση παροχής υπηρεσιών του ν. 4412/2016 που ανατίθεται χωρίς διαγωνισμό. Υπέρβαση νομίμου ορίου διοικητικού κόστους. Παραβίαση των αρχών της χρηστής διαχείρισης και της οικονομικότητας. Μη νόμιμη έμμεση επιχορήγηση. **Κωλύεται.**

- 508/2020 Πράξη Στ' Κλιμακίου

Προμήθεια από Δήμο μηχανολογικού εξοπλισμού (κυρίως οχημάτων): Τεκμηριώνεται το κόστος της προμήθειας, καθόσον αιτιολογείται η αναγκαιότητά της και η επιλογή της διενέργειάς της με χρηματοδοτική μίσθωση διάρκειας 5 ετών και τεκμηριώνεται με βάση συγκριτικά στοιχεία το ύψος του προϋπολογισμού. **Δεν κωλύεται η υπογραφή.**

- 505/2020 Πράξη Στ' Κλιμακίου

Προμήθεια από Δήμο οχημάτων καθαριότητας: Δεν αιτιολογείται η επιλογή της διενέργειάς της με χρηματοδοτική μίσθωση ούτε τεκμηριώνεται το ύψος του προϋπολογισμού. Δεν αποδείχθηκε η πιστοληπτική ικανότητα του μοναδικού μετασχόντος φορέα. Δεν αιτιολογήθηκε λεκτικά η βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς του. **Κωλύεται η υπογραφή.**

- 476/2020 Πράξη Στ' Κλιμακίου

Προμήθεια και εγκατάσταση φωτιστικών σωμάτων τύπου LED και προμήθεια λαμπτήρων τύπου LED εξοικονόμησης ενέργειας στο δημοτικό φωτισμό: Δυσανάλογες απαιτήσεις χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής ικανότητας για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό. Συνιστούν ουσιώδεις πλημμέλειες. **Κωλύεται η υπογραφή.**

Z' Κλιμάκιο (υπηρεσίες)

- 486/2021 Πράξη Z' Κλιμακίου

Ανάθεση από τον ΟΠΕΚΑ της παρασκευής - συσκευασίας και διανομής ζεστών γευμάτων σε μαθητές: Αναβάλλει για 31 τμήματα της υπηρεσίας μέχρι τη δημοσίευση αποφάσεων επί εκκρεμών αιτήσεων αναστολής. **Κωλύεται η υπογραφή των συμβάσεων για τα λοιπά 33 τμήματα λόγω της θέσπισης υπέρμετρα περιοριστικού όρου συμμετο-**

χής στο διαγωνισμό.

- 185/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Κωλύεται η σύναψη του σχεδίου σύμβασης της εταιρείας με την επωνυμία «Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας Α.Ε.», με αντικείμενο την 8 Α.Κ/πρx.k17.21/135 φ παροχή υπηρεσιών ασφαλιστικής κάλυψης αστικής ευθύνης της Ε.ΥΔ.Α.Π. Α.Ε. έναντι τρίτων.

- 170/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Ανάθεση υπηρεσιών: Η παράλειψη της αναθέτουσας αρχής να αιτιολογήσει ρητά στα έγγραφα της σύμβασης την επιλογή της να μην υποδιαιρέσει τη σύμβαση σε τμήματα συνιστά εν προκειμένω μη ουσιώδη πλημμέλεια, καθόσον η σχετική αιτιολογία προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Μειοψηφία. **Δεν κωλύεται.**

- 143/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Προγραμματική σύμβαση μεταξύ Δήμου και Δικτύου Δήμων για τη διοικητική υποστήριξη του Δήμου κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 94 του Ν. 3852/2010. Δεν προσδιορίζονται οι ανατιθέμενες υπηρεσίες σε συνάρτηση με εντοπισμένες δράσεις, στις οποίες οι υπηρεσίες του Δήμου αδυνατούν να ανταποκριθούν. **Κωλύεται η υπογραφή.**

- 117/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Ανάθεση από Πανεπιστήμιο με διαγωνισμό της μίσθωσης δωματίων ξενοδοχείου/ων ή επιπλωμένων διαμερισμάτων, για την κάλυψη των αναγκών στέγασης των φοιτητών: Παραδεκτώς εισάγεται για έλεγχο, καθόσον αφορά στην απόκτηση υπηρεσιών στέγασης. **Δεν κωλύεται η υπογραφή.**

- 101/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Απευθείας αγορά δύο ακινήτων από Δήμο: Δικαιολογείται η μη διενέργεια δημοπρασίας, καθόσον προκύπτει η ωφέλεια του Δήμου από την αγορά και η μοναδικότητά τους για την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου δημοτικού σκοπού (εφαρμογή πράξης αναλογισμού για τη ρυμοτόμηση οδού). **Δεν κωλύεται.**

- 88/2021 Πράξη Ζ' Κλιμακίου

Ανάθεση της παρασκευής και διανομής σχολικών γευμάτων: Νομίμως απαιτείται για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό εμπειρία σε ζεστά γεύματα, όχι όμως και εμπειρία ειδικά σε γεύματα μαθητών. Μη ουσιώδης πλημμέλεια. Απορριπτέα οικονομική προσφορά υπερ-

βαίνουσα τον προϋπολογισμό. Δεν κωλύεται η υπογραφή των λοιπών συμβάσεων.

4.2.2.3 Λοιποί Έλεγχοι Ελεγκτικού Συνεδρίου

Το βασικό αποτέλεσμα που προέκυψε από τη διεξαγωγή έρευνας της Ραντοπούλου (2022) είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων διαφωνεί με την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου των δαπανών στους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

4.2.3 Έλεγχος ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως, από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή [παρ. 3 άρθρο 163 του Ν. 3463/2006]

Η παρ. 4 του άρθρου 42 «Διορισμός Ορκωτού Ελεγκτή ή ελεγκτικής εταιρείας (άρθρο 37 της Οδηγίας)» του Ν. 4449/17 (ΦΕΚ 7/24.01.2017 τεύχος Α') Υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις, ψηφίστηκε ως εξής:

«4. Για την περιφρούρηση της ανεξαρτησίας του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας, όσον αφορά τους υποχρεωτικούς ελέγχους, ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής ή ο κύριος εταίρος ελέγχου της ελεγκτικής εταιρείας μπορεί να προσφέρει τις υπηρεσίες του, με την ιδιότητά του αυτή, για χρονική περίοδο που δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) συνεχή χρόνια και να επαναλάβει τα καθήκοντά του μετά από την παρέλευση δύο (2) συνεχών χρόνων.»

Προσφάτως, η παρ. 4 του άρθρου 42 «Διορισμός Ορκωτού Ελεγκτή ή ελεγκτικής εταιρείας (άρθρο 37 της Οδηγίας)» του Ν. 4449/17 (ΦΕΚ 7/24.01.2017 τεύχος Α') Υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις, αντικαταστάθηκε από το άρθρο 47 του ν.5000/22 (ΦΕΚ 226/09.12.2022 τεύχος Α'), ως εξής:

«4. Για την περιφρούρηση της ανεξαρτησίας του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας, όσον αφορά τους υποχρεωτικούς ελέγχους σε οντότητες οι οποίες δεν είναι δημοσίου συμφέροντος, οι κύριοι εταίροι ελέγχου που είναι υπεύθυνοι για τη διενέργεια του υποχρεωτικού ελέγχου παύουν τη συμμετοχή τους στον υποχρεωτικό έλεγχο της ελεγχόμενης οντότητας το αργότερο επτά (7) χρόνια από την ημερομηνία διορισμού τους και δεν δύνανται να συμμετάσχουν εκ νέου στον υποχρεωτικό έλεγχο

της ελεγχόμενης οντότητας πριν παρέλθουν τρία (3) έτη από την παύση αυτή».

Δηλαδή δεν υφίσταται πλέον θέμα περιφρούρησης της ανεξαρτησίας του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας, όσον αφορά τους υποχρεωτικούς ελέγχους σε οντότητες οι οποίες είναι δημοσίου συμφέροντος.

«Οι ελεγκτές ταυτίζονται με τους πελάτες τους και ότι οι ελεγκτές που ταυτίζονται περισσότερο με έναν πελάτη είναι πιο πιθανό να συναινέσουν στη θέση που προτιμά ο πελάτης. Από την άλλη πλευρά, οι πιο έμπειροι ελεγκτές και οι ελεγκτές που παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικής ταυτότητας είναι λιγότερο πιθανό να συναινέσουν στη θέση του πελάτη (Bamber and Iyer, 2007)».

Οι (Edmonds et al., 2017) διαπιστώνουν ότι οι πολιτικές εναλλαγής ελεγκτικών εταιρειών συνδέονται έμμεσα με υψηλότερη ποιότητα ελέγχου.

«Γενικά, καλός έλεγχος διενεργείται όταν ένας ελεγκτής έχει υψηλό επίπεδο ανεξαρτησίας και επαγγελματισμού (Gustavson and Sundström, 2018)».

Η αρχή της ανεξαρτησίας των ελεγκτών έχει οριστεί από την έκδοση το 1998 της Διακήρυξης της Λίμα, του πρώτου Διεθνούς Προτύπου του Διεθνούς Οργανισμού Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI, 1998).

Το βασικό συμπέρασμα που προέκυψε από την έρευνα του Κελεπούρη (Διπλωματική 2019) είναι ότι στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των Δήμων υπάρχουν αδυναμίες «που σχετίζονται κυρίως με τη μη ακριβή αποτίμηση των απαιτήσεων και των ενσώματων ακινητοποιήσεων, τη μη ακριβή αναγνώριση έκτακτων / ενδεχόμενων υποχρεώσεων και σοβαρές αδυναμίες του Εσωτερικού Ελέγχου που έχουν σχέση με θέματα διαχείρισης και διοίκησης».

Σε έρευνά της σε συνολικά 294 Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού, εκ των οποίων ανταποκρίθηκαν οι 40, η Κολυβάκη (2021) εξάγει το συμπέρασμα ότι, χωρίς να έχει προηγηθεί ή να υφίσταται εσωτερικός έλεγχος, κατά τον έλεγχο του ορκωτού, το 37,5% των Δήμων παρουσίασε λογιστικά λάθη και το 17,5% είχε πέσει θύμα διαφθοράς ή και απάτης. Επίσης, μετά τον έλεγχο αυξήθηκε η αξιοπιστία προς τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Οι (Pamungkas et al., 2019) σε άρθρο τους για τους παράγοντες που επηρεάζουν τα ευρήματα ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων των Ινδονησιακών περιφερειακών κυβερνήσεων, αναφέρουν ότι τα τελευταία χρόνια, παρότι οι οικονομικές καταστάσεις

που έλαβαν γνώμη χωρίς επιφύλαξη είχαν αυξηθεί, αυξήθηκαν και τα ευρήματα του ελέγχου για τους οικονομικούς απολογισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης.

4.2.4 Έλεγχος από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ανεξάρτητη αρχή) [παρ. 1 άρθρο 82 Ν.4622/2019]

Με στόχο την αποτύπωση και τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας του έργου της ΕΑΔ, στη μελέτη της (Μωραΐτη, 2021) διαπιστώνεται η λειτουργία ενός σύγχρονου ανεξάρτητου φορέα και επιβεβαιώνεται η αξιοπιστία και αποτελεσματικότητά του. Στην ίδια μελέτη συμπεραίνεται και η συμβολή της λειτουργίας της Αρχής στην άνοδο της χώρας στον «Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς» (59^η θέση το 2020 σε σύνολο 180 χωρών). Σημαντικό επίσης προκύπτει το έργο της Αρχής στον έλεγχο των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (ΠΟΘΕΝ ΕΣΧΕΣ).

Αποτελέσματα ελέγχων της ΕΑΔ

Έλεγχος της ΕΑΔ σε δήμο για τη νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης, εκτέλεσης και πληρωμής του έργου αποκατάστασης του συστήματος πυρόσβεσης του περιαστικού δάσους.

Κατόπιν καταγγελίας, κλιμάκιο Επιθεωρητών της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας πραγματοποίησε έλεγχο σε Δήμο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, με αντικείμενο τη νομιμότητα των διαδικασιών ανάθεσης, εκτέλεσης και πληρωμής, κατά το έτος 2015 και εντεύθεν, της προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού (υποβρύχια αντλητικά συγκροτήματα γεωτρήσεων, ηλεκτρικές εγκαταστάσεις, ασύρματα συστήματα φλοτέρ, κ.λπ.) και της εκτέλεσης των σχετικών εργασιών για την αποκατάσταση της λειτουργίας των υδραυλικών και ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων του συστήματος πυρόσβεσης του περιαστικού δάσους Δήμου, συνολικού κόστους της τάξης των 185.000 ευρώ.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι:

- Ο τέως Δήμαρχος του εν λόγω Δήμου, θεωρώντας ότι πρόκειται για κατεπείγουσα ανάγκη, προέβη την Άνοιξη του 2015 σε άτυπη προφορική ανάθεση του έργου της αποκατάστασης του συστήματος πυρόσβεσης σε ιδιωτική εταιρεία, δίχως να τηρηθεί

κανένα από τα προβλεπόμενα στάδια της κείμενης νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, είτε του Ενιαίου Κανονισμού Προμηθειών ΟΤΑ για τις προμήθειες, είτε των διατάξεων του ν. 3669/2008 για τα δημόσια έργα (δηλαδή χωρίς απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου για την έγκριση και διάθεση πίστωσης, χωρίς σύνταξη μελέτης, χωρίς τεκμηρίωση της κατεπείγουσας ανάγκης ως εξαιρετικής διαδικασίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, χωρίς έκδοση απόφασης του Δημάρχου για την ανάθεση του έργου, χωρίς σύναψη σχετικής σύμβασης, κ.ο.κ.).

- Το ως άνω έργο, σύμφωνα με τον τέως Δήμαρχο, φέρεται να πραγματοποιήθηκε κατά το χρονικό διάστημα Απριλίου - Μαΐου 2015. Ωστόσο, δεν υφίσταται κανένα στοιχείο παραλαβής από τα αρμόδια όργανα και υπηρεσίες του Δήμου της προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού και των σχετικών εργασιών αποκατάστασης του συστήματος πυρόσβεσης του περιαστικού δάσους του Δήμου.

- Δεν υπάρχουν παραστατικά στοιχεία οικονομικού περιεχομένου (δελτία αποστολής, αποδείξεις αγοράς/πώλησης, αποδείξεις παροχής υπηρεσιών κ.λπ.) της εταιρίας για τη φερόμενη προμήθεια εξοπλισμού και τη σχετική εκτέλεση εργασιών.

- Δεν προκύπτει πληρωμή της εταιρίας από τον Δήμο για το ως άνω έργο.

- Τρία (3) περίπου έτη κατόπιν της ανωτέρω προφορικής ανάθεσης, ο Δήμος προχώρησε το έτος 2018 σε μια σειρά από τυπικές ενέργειες «νομιμοποίησης» της ανάθεσης του ως άνω έργου στην υπόψη εταιρία (σύνταξη μελέτης τεχνικών προδιαγραφών, κ.λπ.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, ώστε να υπάρξει η δυνατότητα πληρωμής της εν λόγω εταιρίας. Ωστόσο, οι ανωτέρω ενέργειες δεν οδήγησαν σε ανάθεση του προκείμενου έργου και δεν κατέστη δυνατή η πληρωμή του «εργολάβου».

- Από τις Εκθέσεις Αυτοψίας των Επιθεωρητών της ΕΑΔ και υπαλλήλου της Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου, καθώς και τη σχετική Έκθεση Πραγματογνωμοσύνης Μηχανικού του ΤΕΕ την οποία παρήγγειλε η ιδιωτική εταιρία, προκύπτει ότι ο σχετικός εξοπλισμός που περιλαμβάνεται στη μελέτη τεχνικών προδιαγραφών που σύνταξε ο Δήμος το 2018 είναι σήμερα εγκατεστημένος και λειτουργεί. Ωστόσο, δεν μπορεί να βεβαιωθεί επακριβώς πότε και ποιος προμήθευσε τον απαραίτητο εξοπλισμό και τον εγκατέστησε στο περιαστικό δάσος του Δήμου.

- Το έτος 2018 ο τέως Δήμαρχος εξέδωσε κατά παράβαση των αρμοδιοτήτων του, όπως

αυτές καθορίζονται στο άρθρο 58 του ν. 3852/2010, προσωπική βεβαίωση ότι η εν λόγω προμήθεια αποκατάστασης του συστήματος πυρόσβεσης εκτελέστηκε πλήρως τον Μάιο του 2015 από την εταιρεία στην οποία ανέθεσε προφορικά το έργο.

- Μέχρι σήμερα δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία σχετική πληρωμή της εταιρίας από τον Δήμο για το εν λόγω έργο. Ωστόσο, η εταιρεία στην οποία ανατέθηκε προφορικά από τον τέως Δήμαρχο το εν λόγω έργο το έτος 2015 έχει ασκήσει αγωγές κατά του Δήμου, ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Εφετείου, προκειμένου να λάβει το οφειλόμενο κατ' αυτήν ποσό για την εκτέλεση του έργου, με ενδεχόμενη συνέπεια την πρόκληση σημαντικής δημοσιονομικής επίπτωσης στον εν λόγω Δήμο.

Για τις μη σύννομες πράξεις ή/και παραλείψεις του τέως Δημάρχου δεν αναζητούνται ευθύνες, καθώς έχει παρέλθει το διάστημα παραγραφής τους, ενώ ταυτόχρονα ο τέως Δήμαρχος δεν κατέχει πλέον αιρετή θέση στην τοπική αυτοδιοίκηση.

Η εν λόγω Έκθεση Ελέγχου διαβιβάστηκε στην αρμόδια Εισαγγελική Αρχή για την αναζήτηση τυχόν ποινικών ευθυνών.

Επιπρόσθετα, απόσπασμα της Έκθεσης Ελέγχου διαβιβάστηκε: α) στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, β) στη Γενική Διεύθυνση Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος και γ) στον Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης, με πρόταση να διενεργηθεί έλεγχος σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα σε αυτήν, κατά λόγο αρμοδιότητας, στην εταιρεία που φέρεται να προέβη στην αποκατάσταση του συστήματος πυρόσβεσης του περιαστικού δάσους.

Έλεγχος της ΕΑΔ σε δημοτικές επιχειρήσεις ως προς την τήρηση της νομιμότητας παροχής υπηρεσιών ανθοστολισμού κατά τις τελετές κηδειών ή μνημόσυνων

Θέμα: Έλεγχος της ΕΑΔ σε δημοτικές επιχειρήσεις ως προς την τήρηση της νομιμότητας παροχής υπηρεσιών ανθοστολισμού κατά τις τελετές κηδειών ή μνημόσυνων που λαμβάνουν χώρα στους ιερούς ναούς των οικείων δημοτικών κοιμητηρίων με παράλληλο αποκλεισμό των ιδιωτών παρόχων αντίστοιχων υπηρεσιών.

Κατόπιν καταγγελιών, κλιμάκιο της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, το διάστημα από 28.2.2022 έως 22.6.2022, διενήργησε έλεγχο σε δήμους της Περιφέρειας ως προς την τήρηση της νομιμότητας παροχής υπηρεσιών ανθοστολισμού κατά τις τελετές κηδειών

ή μνημόσυνων, που λαμβάνουν χώρα στους ιερούς ναούς των οικείων δημοτικών κοιμητηρίων με παράλληλο αποκλεισμό των ιδιωτών παρόχων αντίστοιχων υπηρεσιών.

Ευρήματα κατά τον επιτόπιο έλεγχο :

- Διαπιστώθηκε ότι η παροχή υπηρεσιών ανθοστολισμού σε συγκεκριμένο Δήμο δεν περιλαμβάνεται στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ και κατ' επέκταση των κοινωφελών τους επιχειρήσεων, δεν έχει κοινωφελή χαρακτήρα και προσιδιάζει με εμπορική πράξη. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να ασκείται από την κοινωφελή επιχείρηση. Επιπλέον, αν και η παροχή υπηρεσιών ανθοστολισμού είχε απαλειφθεί από τους σκοπούς της επιχείρησης από το 2008 εν τούτοις, ο συγκεκριμένος δήμος συνέχισε την κατ' αποκλειστικότητα παροχή υπηρεσιών ανθοστολισμού κατά παράβαση του Κανονισμού του Κοιμητηρίου, σε τέτοιο βαθμό που να συνιστά οιονεί νομικό μονοπώλιο ως προς την εν λόγω δραστηριότητα σε βάρος των τοπικών εμπορικών επιχειρήσεων. Τα τέλη ή δικαιώματα από τελετές που προέρχονται από το κοιμητήριο, αποτελούν έσοδο για τη συντήρηση αυτού και όχι για την κάλυψη των υποχρεώσεων λειτουργίας του δήμου ή των δημοτικών επιχειρήσεων.

Προτάθηκε η παύση των δραστηριοτήτων της δημοτικής επιχείρησης στον εν λόγω τομέα. Δεν αναζητήθηκαν πειθαρχικές ευθύνες, καθώς ο νυν Πρόεδρος δεν είναι αιρετός, ενώ ο απελθών Πρόεδρος δεν έχει επανεκλεγεί ως δημοτικός σύμβουλος.

- Έτερος δήμος ο οποίος ομοίως δραστηριοποιείτο σε μη προβλεπόμενο από τις συστατικές του διατάξεις σκοπό (ήτοι στον τομέα του ανθοστολισμού κατά τις τελετές κηδειών ή μνημόσυνων που λαμβάνουν χώρα στον ιερό ναό των κοιμητηρίων του) συμμορφώθηκε πλήρως με τις κείμενες διατάξεις καθώς η Γενική Συνέλευση της επιχείρησης τροποποίησε, μεσούντος του ελέγχου, το Καταστατικό της απαλείφοντας την αρμοδιότητα του ανθοστολισμού από τους σκοπούς της.

Έλεγχος της ΕΑΔ σε Δήμο με αντικείμενο τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης και παραλαβής προμηθειών για την αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης.

Θέμα: Έλεγχος της ΕΑΔ σε Δήμο με αντικείμενο τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης και τις διαδικασίες υλοποίησης και παραλαβής δύο προμηθειών (σύστημα επισκόπησης και καταγραφής λειτουργικής κατάστασης αγωγών και γεωτρήσεων, ψηφιακοί αισθητήρες ροής, κ.λπ.) που αφορούσαν στην αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευ-

σης προϋπολογισμού 8.064.800,00 € και 7.591.350,00 €.

Κατόπιν καταγγελίας διενεργήθηκε έλεγχος για το χρονικό διάστημα 2013 έως 2019 σε Δήμο της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας ως προς τη διαγωνιστική διαδικασία ανάθεσης, τις διαδικασίες υλοποίησης και παραλαβής δύο προμηθειών (σύστημα επισκόπησης και καταγραφής λειτουργικής κατάστασης αγωγών και γεωτρήσεων, ψηφιακοί αισθητήρες ροής, κ.λπ.) που αφορούσαν στην αναβάθμιση των δικτύων ύδρευσης και αποχέτευσης του εν λόγω Δήμου, προϋπολογισμού 8.064.800,00 € και 7.591.350,00 €, αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση των δύο προμηθειών είχε ενταχθεί στο ΕΠ Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013.

Κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι:

- Οι διακηρύξεις των δύο προμηθειών δεν έλαβαν την προβλεπόμενη από την ισχύουσα νομοθεσία δημοσιότητα.
- Η αξιολόγηση των τεχνικών και οικονομικών προσφορών των δύο διαγωνισμών έγινε μόνο από τον/την Πρόεδρο της Επιτροπής Αξιολόγησης, ο/η οποίος/α εν συνεχεία πλαστογράφησε την υπογραφή ενός εκ των δύο άλλων μελών και εξέδωσε ακριβή αντίγραφα Πρακτικών Αξιολόγησης χωρίς να υφίστανται τα πρωτότυπα.
- Αναφορικά με την προμήθεια ειδών της αναβάθμισης του δικτύου ύδρευσης, ο έλεγχος κατέδειξε την απουσία νομίμων παραστατικών πώλησης και πιστοποίησης της εγκατάστασής τους.
- φέρεται να εκδόθηκαν μη νόμιμα δικαιολογητικά και φέρεται να παραδόθηκαν κάποια είδη της προμήθειας, με σκοπό μόνο τη δοκιμαστική λειτουργία και παρακαταθήκη ειδών της σύμβασης της προμήθειας και όχι προς πώληση στον εν λόγω Δήμο. Αυτά παρελήφθησαν για λογαριασμό του Δήμου όχι από την αρμόδια Επιτροπή Παραλαβής αλλά από τον/την ίδιο/α υπάλληλο που ήταν και Πρόεδρος της Επιτροπής Αξιολόγησης. Στα παραπάνω είδη περιλαμβάνονταν και ειδικά διαμορφωμένο όχημα τύπου VAN με Φορητό Σταθμό Διαρροής, για το οποίο όταν ζητήθηκαν στοιχεία από τον Δήμο, διαβιβάστηκε έγγραφο ταξινόμησης οχήματος με μεταγενέστερη ημερομηνία από τη φερόμενη ως ημερομηνία παραλαβής του.
- Εκδόθηκαν από τον/ην ίδιο ανωτέρω υπάλληλο αναρμοδίως έγγραφα με ψευδή ημερομηνία που οδήγησαν σε πληρωμή ποσού 3.018.980,88 € στην ανάδοχο κοινοπραξία, τα οποία δεν ήταν σύμφωνα με τον τύπο που έπρεπε να ακολουθηθεί για αυτή διαδικα-

σία (εντολή πληρωμής και πιστοποίηση αντί του ορθού πρωτοκόλλου παραλαβής). Τα παραπάνω έγγραφα διαβιβάστηκαν προς υπογραφή και υπογράφηκαν και από δεύτερο/η υπάλληλο του Δήμου, ο/η οποίος κατά τον έλεγχο ισχυρίστηκε ότι δεν αντιλήφθηκε τι υπέγραφε.

- Εκδόθηκε ψευδής Βεβαίωση Καλής Εκτέλεσης για την εμπρόθεσμη και σύμφωνη με τις προδιαγραφές και τα λοιπά τεύχη της σύμβασης, προμήθεια και τοποθέτηση των ειδών αξίας 3.018.980,88 €. Κατόπιν αυτής η ανάδοχος προσέφυγε στα πολιτικά δικαστήρια για την έκδοση διαταγής πληρωμής την οποία και εξέδωσε το δικαστήριο. Ακολούθως, ο/η τότε Πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής και Δήμαρχος δεν έθεσε ως όφειλε, στην Οικονομική Επιτροπή ως θέμα την άσκηση ή μη ένδικων μέσων κατά της απόφασης της διαταγής πληρωμής, αυτή κατέστη τελεσίδικη και η ανάδοχος κοινοπραξία πληρώθηκε.

- Όλες οι ανωτέρω ενέργειες των υπαλλήλων του Δήμου αλλά και του/ης τότε Προέδρου της Οικονομικής Επιτροπής και Δημάρχου συνετέλεσαν ουσιωδώς και κατά κρίσιμο τρόπο στην πληρωμή μέρους της προμήθειας της αναβάθμισης του δικτύου ύδρευσης ύψους 3.018.980,88 € καθώς επίσης και της επιδικασθείσας σε βάρος του Δήμου δικαστικής δαπάνης, ποσού 59.770,00 € και λοιπών εξόδων ύψους 1.194,00 €, παρά τη μη πλήρωση των νόμιμων προϋποθέσεων.

Η Έκθεση Ελέγχου της ΕΑΔ διαβιβάστηκε α) στον οικείο Δήμο για πειθαρχική δίωξη των εμπλεκόμενων υπαλλήλων και β) στην Εισαγγελία Εφετών Αθηνών για ποινική αξιολόγηση, ενώ απόσπασμα της Έκθεσης Ελέγχου διαβιβάστηκε α) στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων με πρόταση να διενεργηθεί έλεγχος στην ανάδοχο κοινοπραξία και β) στη Γενική Διεύθυνση Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών με πρόταση τη διενέργεια ελέγχου στην ανάδοχο κοινοπραξία.

Σύμφωνα με το 1^ο Φόρουμ Ακεραιότητας - 1st Integrity Forum (9 Δεκ. 2021) της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς:

- Ατιμώρητη η διαφθορά στην Ελλάδα λέει το 87%
- Εκτεθειμένοι στη διαφθορά οι Δήμοι και οι περιφέρειες κατά 39%
- Καμιά προστασία για όσους καταγγέλλουν διαφθορά

Σύμφωνα με το 2^ο Φόρουμ Ακεραιότητας - 2st Integrity Forum (9 Δεκ. 2022) της Εθνι-

κής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ), με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Διαφθοράς:

- Το 46,2 % των πολιτών θεωρούν ότι υπάρχουν φαινόμενα διαφθοράς σε πολύ μεγάλο βαθμό
- ΜΜΕ, Πολιτική, Πολεοδομία, Δημόσιος Τομέας, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Δικαιοσύνη και Υγεία βρίσκονται στις πρώτες θέσεις των τομέων του δημόσιου βίου που οι πολίτες θεωρούν ότι προηγούνται στη διαφθορά
- Το 71,3% των πολιτών (ναι , μάλλον ναι) θεωρεί ότι η διαφθορά είναι πιο εκτεταμένη στη χώρα μας σήμερα σε σχέση με τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Το 75% των πολιτών θεωρεί πολύ ή αρκετά πιθανό να κατήγγειλε μια υπόθεση διαφθοράς στην περίπτωση που έπεφτε στην αντίληψή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Σύννοψη Συμπερασμάτων, Περιορισμοί και Προτάσεις

Έχοντας υπόψη το θεωρητικό πλαίσιο και τα ευρήματα που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια, καταδεικνύεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος εφαρμόζεται στους Δήμους της χώρας κατά περίπτωση και με τρόπο αποσπασματικό και ελλιπή.

Πολλοί Δήμοι δεν έχουν συστήσει ή δεν έχουν στελεχώσει ή δυσκολεύονται να στελεχώσουν Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου, με αποτέλεσμα να μην επέρχονται τα προσδοκώμενα αποτελέσματα (ενίσχυση μηχανισμών λογοδοσίας και ακεραιότητας, καλή διακυβέρνηση και χρηστή διοίκηση).

Όπου προβλέφθηκε και λειτουργεί ο εσωτερικός έλεγχος, τίθενται ζητήματα αρχών, όρων, εννοιών και κανόνων (αρμοδιότητες, κατοχύρωση ανεξαρτησίας και αξιοπιστία, πιστοποίηση και επαγγελματική σχέση, αξιολόγηση λειτουργίας, πρότυπα ελέγχου και βέλτιστες πρακτικές), ενώ διαπιστώνεται ότι όσο καλύτερα λειτουργεί ο Εσωτερικός Έλεγχος σε έναν Δήμο, τόσο αυξάνεται η αξιοπιστία του.

Όσον αφορά το νεοσύστατο θεσμό του συμβούλου ακεραιότητας που εισάγεται στη δημόσια διοίκηση ως καινοτομία, οι ΟΤΑ α΄ βαθμού δεν φαίνεται να διέπονται από κουλτούρα ακεραιότητας και εκσυγχρονισμού και να τον υιοθετούν.

Στο πλαίσιο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, με το διαχωρισμό και ασυμβίβαστο των ρόλων του διατάκτη και του Προϊστάμενου Οικονομικών Υπηρεσιών (ΠΟΥ), με τις αυξημένες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις του ΠΟΥ από τη μια και με τον ξεχωριστό ιδιαίτερο ελεγκτικό ρόλο του δημοτικού Ταμιά από την άλλη, συναντάμε στους ΟΤΑ μια ιδιόζουσα εσωτερική διαδικασία ελέγχου μοναδική σε όλη τη δημόσια διοίκηση.

Μια άλλη θεσμοθετημένη διαδικασία εσωτερικού ελέγχου στους ΟΤΑ α΄ βαθμού, που παρουσιάστηκε στην εργασία ως «έλεγχος οργάνων διοίκησης των Δήμων» και αφορά προελέγχους και ελέγχους από την Οικονομική Επιτροπή (η οποία συγκροτείται από αιρετούς και λειτουργεί πρωτίστως για την επίτευξη της κυβερνησιμότητας), δεν είναι ανεξάρτητη, αξιόπιστη και αποτελεσματική.

Το καθεστώς άσκησης της κρατικής εποπτείας στους ΟΤΑ, με έλεγχο νομιμότητας και

πειθαρχικό έλεγχο από τον διορισμένο Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, δεν εξασφαλίζει εγγυήσεις αξιοπιστου, αμερόληπτου και αποτελεσματικού ελέγχου, ενώ η μετάβαση προς ένα ολοκληρωμένο ανεξάρτητο σύστημα εποπτείας, ελέγχου και διαφάνειας, δεν υλοποιείται από τη θεσμοθέτηση του Καλλικράτη (Ν. 3852/2010) μέχρι σήμερα, εγείροντας ερωτηματικά κατά πόσο είναι επιθυμητή η αποκομματικοποίηση της Αυτοδιοίκησης.

Αντιθέτως, διενεργούν αξιόπιστο και αποτελεσματικό Εξωτερικό Έλεγχο στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού, οι ανώτατοι θεσμοί και αρχές ελέγχου που διαθέτουν τεκμήρια ανεξαρτησίας, αυτοτέλειας και καταλογισμού, από τα ευρήματα των οποίων συμπεραίνουμε ότι οι Δήμοι δεν τηρούν αρχές νομιμότητας, δημοσιονομικής πειθαρχίας, διαχειριστικής επάρκειας και ανταποδοτικότητας. Από τον αμερόληπτο έλεγχο προκύπτει ότι οι Δήμοι της χώρας είναι εκτεθειμένοι στη διαφθορά.

Περιορισμό της εργασίας αποτέλεσε το ότι ορισμένοι θεσμοί και αρχές ελέγχου και διαφάνειας (όπως ο Σύμβουλος ακεραιότητας και η Ενιαία Αρχή Διαφάνειας) είναι νεοσύστατοι και δεν έχουν δημοσιευθεί αρκετές έρευνες για τη λειτουργία τους, τα ευρήματα των οποίων θα αποτελούσαν αντικείμενο προσέγγισης.

Επίσης στο πλαίσιο του πειθαρχικού ελέγχου των προσώπων, τα δεδομένα των αιρετών στους οποίους ασκείται δίωξη και η εμπιστευτικότητα της διαδικασίας άσκησης ελέγχου, αποτέλεσαν έναν ακόμη περιορισμό στην αποτελεσματικότητα της εργασίας.

Θα μπορούσαν να αποτελέσουν **προτάσεις** για μελλοντική έρευνα:

- Η εγκατάσταση ΣΕΕ και η λειτουργία ΜΕΕ με την καταγραφή διαδικασιών και ροών εργασιών (flowchart) ως βήμα, μπορεί να αναδείξει την αλληλεπίδραση του ελέγχου με το «Εθνικό Μητρώο Διοικητικών Διαδικασιών» του Ελληνικού Δημοσίου.
- Ο τρόπος συσχέτισης και η έκταση της αλληλεπίδρασης της λειτουργίας του Ελέγχου με άλλες διαδικασίες και εργαλεία διοίκησης, όπως είναι η Διοίκηση μέσω στόχων, η πιστοποίηση ποιότητας, το Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ) και η συγκριτική αξιολόγηση.
- Πώς οι εξελίξεις στην ψηφιοποίηση, την ανάλυση δεδομένων και την τεχνητή νοημοσύνη αλλάζουν τον έλεγχο.
- Τα αποτελέσματα των ελέγχων της Ενιαίας Αρχής Διαφάνειας και η σύγκριση με αυτά των φορέων οι οποίοι καταργήθηκαν και για τους οποίους αποτέλεσε καθολικό διάδοχο.

- Η έρευνα και αιτιολόγηση των λόγων μη λειτουργίας της ΑΥΕ ΟΤΑ, ως παράμετρος των επερχόμενων μεταρρυθμίσεων στο σύστημα κρατικής εποπτείας των ΟΤΑ.

Βιβλιογραφία

Ξένη Βιβλιογραφία

Ackermann, C., & Marx, B. (2016). Internal audit risk management in metropolitan municipalities. *Risk, Governance & Control: Financial Markets and Institutions*, 6(3), 45-51

Aikins, A. E., Mensah, J. V., & Kumi-Kyereme, A. (2022). Investigating the conditions under which internal auditing is carried out in selected local governments in the Central Region of Ghana. *Asian Journal of Accounting Research*, (ahead-of-print)

Bamber, E. M., & Iyer, V. M. (2007). Auditors' identification with their clients and its effect on auditors' objectivity. *Auditing: A journal of practice & theory*, 26(2), 1-24

Bringselius, L. (2018). Efficiency, economy and effectiveness—but what about ethics? Supreme audit institutions at a critical juncture. *Public Money & Management*, 38(2), 105-110

DAAFI, R., & Imane, R. A. H. J. (2022). The implementation of the internal audit function in a regional governance system. *Revue du contrôle, de la comptabilité et de l'audit*, 6(1)

Edmonds, C. T., Edmonds, J. E., Vermeer, B. Y., & Vermeer, T. E. (2017). Does timeliness of financial information matter in the governmental sector?. *Journal of Accounting and Public Policy*, 36(2), 163-176

Ferry, L., Ruggiero, P., & Midgley, H. (2022). The why, who and what of public sector auditing. In *Auditing practices in local governments: an international comparison* (pp. 1-12). Emerald Publishing Limited

Ferry, L. (2019). Audit and inspection of local authorities in England: five years after the Local Audit and Accountability Act 2014

Gras-Gil, E., Moreno-Enguix, M. D. R., & Henández-Fernández, J. (2020). Gender and internal control systems in Spanish local governments. *Gender in Management: An International Journal*, 35(5), 463-480

Gustavson, M., & Sundström, A. (2018). Organizing the audit society: does good auditing generate less public sector corruption?. *Administration & Society*, 50(10), 1508-1532

Hazaea, S. A., Zhu, J., Khatib, S. F., & Elamer, A. A. (2022). Mapping the literature of internal auditing in Europe: a systematic review and agenda for future research. *Meditari Accountancy Research*, (ahead-of-print)

Hoekstra, A., & Kaptein, M. (2014). Understanding integrity policy formation processes: A case study in the Netherlands of the conditions for change. *Public Integrity*, 16(3), 243-264

- Moreno-Enguix, M. D. R., Gras-Gil, E., & Henández-Fernández, J. (2019). Relation between internet financial information disclosure and internal control in Spanish local governments. *Aslib Journal of information management*, 71(2), 176-194
- Nordin, I. G. (2022). Narratives of internal audit: The Sisyphean work of becoming “independent”. *Critical Perspectives on Accounting*, 102448
- Nogueira, S. P. D. S., & Jorge, S. M. F. (2017). The perceived usefulness of financial information for decision making in Portuguese municipalities: The importance of internal control. *Journal of Applied Accounting Research*, 18(1), 116-136
- Pamungkas, B., Avrian, C., & Ibtida, R. (2019). Factors influencing audit findings of the Indonesian district governments’ financial statements. *Cogent Business & Management*, 6(1), 1673102
- Ratmono, D., & Darsono, D. (2022). Effectiveness of internal audit in local governments: The moderating role of internal and external auditors’ relations. *Accounting*, 8(2), 177-186
- García, L. S., Barbadillo, E. R., & Pérez, M. O. (2019). Analysis of the Influence of the Internal Audit Function on Audit Fees: Análisis de la Influencia de la Función de Auditoría Interna sobre las Cuotas de Auditoría. *Revista De Contabilidad-Spanish Accounting Review*, 22(1), 100-111
- Hoekstra, A., & Talsma, J. (2021). Introducing a new key player in internal whistleblowing procedures: Examining the position of confidential advisers. *Public Integrity*, 23(1), 52-67

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Ακρίβος, Ρουμπάνης και Ψαρόπουλος (2009). Ερευνητική μεθοδολογία, περιγραφική στατιστική και λήψη αποφάσεων
- Καραγιλάνης, Σ. (2021). Τα προβλήματα που προκύπτουν από την υποχρέωση του δημοτικού ταμία για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας των χρηματικών ενταλμάτων
- Καφιδάς, Λ. (2022). Ο Σύμβουλος Ακεραιότητας
- Κελεπούρης, Σ. Ζ. (2019). Εξωτερικός έλεγχος στους Δήμους της Ελλάδας: ανάλυση των πορισμάτων ελέγχου επί των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (Master's thesis)
- Κολυβάκη, Η. (2021). Εξωτερικός έλεγχος των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού από ορκωτό ελεγκτή-λογιστή
- Κοντοκόστα, Α. Δ. (2020). Ο εσωτερικός έλεγχος στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Master's thesis)
- Λιτωμένου, Α. (2018). Εισαγωγή στην έννοια του δημόσιου ελέγχου, ενδεικτική νομολογία του

Ελεγκτικού Συνεδρίου, ΕΔΔΔ, τεύχος 1/2018, σελ. 17

Μάνος, Κ. (2018). Έλεγχος νομιμότητας οικονομικών πράξεων ΟΤΑ Α΄ βαθμού από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Μωραΐτη, Β. (2021). Η αποτύπωση του έργου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας

Ξυδιά, Α. (2022). Η λειτουργία της οικονομικής υπηρεσίας ενός μεσαίου Δήμου μετά την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου επί των δαπανών του και ο ρόλος του Προϊσταμένου Διεύθυνσης Οικονομικής Υπηρεσίας

Παππίδας, Π. (2017). Έλεγχος δαπανών, Ελεγκτικό Συνέδριο & Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκδόσεις Νομή Βιβλιοθήκη

Ραντοπούλου, Μ. (2022). Διερεύνηση και αξιολόγηση των διαδικασιών και των προβλημάτων κατά τον έλεγχο, πιστοποίηση και εκκαθάριση των δαπανών στους ΟΤΑ Α΄Βαθμού

Ροντίρη, Μ. (2022). Διαφθορά και Εσωτερικός Έλεγχος των ΟΤΑ. Επίκαιρα νομικά θέματα και αναλύσεις, 2(18), 13

Σπηλιωτόπουλος, Ε. (2017). Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Τόμος Ι, 15η Έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, σελ. 231-232

Συνοδινού, Χ. (2022). Δημοσιονομικός έλεγχος πρωτοβάθμιων ΟΤΑ-Κριτική αποτίμηση εφαρμογής του

Χνιτίδου, Μ. (2021). Εσωτερικός έλεγχος και δημόσια τοπική διακυβέρνηση Μελέτη περίπτωσης: η χαρτογράφηση των κινδύνων στο δήμο Πυλαίας-Χορτιάτη

Νομοθεσία - Νομολογία

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ. 86218/15.12.2022 (ΦΕΚ 6506/19.12.2022 τεύχος Β') Εξειδίκευση των κριτηρίων σύστασης Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ βαθμού και στα εποπτευόμενα αυτών νομικά πρόσωπα

Ν. 5000/22 (ΦΕΚ 226/09.12.2022 τεύχος Α΄): Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/2235 - Κύρωση Πρόσθετης Πράξης στο Νέο Συνυποσχετικό μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ναυτιλιακής Κοινότητας και φορολογικές ρυθμίσεις για τη ναυτιλία - Επείγουσες φορολογικές και τελωνειακές ρυθμίσεις - Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Κεντρικής Μονάδας Κρατικών Ενισχύσεων και του Δικτύου Κρατικών Ενισχύσεων - Μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα

Γνωμοδότηση Νομικού Συμβουλίου του Κράτους 7/24.8.2022

ΚΥΑ οικ. 49039/25.07.2022 (ΦΕΚ 3976/26.07.2022 τεύχος Β') Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των δήμων, οικονομικού έτους 2023 - μερική τροποποίηση της υπ' αρ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης

Εγκύκλιος ΥΠ.ΕΣ. ΔΙΔΑΔ/Φ.49Κ/1102/οικ.18804 «Δημοσιοποίηση θέσεων κινητικότητας Β' κύκλου 2022 - Υποβολή αιτήσεων - 2η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ»

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ, 2022, Ελεγκτική περίοδος 01.07.2021-30.06.2022, ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ (Άρθρο 22 παρ. 1 του Ν.3492/2006)

Απόφαση Ολομέλειας Ελ. Συν. ΦΓ8/42900 (ΦΕΚ 4069/29.07.2022 τεύχος Β') Έγκριση του Κανονισμού Εσωτερικής Λειτουργίας των Υπηρεσιών Διοίκησης και Ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ν. 4940/22 (ΦΕΚ 112/14.06.2022 τεύχος Α'): Σύστημα στοχοθεσίας, αξιολόγησης και ανταμοιβής για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης, ρυθμίσεις για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου τομέα και άλλες διατάξεις

Συνήγορος του Πολίτη, 5.4.2022, ετήσια έκθεση 2021 (σ. 38 – 42)

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ. - Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΔΑΔ /Φ.58 / 941/οικ.3215 /01.03.2022 (ΦΕΚ 1041/08.03.2022 τεύχος Β') συνιστάται στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας «Δίκτυο Συμβούλων Ακεραιότητας»

ΚΥΑ οικ. 55040/21.07.2021 (ΦΕΚ 3291/26.07.2021 τεύχος Β'): Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2022 - μερική τροποποίηση της υπ' αρ. 7028/2004 (Β' 253) απόφασης

Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α ') Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.-Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΠΑΑΔ /ΕΚΔΔΑ /Φ.4/26/ οικ.13726 /05.07.2021 (ΦΕΚ 2973/06.07.2021 τεύχος Β'), γίνεται καθορισμός του περιεχομένου, των προϋποθέσεων και της διαδικασίας συμμετοχής στο Πρόγραμμα Πιστοποίησης Επαγγελματικής Επάρκειας Συμβούλων Ακεραιότητας, του τρόπου, της διάρκειας της διαδικασίας παρακολούθησης και του τύπου του πιστοποιητικού

Απόφαση ΥΠ.ΕΣ.-Διοικητή Ε.Α.Δ. ΔΙΠΑΑΔ / ΕΚΔΔΑ /Φ.4/25/οικ.13724/6.7.2021 (ΦΕΚ 2973/06.07.2021 τεύχος Β') Καθορισμός περιεχομένου, προϋποθέσεων και διαδικασίας συμμετοχής στο Πρόγραμμα Ελεγκτικής Επάρκειας Εσωτερικού Ελεγκτή Δημόσιου Τομέα, του τρόπου, της διάρκειας και της διαδικασίας παρακολούθησης, και του τύπου του πιστοποιητικού Ελεγκτικής Επάρκειας

Απόφαση Προέδρου Ελ. Συν. ΦΓ8/27390/31.05.2021 (ΦΕΚ 2537/14.06.2021 τεύχος Β'): Διαχείριση από το Ελεγκτικό Συνέδριο των καταγγελιών, αναφορών και αιτημάτων ελέγχου που υποβάλλονται στις υπηρεσίες του

Ν.4795/21 (ΦΕΚ 62/17.04.2021 τεύχος Α') Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου του Δημόσιου Τομέα, Σύμβουλος Ακεραιότητας στη δημόσια διοίκηση και άλλες διατάξεις για τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση

Συμβούλιο της Επικρατείας, Τμήμα Γ, Αριθμός 656/2021

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΟΥΣ 2021, Ευρήματα, πορίσματα, συστάσεις από την άσκηση των ελεγκτικών, δικαιοδοτικών και γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Αθήνα 2022

ΚΥΑ 127584 ΕΞ 2020/22.10.2020 (ΦΕΚ 5258/30.11.2020 τεύχος Β') Καθορισμός φορέων του Υπουργείου Εσωτερικών ελεγχόμενων από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικών Ελέγχων (Γ.Δ.Δ.Ε.) του Υπουργείου Οικονομικών

Ν. 4727/20 (ΦΕΚ 184/23.09.2020 τεύχος Α'): Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις

ΚΥΑ οικ. 46735/23.07.2020 (ΦΕΚ 3170/01.08.2020 τεύχος Β') Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2021 – μερική τροποποίηση της υπ' αρ. 7028/2004 απόφασης (Β' 253)

Ν.4700/20 (ΦΕΚ 127/29.06.2020 τεύχος Α'):Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ Αρ. Πρωτ.: 6312/30-01-2020 «Παροχή οδηγιών για την υποβολή ορθών δικαιολογητικών που αφορούν στην έκδοση χρηματικών ενταλμάτων πληρωμής πρόσθετων αμοιβών»

Ν. 4646/19 (ΦΕΚ 201/12.12.2019 τεύχος Α'): Φορολογική μεταρρύθμιση με αναπτυξιακή διάσταση για την Ελλάδα του αύριο.

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ, VII ΤΜΗΜΑ, ΠΡΑΞΗ 181/24.11.2019

ΟΔΗΓΙΑ (ΕΕ) 2019/1937 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 23ης Οκτωβρίου 2019 σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης

Ν. 4622/19 (ΦΕΚ 133/07.08.2019 τεύχος Α') Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης

ΚΥΑ οικ. 55905/29.07.2019 (ΦΕΚ 3054/29.07.2019 τεύχος Β') Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2020 – τροποποίηση της 7028/2004 (ΦΕΚ 253 Β') απόφασης

Ν. 4611/19 (ΦΕΚ 73/17.05.2019 τεύχος Α'): Ρύθμιση οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, τη Φορολογική Διοίκηση και τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, Συνταξιοδοτικές Ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις, ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων και άλλες διατάξεις

Ν. 4607/19 (ΦΕΚ 65/24.04.2019 τεύχος Α'): Ι. Κύρωση της Συμφωνίας για την Ασιατική Τράπεζα Υποδομών και Επενδύσεων, ΙΙ. Εναρμόνιση του Κώδικα Φ.Π.Α. με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/1065, ΙΙΙ. Ενσωμάτωση των σημείων 1, 2, 4 και 5 του άρθρου 2 και των άρθρων 4, 6, 7 και 8 της Οδηγίας 1164/2016, ΙV. Τροποποίηση του ν. 2971/2001 και άλλες διατάξεις

Ν. 4555/18 (ΦΕΚ 133/19.07.2018 τεύχος Α') Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις

ΚΥΑ 34574/05.07.2018 (ΦΕΚ 2942/20.07.2018 τεύχος Β') Καθορισμός διαδικασίας στοχοθεσίας, υπολογισμού οικονομικών αποτελεσμάτων και παρακολούθησης των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων που αποτελούν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ - θέματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ

Π.Δ. 54/18 (ΦΕΚ 103/13.06.2018 τεύχος Α') Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Λογιστικού Πλαισίου της Γενικής Κυβέρνησης

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ, VII ΤΜΗΜΑ, ΠΡΑΞΗ 12/9.1.2018

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ, VII ΤΜΗΜΑ, ΠΡΑΞΗ 305/5.12.2017

Υπ. Οικονομικών, Αριθ. Πρωτ: 2/45592/0026/14.6.2017 «Εφαρμογή των διατάξεων του πδ 80/2016 από τους Δήμους»

Ν. 4449/17 (ΦΕΚ 7/24.01.2017 τεύχος Α'): Υποχρεωτικός έλεγχος των ετήσιων και των ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, δημόσια εποπτεία επί του ελεγκτικού έργου και λοιπές διατάξεις

Ελεγκτικό Συνέδριο, Έκθεση Ελέγχου «Κατασταλτικός Έλεγχος Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης Οικονομικού Έτους 2017 του Δήμου Κιλκίς»

ΟΟΣΑ 2017, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (NACAP)

Ν. 4446/16 (ΦΕΚ 240/22.12.2016 τεύχος Α'): Πτωχευτικός Κώδικας, Διοικητική Δικαιοσύνη, Τέλη-Παράβολα, Οικειοθελής αποκάλυψη φορολογητέας ύλης παρελθόντων ετών, Ηλεκτρονικές συναλλαγές, Τροποποιήσεις του ν. 4270/2014 και λοιπές διατάξεις

Ν. 4412/16 (ΦΕΚ 147/08.08.2016 τεύχος Α'): Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)

Ν. 4440/16 (ΦΕΚ 224/02.12.2016 τεύχος Α') Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεώσεις των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις των άρθρων 6 και 8 του Ν. 4369/2016, ασυμβίβαστα και πρόληψη των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων και λοιπές διατάξεις

Π.Δ. 80/16 (ΦΕΚ 145/05.08.2016 τεύχος Α'): Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, 2016, Πρακτικά της 13^{ης} Γ.Σ. 27.6.2016 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Ν. 4271/14 (ΦΕΚ 144/28.06.2014 τεύχος Α'): Κύρωση αποφάσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων του ν. 3908/2011 και άλλες διατάξεις

Ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143/28.06.2014 τεύχος Α'): Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14ης 19.6.2014 Γ.Σ. ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΚΛΙΜΑΚΙΟ, Τμήμα 7 Πράξη 97/2014

Ν. 4182/13 (ΦΕΚ 185/10.09.2013 τεύχος Α'): Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις

Ν. 4172/13 (ΦΕΚ 167/23.07.2013 τεύχος Α'): Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις

Ν. 4111/23.01.2013 (ΦΕΚ 18/25.01.2013 τεύχος Α-) Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν. 4093/ 2012, κύρωση της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Έγκριση των Σχεδίων των Συμβάσεων Τροποποίησης της Κύριας Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.), της Ελληνικής Δημοκρατίας, του Ελληνικού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Τ.Χ.Σ.) και της Τράπεζας της Ελλάδος (ΤτΕ), με τίτλο «Κύρια Σύμβαση Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης», της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Σύμβαση Διευκόλυνσης Διαχείρισης Υποχρεώσεων ΣΙΤ» και της Σύμβασης Χρηματοδοτικής Διευκόλυνσης μεταξύ του Ε.Τ.Χ.Σ., της Ελληνικής Δημοκρατίας και της ΤτΕ, με τίτλο «Διευκόλυνση αποπληρωμής Τόκων Ομολόγων», παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων» και άλλες επείγουσες διατάξεις

Απόφαση Υπ. Εσωτερικών, οικ. 40038/09.09.2011 (ΦΕΚ 2007/09.09.2011 τεύχος Β') «Καθορισμός των στοιχείων τα οποία περιλαμβάνονται στην έκθεση αποτελεσμάτων εκτέλεσης του προϋπολογισμού των Δήμων και Περιφερειών

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ, ΚΛΙΜΑΚΙΟ Β, Πράξη 129/2011

Ν. 3861/10 (ΦΕΚ 112/13.07.2010 τεύχος Α):Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο «Πρόγραμμα Διαύγεια» και άλλες διατάξεις

Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/07.06.2010 τεύχος Α') Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης

Ν. 3492/06 (ΦΕΚ 210/05.10.2006 τεύχος Α'): Οργάνωση συστήματος ελέγχου για τη διασφάλιση της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης του Κρατικού Προϋπολογισμού και των εκτός του Κρατικού Προϋπολογισμού φορέων και άλλες διατάξεις

Ν. 3463/06 (ΦΕΚ 114/08.06.2006 τεύχος Α') Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας

Ν. 3202/03 (ΦΕΚ 284/11.12.2003 τεύχος Α') Εκλογικές δαπάνες κατά τις νομαρχιακές και δημοτικές εκλογές, οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α., θέματα αλλοδαπών και άλλες διατάξεις

Π.Δ. 315/99 (ΦΕΚ 302/30.12.1999 τεύχος Α) Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α Α' Βαθμού)

Ν. 2130/1993 (ΦΕΚ 62/23.04.1993 τεύχος Α') Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της περιφερειακής διοίκησης, του κώδικα της Ελληνικής ιθαγένειας, του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα, των διατάξεων για τις προσόδους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και άλλες διατάξεις

Β.Δ. 17-5/15-6-59 (ΦΕΚ 114/59 τεύχος Α') Περὶ οικονομικῆς διοικήσεως καὶ λογιστικῶν τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων

Ηλεκτρονικὲς Διευθύνσεις

<https://4412.gr/>

<https://aead.gr/>

<https://dimosnet.gr/>

<https://www.elsyn.gr/>

<https://www.espa.gr/el/Pages/newprogperiod21-27.aspx>

<https://hr.apografi.gov.gr>

<https://www.issai.org/>

<https://www.karagilanis.gr/>

<https://www.oecd.org/>

<https://www.synigoros.gr/el>

Παράρτημα Α

Είδη ελέγχων του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Σύμφωνα με το Ν. 4820/21 (ΦΕΚ 130/23.07.2021 τεύχος Α') - Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΛΕΓΚΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

Άρθρο 81: Κριτήρια ελέγχου

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο διακρίνονται, ανάλογα με τα κριτήρια ελέγχου που χρησιμοποιούνται, σε ελέγχους αξιοπιστίας των λογαριασμών, σε ελέγχους συμμόρφωσης και σε ελέγχους επιδόσεων.

Άρθρο 82: Έλεγχοι αξιοπιστίας των λογαριασμών

1. Με την κρίση περί την αξιοπιστία του λογαριασμού διαπιστώνονται η πληρότητα, η ακρίβεια και η αλήθεια των εγγραφών που περιέχει ο λογαριασμός, καθώς και η συνοχή των εγγραφών του μεταξύ τους και με τους υποκείμενους ή υπερκείμενους αυτού λογαριασμούς ή με αντίστοιχους λογαριασμούς παρελθουσών χρήσεων.

2. Στο πλαίσιο των ελέγχων αξιοπιστίας λογαριασμού ελέγχεται, επίσης, αν τηρήθηκαν οι λογιστικές αρχές που διέπουν την τήρηση των λογαριασμών, αν ο λογαριασμός είναι επαρκώς κατανοητός και αν παρέχει ικανοποιητική συνολική αντίληψη της εν γένει οικονομικής κατάστασης που αποτυπώνεται σε αυτόν.

Άρθρο 83: Έλεγχοι συμμόρφωσης

1. Στους ελέγχους συμμόρφωσης ελέγχονται η νομιμότητα και η κανονικότητα των πράξεων δέσμευσης πίστωσης από τον προϋπολογισμό, ανάληψης νομικής υποχρέωσης από τον ελεγχόμενο φορέα, εκκαθάρισης, εντολής πληρωμής, πληρωμής και λογιστικής αποτύπωσης των σχετικών συναλλαγών.

2. Ως έλεγχος συμμόρφωσης νοείται επίσης και η έρευνα για τη διαπίστωση, αν ο ελεγχόμενος φορέας εφαρμόζει τη νομοθεσία με δημοσιονομικές συνέπειες που διέπει τη λειτουργία του ή που οφείλει να εφαρμόζει λόγω της αποστολής του, όπως προδιαγράφεται στον νόμο.

Άρθρο 84: Έλεγχοι επιδόσεων

1. Κατά τους ελέγχους επιδόσεων που διεξάγει το Ελεγκτικό Συνέδριο ερευνάται, αν τα συστήματα διαχείρισης, οι λειτουργίες, τα προγράμματα, οι δραστηριότητες ή οι φορείς λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές της οικονομικότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

2. Κατά τον έλεγχο αυτόν, χωρίς να ελέγχεται η σκοπιμότητα των ενεργειών του ελεγχόμενου φορέα, διερευνάται, αν οι στόχοι δημοσιονομικής διαχείρισης που έχουν τεθεί από αυτόν εμφανίζουν πρόδηλη αντίφαση, αν τα μέσα που επελέγησαν για την επίτευξη των στόχων είναι αναγκαία και επαρκή και αν η εκτέλεση των ενεργειών προς επίτευξη των στόχων ανταποκρίνεται στον αρχικό σχεδιασμό ή αν αυτός υπέστη εγκαίρως τις δέουσες τροποποιήσεις για την επίτευξη των στόχων. Με τον έλεγχο επιδόσεων εντοπίζονται επίσης συστημικές παθογένειες και αναλύονται τα αίτια αυτών.

3. Ο έλεγχος επιδόσεων οδηγεί στη διατύπωση τεκμηριωμένων συστάσεων, που στηρίζονται στην επαρκή και κατανοητή επεξήγηση της λογικής σύνδεσης των κριτηρίων ελέγχου και των επιμέρους ευρημάτων με τη συναγωγή συμπερασμάτων ικανών να στηρίζουν τις συστάσεις που διατυπώνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Άρθρο 85: Προσεγγίσεις ελέγχου

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από το Ελεγκτικό Συνέδριο διακρίνονται, ανάλογα με την προσέγγιση που υιοθετείται για τον έλεγχο, σε ελέγχους αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου ως προς τη δυνατότητά του να ελαχιστοποιήσει τους δημοσιονομικούς κινδύνους και σε ελέγχους ευθείας διαπίστωσης της μη τήρησης από τον ελεγχόμενο φορέα των κανόνων που οφείλει να τηρεί.

Άρθρο 86: Έλεγχος αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου

1. Κατά τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας του συστήματος εσωτερικού ελέγχου του ελεγχόμενου φορέα, το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει αν το σύστημα λειτουργεί αποτελεσματικά, προκειμένου να ελαχιστοποιήσει τους κινδύνους αυθαίρετης υλικής αφαίρεσης ή καταστροφής της περιουσίας του, απεμπόλησης από αυτόν δημόσιων αξιώσεων σε βάρος τρίτων, ανάληψης από αυτόν δημόσιων υποχρεώσεων χωρίς δυνατότητα εκπλήρωσης, μη σύννομης χορήγησης από τον φορέα δικαιωμάτων υπέρ τρίτων, μη σύννομης εκταμίευσης από τον φορέα δημοσίου χρήματος ή διάθεσης δημόσιας περιουσίας χωρίς εγγύηση επίτευξης του καλύτερου δυνατού αποτελέσματος.

2. Ο έλεγχος διεξάγεται μέσω είτε της διαπίστωσης κινδύνου, οπότε ερευνάται αν αυτός επαληθεύεται με τη διάγνωση περιπτώσεων όπου επήλθε είτε του εντοπισμού συγκεκριμένης πλημμελείας, οπότε διερευνώνται οι αδυναμίες του εσωτερικού ελέγχου που οδήγησαν στην παραγωγή της.

Άρθρο 87: Απευθείας έλεγχος για τη διαπίστωση δημοσιονομικών πλημμελειών

1. Στον απευθείας έλεγχο για τη διαπίστωση πλημμελειών, το Ελεγκτικό Συνέδριο επιλαμβάνεται του ελέγχου, χωρίς να έχει διερευνήσει προηγουμένως την αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.

2.Ο έλεγχος μπορεί να διεξαχθεί πριν ακόμη η ελεγχόμενη πράξη παραγάγει δημοσιονομικές συνέπειες (εκ των προτέρων έλεγχος ή προληπτικός έλεγχος) ή μετά την παραγωγή των συνεπειών αυτών (εκ των υστέρων έλεγχος ή κατασταλτικός έλεγχος).

3.Αν κατά τον έλεγχο του συστήματος εσωτερικού ελέγχου διαγνωσθεί έντονος κίνδυνος παραγωγής παράνομων πράξεων ή αν ο εσωτερικός έλεγχος βρίσκεται σε κατάσταση εμπλοκής, μη δυνάμενος να χαρακτηρίσει με βεβαιότητα πράξη ή ενέργεια ως νόμιμη και κανονική, επιτρέπεται, εξαιρετικώς, ο απευθείας έλεγχος των πράξεων ή ενεργειών αυτών από το Ελεγκτικό Συνέδριο, πριν από την παραγωγή των δημοσιονομικών συνεπειών που αυτές επιφέρουν, σύμφωνα με τον νόμο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 88: Αντικείμενα των ελέγχων

Οι έλεγχοι που διεξάγονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο διακρίνονται ως προς το αντικείμενό τους, σε ελέγχους συνολικής διαχείρισης (ετήσιοι έλεγχοι) και σε ελέγχους θεματικούς ή εξατομικευμένους (ειδικοί έλεγχοι).

Άρθρο 89: Έλεγχοι συνολικής διαχείρισης

1.Στους ελέγχους συνολικής διαχείρισης το Ελεγκτικό Συνέδριο διερευνά, ανάλογα με τα κριτήρια ελέγχου και την ελεγκτική προσέγγιση που χρησιμοποιεί, την ποιότητα της δημοσιονομικής διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα για τη χρονική περίοδο για την οποία, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που τον διέπουν, οφείλει να λογοδοτήσει. Αν δεν ορίζεται άλλως, η χρονική αυτή περίοδος είναι ετήσια.

2.Στους ελέγχους αυτούς συνδυάζονται ελεγκτικές προσεγγίσεις και διαδικασίες, ώστε με τις λιγότερες κατά το δυνατόν ελεγκτικές δυνάμεις να επιτευχθεί το ασφαλέστερο κατά το δυνατόν ελεγκτικό αποτέλεσμα. Για τον σκοπό αυτόν συνδυάζεται ο έλεγχος της αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, με τις διαδικασίες ανάλυσης και σύγκρισης δεδομένων, καθώς και επαρκείς δοκιμασίες σε συγκεκριμένες εγγραφές, συναλλαγές, ενέργειες ή δράσεις, προκειμένου να διαπιστωθούν, ανάλογα με το είδος και τα κριτήρια του ελέγχου, η ακρίβεια, η ορθότητα ή η αποτελεσματικότητα αυτών.

3.Για την ταχύτερη ανάλυση δεδομένων και την επίτευξη καθολικότητας του ελέγχου της διαχείρισης μπορεί να αναπτυχθούν ή να χρησιμοποιηθούν λογισμικά τεχνητής νοημοσύνης.

Άρθρο 90: Θεματικοί έλεγχοι

Οι θεματικοί έλεγχοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου διεξάγονται σε ένα από τα ειδικότερα θέματα του Χάρτη Θεματολογίας Ελέγχων του Συνεδρίου. Εκτείνονται σε περισσότερους του ενός φορείς (οριζόντιοι θεματικοί έλεγχοι), εκτός αν εξαιρετικώς αφορούν μόνον έναν φορέα λόγω των ειδικών αρμοδιοτήτων του (κάθετος θεματικός έλεγχος).

Άρθρο 91: Εξατομικευμένοι έλεγχοι

Οι εξατομικευμένοι έλεγχοι αφορούν συγκεκριμένους λογαριασμούς ή κατηγορίες εγγραφών σε αυτούς ή συγκεκριμένες πράξεις ή ενέργειες δημοσιονομικής διαχείρισης. Οι έλεγχοι μπορεί να αφορούν, επίσης, την αξιοπιστία συγκεκριμένου συστήματος πληροφορικής ή λογισμικού που χρησιμοποιείται από ελεγχόμενο φορέα. Οι εξατομικευμένοι έλεγχοι μπορεί να αφορούν, ως έκτακτοι διαχειριστικοί έλεγχοι, και έναν μόνο φορέα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΣ

Άρθρο 92: Έννομες συνέπειες ελέγχων

Οι έλεγχοι που διεξάγονται από το Ελεγκτικό Συνέδριο διακρίνονται, ως προς τις έννομες συνέπειες που επιφέρουν σε:

- α) ελέγχους που διακωλύουν την ανάπτυξη των συνεπειών της ελεγχόμενης πράξης,
- β) ελέγχους που μπορεί να καταλήξουν στην απαλλαγή ή τον καταλογισμό των δημοσιονομικώς υπευθύνων,
- γ) ελέγχους που ολοκληρώνονται με τη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης επί ελεγχθείσας διαχείρισης και
- δ) ελέγχους που ολοκληρώνονται με τη διατύπωση συστάσεων και την ενημέρωση της Βουλής και της εκτελεστικής λειτουργίας για τα οικεία ευρήματα και τις συστάσεις.

Άρθρο 93: Έλεγχοι που διακωλύουν την ανάπτυξη νομικών συνεπειών

Οι έλεγχοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου διακωλύουν την ανάπτυξη συνεπειών στις ελεγχόμενες πράξεις μόνον όπου αυτό ρητώς προβλέπεται στον νόμο.

Άρθρο 94: Έλεγχοι απαλλαγής ή καταλογισμού δημοσιονομικώς υπευθύνων

Δημοσιονομικώς υπεύθυνοι είναι όσοι εμπλέκονται στη δημοσιονομική διαδικασία για την παραγωγή πράξεων με δημοσιονομικές συνέπειες. Αν από τις πράξεις ή παραλείψεις τους προκύψει έλλειμμα που διαπιστώνεται σε έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, το έλλειμμα καταλογίζεται, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στα άρθρα 145 έως 150, σε βάρος της περιουσίας τους, άλλως απαλλάσσονται από την ευθύνη.

Άρθρο 95: Έλεγχοι για τη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης

Οι έλεγχοι για τη διατύπωση ελεγκτικής γνώμης διεξάγονται, σύμφωνα με τις αρχές και τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Θεσμών, επί του συνόλου μιας διαχείρισης ή ενός λογαριασμού και καταλήγουν στη διατύπωση συμπεράσματος ως προς την ορθότητα της διαχείρισης ή του λογαριασμού.

Άρθρο 96: Έλεγχοι για τη διατύπωση συστάσεων

Στους ελέγχους του Ελεγκτικού Συνεδρίου όπου διαπιστώνονται συστημικές παθογένειες ή προβλήματα αναφορικά με την εκτέλεση προγραμμάτων επιδόσεων ή εν γένει προβλήματα οργανωτικής ή λειτουργικής φύσης, το Ελεγκτικό Συνέδριο διατυπώνει συστάσεις, τις οποίες γνωστοποιεί στη Βουλή και την εκτελεστική λειτουργία, παρακολουθώντας στη συνέχεια τη συμμόρφωση των ενδιαφερόμενων φορέων με τις συστάσεις αυτές.

Παράρτημα Β

Δίνονται τα στοιχεία του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Κιλκίς από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, κατά το έτος 2022.

Αριθ. Απόφ. Δ. Σ.	Ημερ/νία Συνεδρίασης	Θέμα	Εγκρίθηκε από το ΔΣ	Ημερ/νία Διαβίβασης για έλεγχο	Αριθμός πρωτοκόλ. διαβιβαστικού	Αποτέλεσμα ελέγχου	Αριθμός Πρωτοκ. Πράξης ελέγχου	Ημερ/νία Πράξης ελέγχου
1	9/1/2022	Εκλογή Προεδρείου Δημοτικού Συμβουλίου Κιλκίς, με θητεία από 9 Ιανουαρίου 2022 έως και 31 Δεκεμβρίου 2023 (δεύτερη θητεία)	Κατά πλειοψηφία	12/1/2022	563	Εγκρίνεται	13698	17/1/2022
2	9/1/2022	Εκλογή των μελών της Οικονομικής Επιτροπής Δήμου Κιλκίς, με θητεία από 9 Ιανουαρίου 2022 έως και 31 Δεκεμβρίου 2023 (δεύτερη θητεία)	Κατά πλειοψηφία	12/1/2022	571	Εγκρίνεται	13804	17/1/2022
3	9/1/2022	Εκλογή των μελών της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής Δήμου Κιλκίς, με θητεία από 9 Ιανουαρίου 2022 έως και 31 Δεκεμβρίου 2023 (δεύτερη θητεία)	Κατά πλειοψηφία	12/1/2022	573	Εγκρίνεται	13805	17/1/2022
4	26/1/2022	Αναμόρφωση [1η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022 [Υποχρεωτικές Αναμορφώσεις Π/Υ - ΚΥΑ οικ. 55040/21.07.2021 (ΦΕΚ 3291/Β/26-7-2021) Παροχή οδηγιών για την κατάρτιση του προϋπολογισμού των Δήμων, οικονομικού έτους 2022 - μερική τροποποίηση της υπ' αρ. 7028/2004 απόφασης (Β' 253)]	Ομόφωνα	1/2/2022	2170	Εγκρίνεται	50820	21/2/2022

6	26/1/2022	Έγκριση έκθεσης εσόδων - εξόδων και στοιχεία Ισολογισμού Γ' τριμήνου 2021, ως προς τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	Κατά πλειοψηφία	29/1/2022	1906	Εγκρίνεται	33705	4/2/2022
16	4/3/2022	Αναμόρφωση [2η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	10/3/2022	4802	Εγκρίνεται	98795	5/4/2022
17	4/3/2022	Έγκριση έκθεσης εσόδων - εξόδων και στοιχεία Ισολογισμού Δ' τριμήνου 2021, ως προς τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	Κατά πλειοψηφία	14/3/2022	4959	Εγκρίνεται	109621	13/4/2022
24	4/3/2022	Έγκριση της προμήθειας με τίτλο: "Προμήθεια ενός μηχανήματος έργου (ερπυστριοφόρος προωθητής γαιών) και ενός βυτιοφόρου (μεταφοράς πόσιμου νερού) για τις ανάγκες του Δήμου Κιλκίς" [Αρ. Μελ. ΚΟΠ 37/2021 Διεύθυνσης Καθαριότητας, Ανακύκλωσης, Περιβάλλοντος και Πρασίνου - Π/Υ: 527.235,91€] μέσω του Προγράμματος "ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ ΙΙ" και ιδίων πόρων και υποβολή σχετικού αιτήματος προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	96434	1/4/2022
30	11/4/2022	Αναμόρφωση [3η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	15/4/2022	7642	Εγκρίνεται	124391	28/5/2022

31	11/4/2022	Έγκριση τροποποίησης Κανονισμού Χρήσης Παραχωρούμενων Κοινόχρηστων Χώρων Δήμου Κιλκίς με την αντικατάσταση της παραγράφου 7 "ΠΕΡ ΙΠΤΕΡΑ" του άρθρου 6 της υπ. αριθμ. 131/2016 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου	Ομόφωνα	27/4/2022	8215	Εγκρίνεται	137076	11/5/2022
49	16/5/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος & Αναμόρφωση [4η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	19/5/2022	10156	Εγκρίνεται	165027	3/6/2022
59	16/6/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος & Αναμόρφωση [5η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	22/6/2022	13272	Εγκρίνεται	182381	5/7/2022
60	16/6/2022	Έγκριση έκθεσης εσόδων - εξόδων και στοιχεία Ισολογισμού Α' τριμήνου 2022, ως προς τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	Κατά πλειοψηφία	28/6/2022	13681	Εγκρίνεται	182459	5/7/2022
61	16/6/2022	Έγκριση Κανονισμού Διεξαγωγής της Εμποροπανηγυρης της πόλης του Κιλκίς	Ομόφωνα	28/6/2022	13631	Αναπομπή	189149	19/7/2022
62	16/6/2022	Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Λαϊκών Αγορών Δήμου Κιλκίς	Ομόφωνα	28/6/2022	13694	Αναπομπή	189154	19/7/2022
63	16/6/2022	Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας Θρησκευτικών Εορτών - πανηγύρεων των Κοινοτήτων του Δήμου Κιλκίς (πλην της πόλης του Κιλκίς)	Ομόφωνα	28/6/2022	13695	Αναπομπή	189158	19/7/2022
65	16/6/2022	Έγκριση Κανονισμού Λειτουργίας για την Άσκηση Υπαίθριου Στάσιμου Εμπορίου	Ομόφωνα	28/6/2022	13632	Ζητούνται στοιχεία	189245	19/7/2022

76	15/7/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος & Αναμόρφωση [6η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	19/7/2022	15379	Εγκρίνεται	193543	28/8/2022
84	15/7/2022	Καθορισμός τέλους διάθεσης κοινόχρηστων χώρων για την Εμποροπανήγυρη Κιλκίς, έτους 2022	Ομόφωνα	28/7/2022	16127	Εγκρίνεται	196309	5/8/2022
92	24/8/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος & Αναμόρφωση [7η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	25/8/2022	18134	Εγκρίνεται	213137	14/9/2022
93	24/8/2022	Τροποποίηση συστατικής πράξης του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου του Δήμου Κιλκίς με την επωνυμία: "Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Κιλκίς"	Ομόφωνα	30/8/2022	18478	Εγκρίνεται	216061	21/9/2022
94	24/8/2022	Έγκριση τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου του Δήμου Κιλκίς με την επωνυμία: "Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Δήμου Κιλκίς"	Ομόφωνα					
109	26/9/2022	Αναμόρφωση [8η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικ. έτους 2022	Ομόφωνα	29/9/2022	21284	Εγκρίνεται	226414	11/10/2022
121	18/10/2022	Αναμόρφωση [9η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικονομικού έτους 2022	Ομόφωνα	31/10/2022	24179	Εγκρίνεται	244912	17/11/2022
122	18/10/2022	Τέλος εισόδου Σπηλαιού Λόφου Αγίου Γεωργίου	Ομόφωνα	25/10/2022	23623	Εγκρίνεται	235681	1/11/2022

123	18/10/2022	Τέλος εισόδου στο θερινό Κινηματογράφο Κιλκίς	Ομόφωνα	25/10/2022	23626	Εγκρίνεται	235698	1/11/2022
124	18/10/2022	Τέλος χρήσης για το θέατρο Λόφου του Δήμου Κιλκίς	Ομόφωνα	25/10/2022	23627	Εγκρίνεται	235719	1/11/2022
125	18/10/2022	Τέλος χρήσης για το Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Κιλκίς	Ομόφωνα	25/10/2022	23628	Εγκρίνεται	235728	1/11/2022
126	18/10/2022	Τέλος χρήσης της Καπιναποθήκης της Αυστροελληνικής .	Ομόφωνα	25/10/2022	23629	Εγκρίνεται	237273	3/11/2022
127	18/10/2022	Τέλος τέλεσης πολιτικών γάμων	Ομόφωνα	25/10/2022	23630	Εγκρίνεται	235709	1/11/2022
128	18/10/2022	Τιμές οικοπέδων και κτισμάτων - Συντελεστής οικοπέδων - Συντελεστής τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) (άρθρο 24 Ν. 2130/93) [ΚΑΕ: 0441]	Ομόφωνα	25/10/2022	23634	Εγκρίνεται	237283	3/11/2022
129	18/10/2022	Περί επιβολής ή μη Τέλους Ακαθαρίστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων και συναφών καταστημάτων και στα εκτός σχεδίου πόλεως του Κιλκίς. Επιβολή του Τέλους Ακαθαρίστων στους οικισμούς των Δημοτικών Ενοτήτων, βάσει της απόφασης του Υπ. Οικ., όπου εφαρμόζεται το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων	Κατά πλειοψηφία	25/10/2022	23635	Εγκρίνεται	246489	21/11/2022

130	18/10/2022	Τέλος νεκροταφείων (Δικαίωμα σύστασης οικογενειακού τάφου, δικαίωμα ενταφιασμού, Δικαίωμα ανανέωσης / παράτασης χρόνου ταφής και Τέλος ανακομιδής) [ΚΑΕ: 041 ΕΣΟΔΑ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΩΝ (άρθρο 4 ΑΝ 582/1968, άρθρο 3 Ν. 547/1977)]	Ομόφωνα	27/10/2022	23948	Εγκρίνεται	246246	21/11/2022
131	18/10/2022	Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων (άρθρο 6 Ν. 1080/80, άρθρο 27 παρ. 10 Ν. 2130/93) [ΚΑΕ: 0451]	Ομόφωνα	27/10/2022	23949	Εγκρίνεται	246704	22/11/2022
132	18/10/2022	Τέλη Διέλευσης, Χρήσης Δικαιωμάτων Διέλευσης και Εγγυήσεων Καλής Εκτέλεσης Εργασιών Διέλευσης	Ομόφωνα	27/10/2022	23950	Εγκρίνεται	238339	4/11/2022
133	18/10/2022	Τέλος διαφήμισης (άρθρο 5 Ν. 1900/90) [ΚΑΕ: 0462 ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ]	Ομόφωνα	27/10/2022	23951	Εγκρίνεται	237313	3/11/2022
134	18/10/2022	Τέλος Άρδευσης - Δικαιώματα χρήσεως αρδευτικού δικτύου [ΚΑΕ: 033 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΡΔΕΥΣΕΩΣ (άρθρο 19 ΒΔ 24/9 Β.Δ. 24.9/20.10.58)]	Ομόφωνα	27/10/2022	23952	Εγκρίνεται	246393	21/11/2022
135	18/10/2022	Τέλος χρήσης κοινόχρηστων χώρων (άρθρο 3 Ν. 1080/80) [ΚΑΕ: 0461]	Ομόφωνα	27/10/2022	23953	Εγκρίνεται	238353	4/11/2022
136	18/10/2022	Τέλος καθαριότητας και φωτισμού (άρθρο 25 Ν. 1828/89) [ΚΑΕ: 0311]	Ομόφωνα	27/10/2022	23954	Εγκρίνεται	246842	22/11/2022
137	18/10/2022	Φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων (άρθρο 10 Ν. 1080/80) [ΚΑΕ: 0511]	Ομόφωνα	27/10/2022	23955	Εγκρίνεται	246774	22/11/2022
138	18/10/2022	Έγκριση Τεχνικού Προγράμματος Δήμου Κιλκίς, έτους 2023	Κατά πλειοψηφία	27/10/2022	23956	Εγκρίνεται	238258	4/11/2022

143	14/11/2022	Ψήφιση Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων και Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης Δήμου Κιλκίς, έτους 2023	Ομόφωνα	18/11/2022	25733	Εγκρίνεται	10311	23/1/2023
144	16/11/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος & Αναμόρφωση [10η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικονομικού έτους 2022	Ομόφωνα	21/11/2022	25804	Εγκρίνεται	253137	2/12/2022
145	16/11/2022	Έγκριση έκθεσης εσόδων - εξόδων και στοιχεία Ισολογισμού Β' τριμήνου 2022, ως προς τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	Κατά πλειοψηφία	22/11/2022	25880	Εγκρίνεται	257710	12/12/2022
146	16/11/2022	Έγκριση έκθεσης εσόδων - εξόδων και στοιχεία Ισολογισμού Γ' τριμήνου 2022, ως προς τα αποτελέσματα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού	Κατά πλειοψηφία	22/11/2022	25881	Εγκρίνεται	257713	12/12/2022
147	16/11/2022	Έγκριση ανταλλαγής αγροτεμαχίου ιδιοκτησίας Δήμου Κιλκίς με αγροτεμάχιο ιδιοκτησίας Μπουδούρη Γεωργίου του Πασχάλη.	Ομόφωνα	25/11/2022	26217	Εγκρίνεται	3945	10/1/2023
158	19/12/2022	Τροποποίηση Τεχνικού Προγράμματος και Αναμόρφωση [11η] Προϋπολογισμού Εσόδων - Εξόδων Δήμου Κιλκίς, οικονομικού έτους 2022	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	266205	30/12/2022

Παράρτημα Γ

Στοιχεία του ελέγχου νομιμότητας των αποφάσεων της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Κιλκίς, από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας – Θράκης, κατά το έτος 2022.

Αριθ. Απόφ. Οικονομ. Επιτρ.	Ημερ/νία Συνεδρίασης	Θέμα	Εγκρίθηκε από την ΟΕ	Ημερ/νία Διαβίβασης για έλεγχο	Αριθμός πρωτοκόλ. διαβιβαστικού	Αποτέλεσμα ελέγχου	Αριθμός Πρωτοκόλ. Πράξης ελέγχου	Ημερ/νία Πράξης ελέγχου
18	1/2/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 2/2022 "1η Υποχρεωτική Αναμόρφωση Προϋπολογισμού του ΝΠΔΔ, οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: 6ΘΓΦΟΛΥΚ-4ΞΨ] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΩΝ - ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΩΝ ΣΤΑΘΜΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ"	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	49382	17/2/2022
38	21/2/2022	Έγκριση πρακτικού 5ου (ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινών αναδόχων) & κατακύρωση αποτελέσματος του ανοικτού (ηλεκτρονικού) διαγωνισμού της σύμβασης των τμημάτων "ΟΜΑΔΑ Α & ΟΜΑΔΑ Γ" [εκτιμώμενης αξίας: 304.717,60€], της εγκεκριμένης σύμβασης με τίτλο: "Προμήθεια πλαστικών κάδων απορριμμάτων 1.100 Lit - Μεταλλικών επιστύλιων κάδων & απορριμματοκιβωτίων (σκάφες) χωρητικότητας 10 m ³ " [ΑΜ: Π26/2021 Δ/ΝΣΗΣ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ / Π/Υ: 329.517,60 € - ΑΟΕ: 261&279&358 /2021 / ΑΟΕ: 11/2022]	Ομόφωνα	11/3/2022	4887	Εγκρίνεται	84630	22/3/2022

40	21/2/2022	Έγκριση πρακτικού & κατακύρωση δημοπρασίας μίσθωσης ακινήτου για τη στέγαση και λειτουργία των υπηρεσιών του Ενιαιού Κέντρου Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.) - Κέντρου Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) του Δήμου Κιλκίς, στην πόλη του Κιλκίς (ΑΔΣ: 120/2021 - ΑΟΕ: 360/2021)	Ομόφωνα	13/7/2022	14949	Εγκρίνεται	201425	18/8/2022
56	8/3/2022	Προγραμματισμός προσλήψεων προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για υπηρεσίες ανταποδοτικού χαρακτήρα (άρθρο 12 παρ.14 του ν.4071/2012, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 107 του ν.4483/2017), έτους 2022	Ομόφωνα	9/3/2022	4729	Εγκρίνεται	18847	22/3/2022
67	16/3/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 18/2022 "2η Αναμόρφωση Προϋπολογισμού οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: Ψ5ΕΚΟΛΥΚ-ΝΗ5] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ" [ΦΕΚ 872 /Β/25.2.2022]	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	86393	23/3/2022
107	20/4/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 21/2022 "3η Αναμόρφωση Προϋπολογισμού οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: ΨΤΘΨΟΛΥΚ-Θ50] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ" [ΦΕΚ 872 /Β/25.2.2022]	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	129575	4/5/2022

121	10/5/2022	Έγκριση Πρακτικού [2ου] ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινών αναδόχων & κατακύρωση αποτελέσματος του ανοικτού (ηλεκτρονικού) διαγωνισμού της σύμβασης των τμημάτων: ΟΜΑΔΑ Β" [εκτιμώμενης αξίας: 158.179,30 €] & "ΟΜΑΔΑ Γ" [εκτιμώμενης αξίας: 75.611,48 €], της εγκεκριμένης σύμβασης: "Προμήθεια ηλεκτρολογικού υλικού Δήμου Κιλκίς" [ΑΜ: Π3/2022 Δ.Τ.Υ. / Π/Υ: 266.475,94 € - ΚΑΕ: 20.6699.0003 / Δημοτικά Έσοδα - ΑΟΕ: 50&84/2022]	Ομόφωνα	24/5/2022	10621	Εγκρίνεται	163191	2/6/2022
164	27/6/2022	Έγκριση πρακτικών [3ου & 4ου] ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου & κατακύρωση αποτελέσματος του ανοικτού (ηλεκτρονικού) διαγωνισμού της σύμβασης των τμημάτων: ΟΜΑΔΑ 2 - ΔΙΑΣΤΗΜΑ 24 ΜΗΝΩΝ [εκτιμώμενης αξίας: 212.487,53 €], της εγκεκριμένης σύμβασης: "Διαχείριση ογκωδών και Αποβλήτων Εκσκαφών, Κατασκευών, Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ)" [ΑΜ: ΚΟΠ 9/2022 / Π/Υ: 249.562,40 € (με ΦΠΑ) - ΚΑΕ: 20.6279.0004 / Ανταποδοτικά - ΑΑΥ: 3673/2022 - ΑΟΕ: 22&63&73&120/2022]	Ομόφωνα	29/6/2022	13737	Εγκρίνεται	186613	13/7/2022
189	19/7/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 35/2022 "4η Αναμόρφωση Προϋπολογισμού οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: ΨΒΚ9ΟΛΥΚ-ΘΚ0] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ" [ΦΕΚ 872 /Β/25.2.2022]	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	197669	8/8/2022

241	31/8/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 39/2022 "5η Αναμόρφωση Προϋπολογισμού οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: 69Τ8ΟΛΥΚ-ΜΥΕ] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ" [ΦΕΚ 872 /Β/25.2.2022]	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	218107	26/9/2022
278	4/10/2022	Έγκριση πρακτικού ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου & κατακύρωση αποτελέσματος του ανοικτού (ηλεκτρονικού) διαγωνισμού των τμημάτων: Τμήμα (β) [εκτιμώμ. αξία: 114.000, 00 €] της σύμβασης: "Προμήθεια ειδών καθαριότητας - υγιεινής & ευπρεπισμού - χημικών υλικών καθαρισμού - απολυμαντικών υλικών κάδων απορριμματοφόρων & υγρών καθαρισμού απορριμματοφόρων και λοιπών οχημάτων του Δήμου & των νομικών του προσώπων" [ΑΜ: ΚΟΠ17/2022 / Π/Υ: 138.000,00€ (με ΦΠΑ) - ΑΟΕ: 130&181&263/2022]	Ομόφωνα	5/10/2022	21707	Εγκρίνεται	230545	19/10/2022
328	8/11/2022	Έγκριση της υπ' αριθμ. 50/2022 "6η Αναμόρφωση Προϋπολογισμού οικ. έτους 2022" [ΑΔΑ: 90ΕΝΟΛΥΚ-ΙΧΚ] απόφασης Διοικητικού Συμβουλίου του ΝΠΔΔ "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ" [ΦΕΚ 872 /Β/25.2.2022]	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	253122	2/12/2022

329	8/11/2022	Έγκριση Προϋπολογισμού & Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης οικ. έτους 2023, του ΝΠΔΔ με την επωνυμία: "ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΔΗΜΟΥ ΚΙΛΚΙΣ"	Ομόφωνα			Εγκρίνεται	265638	29/12/2023
362	6/12/2022	Έγκριση σύναψης Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του Δήμου Κιλκίς και της Αναπτυξιακής Νομού Θεσσαλονίκης Α.Ε. (ΑΝΕΘ) με αντικείμενο: "Ενέργειες και διαδικασίες μελετητικής ωρίμανσης για την υλοποίηση του Έργου: Κατασκευή Βόρειας περιμετρικής οδού της πόλεως Κιλκίς του Δήμου Κιλκίς"	Ομόφωνα	9/12/2022	27225	Εγκρίνεται	258705	14/12/2022
363	6/12/2022	Έγκριση 2ου Πρακτικού - ελέγχου δικαιολογητικών προσωρινού αναδόχου - & κατακύρωση αποτελέσματος του διαγωνισμού [ανοικτή διαδικασία μέσω του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.] κατασκευής του Έργου: "Παρεμβάσεις αναβάθμισης Δημοσίου χώρου για τη δημιουργία Ανοικτού Κέντρου Εμπορίου" [ΑΜ: Μ 2/2022 Δ.Τ.Υ. / Π/Υ: 1.857.520,00 € - ΚΑΕ: 69.7341.0004 / ΕΣΠΑ - ΚΑΠ Επενδυτικών Δαπανών - ΑΔΣ: 4&76/2022 - ΑΟΕ: 233/17.8.2022 & 314/25.10.2022, προσωρινός ανάδοχος: "Τ&Τ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΕ" (μέση έκπτωση 25,90%)]	Ομόφωνα	20/12/2022	28140	Εγκρίνεται	11491	24/1/2023

Παράρτημα Δ

